

Inhoudsopgave Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet

ARTIKEL I (WIJZIGING BESLUIT ACTIVITEITEN LEEFOMGEVING)	7
HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN (ONGEWIJZIGD)	7
HOOFDSTUK 2 MILIEUBELASTENDE ACTIVITEITEN EN LOZINGSACTIVITEITEN ALGEMEEN (ONGEWIJZIGD)	8
HOOFDSTUK 3 MILIEUBELASTENDE ACTIVITEITEN EN LOZINGSACTIVITEITEN: RICHTINGAANWIJZER (ONGEWIJZIGD)	8
HOOFDSTUK 4 MILIEUBELASTENDE ACTIVITEITEN EN LOZINGSACTIVITEITEN: INHOUDELIJKE REGELS (ONGEWIJZIGD)	8
HOOFDSTUK 5 MILIEUBELASTENDE ACTIVITEITEN: MODULES (ONGEWIJZIGD)	8
HOOFDSTUK 6 ACTIVITEITEN IN OF BIJ WATERSTAATSWERKEN IN BEHEER BIJ HET RIJK (ONGEWIJZIGD)	8
HOOFDSTUK 7 ACTIVITEITEN IN DE NOORDZEE (ONGEWIJZIGD)	8
HOOFDSTUK 8 ACTIVITEITEN ROND RIJKSWEGEN (ONGEWIJZIGD) ..	8
HOOFDSTUK 9 ACTIVITEITEN ROND SPOORWEGEN (ONGEWIJZIGD)	8
HOOFDSTUK 10 ACTIVITEITEN ROND LUCHTHAVEN (ONGEWIJZIGD)	8
HOOFDSTUK 11 ACTIVITEITEN DIE DE NATUUR BETREFFEN	9
Afdeling 11.1 Algemeen	9
Afdeling 11.2 Inhoudelijke regels.....	16
§ 11.2.1 Natura 2000-activiteiten.....	16
§ 11.2.2 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten vogelrichtlijn	19
§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn	25
§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten.....	30
§ 11.2.5 Flora- en fauna-activiteiten: overige bepalingen omgevingsvergunning.....	34
§ 11.2.6 Jacht	35
§ 11.2.7 Faunabeheerplan, dierenwelzijn en middelen voor het vangen of doden van dieren.....	38
§ 11.2.8 Handel in en bezit van dieren en planten.....	47

§ 11.3.9 Exoten, verwilderde dieren en walvissen.....	54
§ 11.3.10 Houtopstanden, hout en houtproducten.....	55
HOOFDSTUK 12 ACTIVITEITEN DIE HET CULTUREEL ERFGOED BETREFFEN (ONGEWIJZIGD)	58
HOOFDSTUK 13 ACTIVITEITEN DIE HET WERELDERFGOED BETREFFEN (ONGEWIJZIGD)	58
HOOFDSTUK 14 GELEGENHEID BIEDEN TOT ZWEMMEN EN BADEN (ONGEWIJZIGD)	58
HOOFDSTUK 15 GRONDWATERONTTREKKINGEN EN ONTGRONDINGEN OP LAND EN IN REGIONALE WATEREN (ONTGEWIJZIGD)	58
HOOFDSTUK 16 AFVAL VAN SCHEPEN IN BINNENWATEREN (ONGEWIJZIGD)	58
HOOFDSTUK 17 OVERIGE EN SLOTBEPALINGEN (ONGEWIJZIGD)	58
BIJLAGEN	59
BIJLAGE VII BIJ ARTIKEL 11.39 VAN DIT BESLUIT (ANDERE BESCHERMDE DIER- EN PLANTENSOORTEN).....	59
BIJLAGE VIII BIJ ARTIKEL 11.85, EERSTE LID, ONDER C, ONDER 2 ^o , VAN DIT BESLUIT (VAN ADMINISTRATIEPLICHT UITGEZONDERDE SOORTEN)	64
ARTIKEL II (WIJZIGING BESLUIT KWALITEIT LEEFOMGEVING).....	67
HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN (ONGEWIJZIGD).....	67
HOOFDSTUK 2 OMGEVINGSWAARDEN (ONGEWIJZIGD)	67
HOOFDSTUK 3 SPECIFIEKE TAKEN.....	67
Afdeling 3.1 Taken ter uitvoering van de kaderrichtlijn mariene strategie (ongewijzigd).....	67
Afdeling 3.2 Kwaliteit (ongewijzigd).....	67
Afdeling 3.3 Beheer van watersystemen (ongewijzigd)	67
Afdeling 3.4 Ontwerp, bouw en beheer openbare vuilwaterriolen en ontwerp en bouw zuiveringstechnische werken (ongewijzigd).....	67
Afdeling 3.5 Bescherming habitats en soorten	68
§ 3.5.1. Algemeen.....	68
§ 3.5.2 Natura 2000-gebieden.....	68
§ 3.5.3 Bijzondere nationale natuurgebieden	70
§ 3.5.4 Overige bepalingen	72

HOOFDSTUK 4 PROGRAMMA'S	73
Afdeling 4.1 Programma's kwaliteit van de buitenlucht (ongewijzigd)	73
Afdeling 4.2 Waterprogramma's (ongewijzigd)	74
Afdeling 4.3 Actieplannen geluid (ongewijzigd).....	74
Afdeling 4.4 Beheerplannen Natura 2000-gebieden	74
Afdeling 4.5 Programmatische aanpak stikstof	75
§ 4.5.1 Aanwijzing en inhoud programmatische aanpak stikstof	75
§ 4.5.2 Toedeling en reservering stikstofontwikkelingsruimte	77
Afdeling 4.6 Programma met vergunningvrije Natura 2000- activiteiten of flora- en fauna-activiteiten	78
HOOFDSTUK 5 OMGEVINGSPLANNEN	82
Afdeling 5.1 Instructieregels met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ongewijzigd)	82
Afdeling 5.2 Instructieregels over de uitoefening van taken voor de fysieke leefomgeving	83
Afdeling 5.4 Eisen aan omgevingsplan met vergunningvrije Natura 2000-activiteiten of flora- en fauna-activiteiten	83
HOOFDSTUK 5A PLANNEN EN NATURA 2000	87
HOOFDSTUK 6 WATERSCHAPSVERORDENINGEN (ONGEWIJZIGD) ...	87
HOOFDSTUK 7 OMGEVINGSVERORDENINGEN	87
Afdeling 7.1 Instructieregels met het oog op de evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ongewijzigd)	87
Afdeling 7.2 Instructieregels met het oog op het behoud van werelderfgoed en cultureel erfgoed (ongewijzigd)	88
Afdeling 7.3 Instructieregels met het oog op natuurbescherming	88
§ 7.3.1. Natuurnetwerk Nederland	88
§ 7.3.2. Instructieregels Natura 2000-gebieden (gereserveerd).....	88
§ 7.3.2. Instructieregels Natura 2000-gebieden (gereserveerd).....	88
HOOFDSTUK 8 OMGEVINGSVERGUNNINGEN	88
Afdeling 8.1 Omgevingsvergunning afwijkactiviteit (ongewijzigd)	88
Afdeling 8.2 Omgevingsvergunning beperkingenactiviteit met betrekking tot infrastructuur (ongewijzigd)	88

Afdeling 8.3 Omgevingsvergunning bouwactiviteit (ongewijzigd).....	88
Afdeling 8.4 Omgevingsvergunning mijnbouwactiviteit (ongewijzigd)	88
Afdeling 8.5 Omgevingsvergunning milieu-belastende activiteit (ongewijzigd).....	88
Afdeling 8.6 Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit en flora- en fauna-activiteit	89
§ 8.6.1. Natura 2000-activiteiten.....	89
§ 8.6.1.1 Toepassingsbereik en oogmerk.....	89
§ 8.6.1.2 Beoordelingsregels aanvraag Natura 2000-activiteit.....	89
§ 8.6.1.3 Voorschriften omgevingsvergunning Natura 2000- activiteit.....	91
§ 8.6.2 Flora- en fauna-activiteiten.....	92
Afdeling 8.6a Omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteiten	98
Afdeling 8.6b Omgevingsvergunning valkeniersactiviteiten	101
Afdeling 8.7 Omgevingsvergunning ontgrondingenactiviteit (ongewijzigd).....	102
Afdeling 8.8 Omgevingsvergunning rijksmonumentenactiviteit (ongewijzigd).....	102
Afdeling 8.9 Omgevingsvergunning wateractiviteit (ongewijzigd)	102
Afdeling 8.10 Actualisering, wijziging en intrekking	102
HOOFDSTUK 9 PROJECTBESLUITEN (ONGEWIJZIGD)	104
HOOFDSTUK 10 MONITORING EN INFORMATIE	104
Afdeling 10.1 Waarborgen van de veiligheid (ongewijzigd).....	104
Afdeling 10.2 Milieu en gezondheid (ongewijzigd)	104
Afdeling 10.3 (ongewijzigd).....	104
Afdeling 10.4 Tegengaan van klimaatverandering (ongewijzigd)	104
Afdeling 10.5 Natuur	104
HOOFDSTUK 11 DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET (ONGEWIJZIGD)	107
HOOFDSTUK 12 SLOTBEPALINGEN (ONGEWIJZIGD)	107
BIJLAGEN	107

BIJLAGE VA BIJ ARTIKEL 3.33 VAN DIT BESLUIT (SOORTEN INVASIEVE EXOTEN WAARTEGEN PROVINCIEBESTUUR MAATREGELEN NEEMT)	108
ARTIKEL III (WIJZIGING OMGEVINGSBESLUIT)	111
HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN (ONGEWIJZIGD).....	111
HOOFDSTUK 2 OMGEVINGSPLAN, WATERSCHAPSVERORDENING EN OMGEVINGSVERORDENING	111
HOOFDSTUK 3 AANWIJZING VAN LOCATIES VOOR RIJKSTAKEN (ONGEWIJZIGD)	111
HOOFDSTUK 4 BEVOEGD GEZAG OMGEVINGSVERGUNNING EN BETROKKENHEID VAN ANDERE BESTUURSORGANEN	111
Afdeling 4.1 Bevoegd gezag omgevingsvergunning	111
Afdeling 4.2 Betrokkenheid van andere bestuursorganen of instanties bij aanvraag om een omgevingsvergunning of maatwerkvoorschrift	114
HOOFDSTUK 5 PROJECTPROCEDURE (ONGEWIJZIGD).....	115
HOOFDSTUK 6 VOORKEURSRECHT(ONGEWIJZIGD)	115
HOOFDSTUK 7 BIJZONDERE INSTRUMENTEN VOOR HET INRICHTEN VAN GEBIEDEN (ONGEWIJZIGD)	115
HOOFDSTUK 8 FINANCIËLE BEPALINGEN (ONGEWIJZIGD)	115
HOOFDSTUK 9 SCHADE	115
HOOFDSTUK 10 PROCEDURES (ONGEWIJZIGD).....	115
Afdeling 10.1 Omgevingsplan (ongewijzigd)	116
Afdeling 10.2 Taken en instructies (ongewijzigd)	116
Afdeling 10.2a Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden.....	116
Afdeling 10.3 Omgevingsvisies (ongewijzigd).....	117
Afdeling 10.4 Programma's.....	117
Afdeling 10.5 Meldingen, maatwerkvoorschriften en bekendmakingen natuur.	117
Afdeling 10.6 Omgevingsvergunning	118
Afdeling 10.8 Verstrekken en beschikbaar stellen van gegevens.....	118
§ 10.8.3a Natuur.....	118
Afdeling 10.9 Kaarten (ongewijzigd).....	120

HOOFDSTUK 11 MILIEUEFFECTRAPPORTAGE (ONGEWIJZIGD)	120
HOOFDSTUK 12 ADVIESORGANEN EN ADVISEURS	120
Afdeling 12.3 Wetenschappelijke autoriteit CITES	120
HOOFDSTUK 12A. FAUNABEHEERENHEDEN EN -PLANNEN	121
HOOFDSTUK 13 HANDHAVING EN UITVOERING	123
Afdeling 13.4 Bestuurlijke boetes	123
HOOFDSTUK 14 DIGITALE VOORZIENINGEN (ONGEWIJZIGD)	124
HOOFDSTUK 13 OVERGANGSRECHT (ONGEWIJZIGD)	124
HOOFDSTUK 14 SLOTBEPALINGEN (ONGEWIJZIGD)	124
BIJLAGEN	124

Besluit van .....tot wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving, het Besluit kwaliteit leefomgeving en het Omgevingsbesluit in verband met de overgang van de Wet natuurbescherming naar de Omgevingswet (Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van ....., nr. WJZ, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;

Gelet op de artikelen 2.18, eerste lid, onder f, onder 3°, 2.18, vierde lid, onder b, 2.24, 3.15, tweede lid, 4.3, eerste en tweede lid, 5.1, 5.2, 5.7, vierde lid, 5.10, 5.11, 5.18, 5.37, vierde lid, 8.1, derde en vijfde lid, 8.2, zesde lid, 8.3, derde lid, 15.17, eerste lid, 16.1, eerste lid, 16.15, eerste lid, 16.16, eerste lid, 16.88, eerste lid, 17.3, 18.15a, eerste en derde lid, 20.6, eerste lid, 20.10, eerste lid, en 20.14, derde en vijfde lid, van de Omgevingswet;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van .....nr. W.....);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van ....., nr. WJZ, uitgebracht mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I (WIJZIGING BESLUIT ACTIVITEITEN LEEFOMGEVING)

Het Besluit activiteiten leefomgeving wordt gewijzigd als volgt:

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN (ONGEWIJZIGD)

**HOOFDSTUK 2 MILIEUBELASTENDE ACTIVITEITEN EN LOZINGSACTIVITEITEN
ALGEMEEN (ONGEWIJZIGD)**

**HOOFDSTUK 3 MILIEUBELASTENDE ACTIVITEITEN EN
LOZINGSACTIVITEITEN: RICHTINGAANWIJZER (ONGEWIJZIGD)**

**HOOFDSTUK 4 MILIEUBELASTENDE ACTIVITEITEN EN
LOZINGSACTIVITEITEN: INHOUDELIJKE REGELS (ONGEWIJZIGD)**

**HOOFDSTUK 5 MILIEUBELASTENDE ACTIVITEITEN: MODULES
(ONGEWIJZIGD)**

**HOOFDSTUK 6 ACTIVITEITEN IN OF BIJ WATERSTAATSWERKEN IN BEHEER
BIJ HET RIJK (ONGEWIJZIGD)**

HOOFDSTUK 7 ACTIVITEITEN IN DE NOORDZEE (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 8 ACTIVITEITEN ROND RIJKSWEGEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 9 ACTIVITEITEN ROND SPOORWEGEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 10 ACTIVITEITEN ROND LUCHTHAVEN (ONGEWIJZIGD)

A

Hoofdstuk 11 komt te luiden:

HOOFDSTUK 11 ACTIVITEITEN DIE DE NATUUR BETREFFEN

Afdeling 11.1 Algemeen

Artikel 11.1 (activiteiten)

1. Dit hoofdstuk gaat over:
  - a. Natura 2000-activiteiten en activiteiten met mogelijke verslechterende of significant versturende gevolgen voor een bijzonder nationaal natuurgebied;
  - b. flora- en fauna-activiteiten;
  - c. de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden;
  - d. het gebruik en het onder zich hebben van middelen of installaties en het toepassen van methodes om dieren te vangen of te doden;
  - e. het verhandelen en het binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen van middelen of installaties om dieren te vangen of te doden;
  - f. het verhandelen, het om een andere reden dan verkoop onder zich hebben en het binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen van dieren, planten of producten daarvan;
  - g. het vangen, doden en verwerken van walvissen;
  - h. activiteiten die de introductie of verspreiding van invasieve uitheemse soorten tot gevolg hebben of kunnen hebben;
  - i. activiteiten ter bestrijding van invasieve exoten of verwilderde dieren;
  - j. het vellen en beheren van houtopstanden; en
  - k. het verhandelen en het binnen het grondgebied van Nederland brengen van hout of houtproducten.
2. Dit hoofdstuk gaat niet over activiteiten die onderwerp zijn van het gemeenschappelijk visserijbeleid, bedoeld in artikel 38 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, voor zover zij worden verricht in de exclusieve economische zone.

Artikel 11.2 (oogmerken)

1. De regels in de afdelingen 11.1 en 11.2 over Natura 2000-activiteiten en activiteiten met mogelijke verslechterende of significant versturende gevolgen voor een bijzonder nationaal natuurgebied zijn gesteld met het oog op de natuurbescherming.

2. De regels in de paragrafen 11.2.2 tot en met 11.2.5 over flora- en fauna-activiteiten zijn gesteld met het oog op de natuurbescherming.

3. De regels in de paragrafen 11.2.6 en 11.2.7 over de uitoefening van de jacht, activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of schade door dieren te bestrijden, zijn gesteld met het oog op:

- a. de natuurbescherming;
- b. goed jachthouderschap;
- c. het voorkomen en bestrijden van schade door dieren; of
- d. het waarborgen van de veiligheid.

4. De regels in paragraaf 11.3.7 over het gebruik, het onder zich hebben, het verhandelen en het binnen en buiten het grondgebied van Nederland brengen van middelen of installaties en het toepassen van methodes om dieren te vangen of te doden worden gesteld met het oog op:

- a. de natuurbescherming;
- b. het waarborgen van de veiligheid;
- c. het beschermen van de gezondheid; of
- d. het beschermen van het milieu.

5. De regels in paragraaf 11.3.8 over het verhandelen, het om een andere reden dan verkoop onder zich hebben of het binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen van dieren, planten en producten daarvan zijn gesteld met het oog op natuurbescherming.

6. De regels in artikel 11.90 over het vangen, doden en verwerken van walvissen worden gesteld met het oog op het voorkomen van mogelijke nadelige gevolgen voor de staat van instandhouding van de walvisstand.

7. De regels in paragraaf 11.2.9 over activiteiten die de introductie of verspreiding van invasieve uitheemse soorten tot gevolg hebben of kunnen hebben worden gesteld met het oog op:

- a. de natuurbescherming;
- b. het beschermen van de gezondheid; of
- c. het beschermen van het milieu.

8. De regels in paragraaf 11.3.10 over het vellen en beheren van houtopstanden zijn gesteld met het oog op:

- a. de natuurbescherming;
- b. de instandhouding van het bosareaal in Nederland; of
- c. het beschermen van landschappelijke waarden.

9. De regels in paragraaf 11.3.10 over het verhandelen en het binnen het grondgebied van Nederland brengen van hout en houtproducten zijn gesteld met het oog op:

- a. de natuurbescherming;
- b. het beschermen van het milieu;
- c. het tegengaan van klimaatverandering; of
- d. het beheer van natuurlijke hulpbronnen.

Artikel 11.3 (bevoegd gezag gedeputeerde staten)

Tenzij in artikel 11.4 anders is bepaald, zijn gedeputeerde staten het bevoegd gezag:

- a. waaraan een melding wordt gedaan;
- b. dat een maatwerkvoorschrift kan stellen; of
- c. dat beslist op een aanvraag om toestemming om een gelijkwaardige maatregel te treffen.

Artikel 11.4 (bevoegd gezag Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit)

1. Voor een Natura 2000-activiteit en voor een flora- en fauna-activiteit is Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het bevoegd gezag, als deze ook het bevoegd gezag is om te beslissen op de aanvraag om een omgevingsvergunning voor die activiteit:

- a. waaraan een melding wordt gedaan;
- b. dat een maatwerkvoorschrift kan stellen;
- c. dat beslist op een aanvraag om toestemming om een gelijkwaardige maatregel te treffen.

2. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is ook het bevoegd gezag waaraan een melding wordt gedaan of dat een maatwerkvoorschrift kan stellen voor:

- a. een activiteit met mogelijke verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een bijzonder nationaal natuurgebied;
- b. een valkeniersactiviteit;
- c. het verhandelen, het om een andere reden dan verkoop onder zich hebben of het binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen van dieren, planten en producten, voor zover dit niet een flora- en fauna-activiteit is;
- d. het vangen, doden en verwerken van walvissen;
- e. activiteiten die de introductie of verspreiding van invasieve uitheemse soorten tot gevolg hebben of kunnen hebben;
- f. activiteiten ter bestrijding van invasieve exoten of verwilderde dieren, behalve in de gevallen, bedoeld in artikel 2.18, aanhef en onder f, onder 3°, van de wet;
- g. het vellen of herbeplanten van houtopstanden als deze activiteit is te beschouwen als een activiteit als bedoeld in artikel 4.12, tweede lid, onder a tot en met k, van het Omgevingsbesluit, daarvan onderdeel uitmaakt of in samenhang daarmee wordt verricht; en
- h. het verhandelen, het om een andere reden dan verkoop onder zich hebben of het binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen van hout of houtproducten.

Artikel 11.5 (normadressaat)

Aan dit hoofdstuk wordt voldaan door degene die de activiteit verricht. Diegene draagt zorg voor de naleving van de regels over de activiteit.

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. Voor Natura 2000-activiteiten en voor activiteiten met mogelijke verslechterende of significant versturende gevolgen voor een bijzonder nationaal natuurgebied houdt deze plicht in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van Natura 2000-gebieden kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
- b. nagegaan wordt of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant versturende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: nagegaan wordt welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelen;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant versturende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelen, voor het betrokken gebied te voorkomen; en
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant versturende gevolgen, voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

3. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:

a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:

1°. van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten;

2°. van nature in Nederland in het wild levende dier- en plantensoorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V van de habitatrichtlijn;

3°. met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende van nature in Nederland in het wild voorkomende dier- of plantensoorten, genoemd in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vierde lid, onder a, onder 4° van de wet; en

4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

b. als deze aanwijzingen er zijn: vastgesteld wordt of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;

c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: nagegaan wordt welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;

d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;

e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben tijdens; en

f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

4. Voor activiteiten die betrekking hebben op invasieve uitheemse soorten houdt deze plicht in ieder geval in dat:

a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn dat de voorgenomen activiteit zou kunnen leiden tot de introductie of verspreiding van invasieve uitheemse soorten;

b. als deze aanwijzingen er zijn: alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om de introductie en verspreiding van dieren of planten van invasieve uitheemse soorten te voorkomen of beperken;

c. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en

d. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de introductie of verspreiding van invasieve uitheemse soorten toch niet wordt voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende maatregelen worden getroffen om nadelige gevolgen voor de biologische diversiteit te voorkomen of beperken.

Artikel 11.7 (maatwerkregels)

1. Een maatwerkregel kan in de omgevingsverordening worden gesteld over deze afdeling, met uitzondering van de artikelen 11.47 tot en met 11.50 en de artikelen 11.58 en 11.90.
2. Met een maatwerkregel kan worden afgeweken van deze afdeling, met uitzondering van artikel 11.6, de artikelen 11.47 tot en met 11.50 en de artikelen 11.58 en 11.90.
3. Een maatwerkregel kan worden gesteld met het oog op de belangen, bedoeld in artikel 11.2.
4. Er wordt geen maatwerkregel gesteld als Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bevoegd gezag is voor het stellen van een maatwerkvoorschrift.

Artikel 11.8 (maatwerkvoorschriften)

1. Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld, of een vergunningvoorschrift als bedoeld in artikel 5.35 van de wet kan aan een omgevingsvergunning als bedoeld in dit hoofdstuk worden verbonden, over deze afdeling, met uitzondering van de artikelen 11.47 tot en met 11.51 en de artikelen 11.58 en 11.90.
2. Met een maatwerkvoorschrift of een vergunningvoorschrift kan worden afgeweken van deze afdeling, met uitzondering van artikel 11.6, de artikelen 11.47 tot en met 11.51 en de artikelen 11.58 en 11.90.
3. Een maatwerkvoorschrift wordt niet gesteld als over dat onderwerp een voorschrift aan een omgevingsvergunning als bedoeld in dit hoofdstuk kan worden verbonden.
4. Op het stellen van een maatwerkvoorschrift over een Natura 2000-activiteit zijn de beoordelingsregels en de bepalingen over vergunningvoorschriften in de artikelen 8.74b, 8.74c, en 8.74d van het Besluit kwaliteit leefomgeving van overeenkomstige toepassing.
5. Op het stellen van een maatwerkvoorschrift over een flora- en fauna-activiteit zijn de beoordelingsregels en de bepalingen over vergunningvoorschriften in de artikelen 8.74h tot en met 8.74k van het Besluit kwaliteit leefomgeving van overeenkomstige toepassing.

Artikel 11.9 (algemene gegevens bij een melding)

Een melding wordt ondertekend en bevat ten minste:

- a. de aanduiding van de activiteit;
- b. de naam en het adres van degene die de activiteit verricht;
- c. het adres waarop of een aanduiding van de locatie waar de activiteit wordt verricht; en
- d. de dagtekening.

Artikel 11.10 (algemene gegevens bij het verstrekken van gegevens en bescheiden)

Als gegevens en bescheiden worden verstrekt aan het bevoegd gezag, bedoeld in afdeling 11.1, worden die ondertekend en voorzien van:

- a. de aanduiding van de activiteit;
- b. de naam en het adres van degene die de activiteit verricht;
- c. het adres waarop of een aanduiding van de locatie waar de activiteit wordt verricht; en
- d. de dagtekening.

Artikel 11.11 (gegevens bij wijzigen naam, adres of normadressaat)

1. Voordat de naam, het adres of de locatie, bedoeld in de artikelen 11.9 en 11.10, wijzigen, worden de daardoor gewijzigde gegevens verstrekt aan het bevoegd gezag, bedoeld in afdeling 11.1.

2. Ten minste vier weken voordat de activiteit door een ander zal gaan worden verricht, worden de daardoor gewijzigde gegevens verstrekt aan het bevoegd gezag, bedoeld in afdeling 11.1.

Artikel 11.12 (gegevens en bescheiden op verzoek van het bevoegd gezag)

1. Op verzoek van het bevoegd gezag, bedoeld in afdeling 11.1, worden over Natura 2000-activiteiten die worden verricht of zijn voorgenomen, de gegevens en bescheiden verstrekt die nodig zijn om te bezien of de algemene regels, maatwerkregels en maatwerkvoorschriften voor de activiteit toereikend zijn gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied.

2. Gegevens en bescheiden worden verstrekt voor zover degene die de activiteit verricht er redelijkerwijs de beschikking over kan krijgen.

Artikel 11.13 (informereren over een ongewoon voorval)

Het bevoegd gezag, bedoeld in afdeling 11.1, wordt onverwijld geïnformeerd over een ongewoon voorval.

Artikel 11.14 (gegevens en bescheiden bij een ongewoon voorval)

Zodra de volgende gegevens en bescheiden bekend zijn, worden ze verstrekt aan het bevoegd gezag, bedoeld in afdeling 11.1:

- a. informatie over de oorzaken van het ongewoon voorval en de omstandigheden waaronder het ongewoon voorval zich heeft voorgedaan;

b. gegevens die nodig zijn om de aard en de ernst van de gevolgen voor de fysieke leefomgeving te kunnen inschatten; en

c. informatie over de maatregelen die zijn genomen of worden overwogen om de nadelige gevolgen van het ongewoon voorval te voorkomen als bedoeld in artikel 19.1, eerste lid, van de wet.

Artikel 11.15 (afbakening mogelijkheid maatwerkvoorschrift)

Met een maatwerkvoorschrift worden de artikelen 11.13 en 11.14 niet versoepeld.

Afdeling 11.2 Inhoudelijke regels

§ 11.2.1 Natura 2000-activiteiten

Artikel 11.16 (aanwijzing vergunningvrije gevallen: Natura 2000-toets in kader van ander besluit en visserij in de exclusieve economische zone)

Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten, geldt niet als:

a. het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en toepassing is gegeven aan artikel 6, tweede en derde lid, of in voorkomend geval artikel 6, vierde lid, van de habitatrichtlijn; of

b. de activiteit onderwerp is van het gemeenschappelijk visserijbeleid, bedoeld in artikel 38 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en plaatsvindt in de exclusieve economische zone.

Artikel 11.17 (aanwijzing vergunningvrije gevallen: in programma of omgevingsplan beschreven activiteiten)

Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten, geldt niet voor een Natura 2000-activiteit die:

a. voor de toepassing van deze uitzondering is aangewezen en is beschreven in een programma of omgevingsplan; en

b. wordt verricht in overeenstemming met de in het programma of het omgevingsplan vastgestelde voorschriften en beperkingen.

Artikel 11.18 (aanwijzing vergunningvrije gevallen: voor de referentiedatum bekende activiteiten)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten, geldt niet als:
  - a. de Natura 2000-activiteit geen project is in de zin van artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn en het project op de referentiedatum bekend was of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag, bedoeld in afdeling 11.1, en
  - b. de activiteit sindsdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd.
2. Als referentiedatum wordt aangemerkt 31 maart 2010, of, als een gebied pas na 31 maart 2010 een Natura 2000-gebied is geworden en het gebied een speciale beschermingszone is:
  - a. als bedoeld in de artikelen 3, tweede lid, onder a, en 4, eerste en tweede lid, van de vogelrichtlijn: de datum waarop het ontwerp van het besluit tot aanwijzing van het gebied als voor het eerst ter inzage is gelegd of daarvan op een andere wijze kennis is gegeven, of, als dit achterwege is gebleven, het besluit tot aanwijzing van het gebied is bekendgemaakt; of
  - b. als bedoeld in artikel 3, eerste en tweede lid, van de habitatrichtlijn: de datum van bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie van het besluit van de Europese Commissie tot wijziging van de lijst van gebieden van communautair belang, bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de habitatrichtlijn waarbij het gebied op die lijst is opgenomen.

Artikel 11.19 (aanwijzing vergunningvrije gevallen: programmatische aanpak stikstof)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten, geldt niet voor een Natura 2000-activiteit die alleen vanwege de stikstofdepositie die zij veroorzaakt, wordt aangemerkt als Natura 2000-activiteit en die:
  - a. in geen Natura 2000-gebied een stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats veroorzaakt die hoger is dan 1 mol/ha/jaar; of
  - b. een activiteit betreft als bedoeld in artikel 4.33, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving waarvoor stikstofontwikkelingsruimte is gereserveerd, die:
    - 1°. betrekking heeft op de aanleg of de wijziging van een autoweg of autosnelweg in beheer bij het Rijk, of betrekking heeft op de aanleg of wijziging van een vaarweg in beheer bij het Rijk ten behoeve van gebruik door de scheepvaart; en
    - 2°. wordt verricht op een grotere afstand gerekend tot het Natura 2000-gebied dan, als sprake is van een autoweg of autosnelweg, 3 km, gemeten vanaf het midden van de rijbaan, of, als sprake is van een vaarweg, 5 km, gemeten vanaf het midden van de vaarweg.

2. Voor de toepassing van het eerste lid, onder a, wordt, als de Natura 2000-activiteit aan een locatie gebonden is, onder de veroorzaakte stikstofdepositie begrepen de stikstofdepositie van andere Natura 2000-activiteiten die feitelijk worden verricht op dezelfde locatie in de periode waarop het programma aanpak stikstof, bedoeld in artikel 3.9, vierde lid, van de wet, betrekking heeft, of waarvoor eerder gedurende die periode een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit is verleend.

3. Voor de toepassing van het eerste lid, onder a, geldt voor de stikstofdepositie op een Natura 2000-gebied als waarde 0,05 mol/ha/jaar, zodra uit het register, bedoeld in artikel 10.40, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, blijkt dat voor een hectare van een voor stikstof gevoelige habitat in dat gebied 5% of minder beschikbaar is van het deel van de stikstofdepositieruimte dat in het kader van het programma op voorhand beschikbaar was gesteld voor Natura 2000-activiteiten als bedoeld in het eerste lid.

4. Bij ministeriële regeling kunnen Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat in afwijking van het derde lid bepalen dat met ingang van een bij de regeling vastgesteld tijdstip voor de toepassing van het eerste lid, onder a, weer een waarde van 1 mol/ha/jaar geldt, als naar hun oordeel voldoende stikstofdepositieruimte in het kader van het programma op voorhand beschikbaar is gesteld voor Natura 2000-activiteiten als bedoeld in het eerste lid.

5. Het derde lid is van overeenkomstige toepassing op de op grond van het vierde lid geldende waarde van 1 mol per ha per jaar.

6. Het derde lid is niet van toepassing op:

a. Natura 2000-activiteiten als bedoeld in artikel 4.38, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving waarvoor stikstofontwikkelingsruimte is gereserveerd;

b. Natura 2000-activiteiten die een in overeenstemming met het tweede lid bepaalde stikstofdepositie veroorzaakten die:

1°. de in het eerste lid, onder a, genoemde waarde van 1 mol/ha/jaar niet overschreed op het moment dat daarover voor het eerst gegevens zijn verstrekt in overeenstemming met bij ministeriële regeling gestelde regels, of, als geen gegevensverstrekking was voorgeschreven, op het moment dat zij begonnen; en

2°. die na dat moment niet significant zijn gewijzigd; en

c. Natura 2000-activiteiten voor zover zij stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden die niet in het programma zijn opgenomen.

Artikel 11.20 (aanwijzing vergunningvrije gevallen bij omgevingsverordening of ministeriële regeling)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten, geldt niet voor bij omgevingsverordening aangewezen gevallen van:

a. projecten als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn waarvoor een passende beoordeling als bedoeld in artikel 16.53a, eerste lid, van de wet is uitgevoerd, uit welke passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat de projecten de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zullen aantasten; of

b. andere activiteiten dan projecten als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn die toelaatbaar zijn, gelet op de gevolgen die de activiteiten kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied en de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied.

2. Gevallen als bedoeld in het eerste lid worden aangewezen bij ministeriële regeling, als Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bevoegd gezag als bedoeld in artikel 11.4, eerste lid, is.

Artikel 11.21 (maatwerkregels en -voorschriften stikstofdepositie)

Maatwerkregels of maatwerkvoorschriften voor Natura 2000-activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op voor stikstof gevoelige habitats, bevatten de verplichting dat deze depositie niet groter is dan de door het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit geregistreerde en voor de activiteit beschikbaar gestelde afname van stikstofdepositie als gevolg van de beëindiging van een of meer andere Natura 2000-activiteiten, als:

a. door het bevoegd gezag toepassing wordt gegeven aan artikel 8.74c, tweede lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving; en

b. het bevoegd gezag beleidsregels voor de registratie en verdeling van ruimte voor stikstofdepositie voor de verlening van omgevingsvergunningen voor Natura 2000-activiteiten heeft vastgesteld.

§ 11.2.2 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten vogelrichtlijn

Artikel 11.22 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;

b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van die vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;

c. het rapen en onder zich hebben van eieren van die vogels; of

d. het opzettelijk storen van die vogels.

2. Het verbod geldt niet als:

a. het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en toepassing is gegeven aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of

b. de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel.

3. Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.

Artikel 11.23 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: commercieel bezit)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor het verkopen, vervoeren voor verkoop, onder zich hebben voor verkoop of aanbieden voor verkoop van dode of levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn, gemakkelijk herkenbare delen van die vogels of uit die vogels verkregen producten.

2. Het verbod geldt niet met betrekking tot vogels van soorten, genoemd in bijlage III, deel A, bij de vogelrichtlijn, die aantoonbaar in overeenstemming met de regels van dit hoofdstuk zijn gedood, gevangen, of verkregen en op delen of producten van die vogels.

Artikel 11.24 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: niet-commercieel bezit)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor het om een andere reden dan verkoop onder zich hebben of vervoeren van dode of levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn, gemakkelijk herkenbare delen van die vogels of uit die vogels verkregen producten.

2. Het verbod geldt niet als:

a. de vogels, delen of producten aantoonbaar in overeenstemming met de regels van dit hoofdstuk zijn gedood, gevangen, of verkregen;

b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en toepassing is gegeven aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of

c. de activiteit deel uitmaakt van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel.

Artikel 11.25 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: wijze vangen of doden)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten geldt voor:

a. het vangen of doden met:

1°. middelen die worden genoemd in bijlage IV, onder a, bij de vogelrichtlijn;

2°. middelen, installaties of methoden voor het massaal of niet-selectief vangen of doden van vogels; of

3°. middelen, installaties of methoden waardoor een soort plaatselijk kan verdwijnen; of

b. het achtervolgen met behulp van vervoermiddelen die worden genoemd in bijlage IV, onder b, bij de vogelrichtlijn, op de daar beschreven wijze.

2. Tot de middelen, installaties of methoden, bedoeld in het eerste lid, onder a, onder 2° en 3°, worden in ieder geval gerekend:

a. eendenkooien die worden gebruikt anders dan voor de uitoefening van de jacht;

b. bal-chatri;

c. het doden met middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld;

d. het vangen of doden met een middel waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt; en

e. het vangen of doden met een geweer dat is voorzien van een geluiddemper.

Artikel 11.26 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn: in programma of omgevingsplan beschreven maatregelen)

Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt niet voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.22 of 11.24 die:

a. voor de toepassing van deze uitzondering is aangewezen en is beschreven in een programma of omgevingsplan; en

b. wordt verricht in overeenstemming met de in het programma of het omgevingsplan vastgestelde voorschriften en beperkingen.

Artikel 11.27 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn bij omgevingsverordening)

Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt in bij omgevingsverordening aangewezen gevallen niet voor:

- a. een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in de artikelen 11.22, eerste lid, en 11.24, eerste lid, met betrekking tot vogels van bij de omgevingsverordening aangewezen soorten, of hun nesten, rustplaatsen of eieren; of
- b. een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.25, met betrekking tot bij de omgevingsverordening aangewezen middelen, installaties, methoden of vervoermiddelen.

Artikel 11.28 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn bij ministeriële regeling)

1. Vergunningvrije gevallen als bedoeld in artikel 11.27 worden aangewezen bij ministeriële regeling, als:

- a. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bevoegd gezag als bedoeld in artikel 11.4, eerste lid, is; of

- b. de flora- en fauna-activiteit wordt verricht door een grondgebruiker om schadeveroorzakende vogels van de volgende soorten te bestrijden:

- 1°. de Canadese gans (*Branta Canadensis* en *Branta hutchinsii hutchinsii*),
- 2°. de houtduif (*Columba palumbus*),
- 3°. de kauw (*Corvus monedula*), of
- 4°. de zwarte kraai (*Corvus corone corone*).

2. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt in bij ministeriële regeling aangewezen gevallen niet voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.23, eerste lid, met betrekking tot:

- a. dode of levende vogels van bij die regeling aangewezen soorten;
- b. gemakkelijk herkenbare delen van deze vogels; of
- c. uit deze vogels verkregen producten.

Artikel 11.29 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn)

1. Vergunningvrije gevallen als bedoeld in de artikelen 11.27 en 11.28 worden alleen aangewezen als:

- a. er geen andere bevredigende oplossing dan het verrichten van de activiteit bestaat;

- b. de activiteit nodig is:

- 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- 3°. om belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren te voorkomen;
- 4°. ter bescherming van flora en fauna;

5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, en voor de met deze doeleinden samenhangende teelt; of

6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan; en

c. de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van deze soort.

2. Onverminderd het eerste lid, aanhef en onder a en c, wordt op grond van de artikelen 11.27 en 11.28 het bestrijden door de grondgebruiker van schadeveroorzakende vogels alleen als vergunningvrij aangewezen als:

a. het bestrijden gebeurt op door de grondgebruiker gebruikte gronden, of in of aan door hem gebruikte opstallen, om schade die in het lopende of daarop volgende jaar dreigt op te treden op die gronden, in of aan die opstallen, of in het omringende gebied te voorkomen;

b. deze schade wordt veroorzaakt door vogels van in de omgevingsverordening of ministeriële regeling genoemde soorten en is aan te merken als:

1°. belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, of wateren, of

2°. schade aan flora of fauna; en

c. voor zover het artikel 11.27 betreft, de in de omgevingsverordening genoemde vogelsoorten:

1°. niet in hun voortbestaan worden bedreigd en niet het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd;

2°. in de provincie schade veroorzaken; en

3°. niet overeenkomen met de in artikel 11.28, tweede lid, onder b, genoemde soorten.

3. Onverminderd het eerste lid, aanhef en onder a en c, wordt op grond van artikel 11.27 de bestrijding door gemeenten van overlast veroorzakende vogels alleen als vergunningvrij geval aangewezen als de bestrijding:

a. plaatsvindt binnen de bebouwde kom;

b. plaatsvindt in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of de veiligheid van het luchtverkeer; en

c. betrekking heeft op in de omgevingsverordening genoemde vogelsoorten die:

1°. niet in hun voortbestaan worden bedreigd en niet het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd; en

2°. in de provincie overlast veroorzaken.

4. In een omgevingsverordening of ministeriële regeling waarin vergunningvrije gevallen worden aangewezen die betrekking hebben op het vangen of doden van vogels wordt in ieder geval bepaald:

a. welke van de middelen, installaties of methoden, bedoeld in de artikelen 8.74m en 8.74n van het Besluit kwaliteit leefomgeving, voor het vangen of doden zijn toegestaan, waarbij alleen middelen, installaties en methoden worden toegestaan die

nadelige gevolgen voor het welzijn van dieren voorkomen of, als dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk beperken;

b. voor welke tijd en plaats de aanwijzing geldt;

c. voor welke soorten vogels, of voor de nesten, rustplaatsen of eieren van welke soorten vogels, de aanwijzing geldt; en

d. op welke wijze het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

5. Een aanwijzing van vergunningvrije gevallen als bedoeld in het tweede lid geldt ook voor het bestrijden van schadeveroorzakende dieren door de persoon of wildbeheereenheid die daarvoor een door de grondgebruiker verleende schriftelijke en gedagtekende toestemming heeft.

6. De beperking van de omvang van populaties van in het wild levende dieren als onderdeel van het duurzaam beheer van die populaties wordt niet als vergunningvrij aangewezen.

Artikel 11.30 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn op basis van aangewezen gedragscode)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt in bij ministeriële regeling aangewezen gevallen niet voor flora- en fauna-activiteiten als bedoeld in de artikelen 11.22, eerste lid, of 11.24, eerste lid, die in een bij die regeling aangewezen gedragscode worden beschreven.

2. Vergunningvrije gevallen als bedoeld in het eerste lid worden alleen aangewezen onder de voorwaarde dat de activiteiten:

a. aantoonbaar worden uitgevoerd in overeenstemming met de gedragscode; en

b. plaatsvinden in het kader van:

1°. een bestendig beheer van of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

2°. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw,

3°. een bestendig gebruik; of

4°. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

3. Een gedragscode wordt alleen bij ministeriële regeling aangewezen, als :

a. de daarin beschreven activiteiten die invloed kunnen hebben op vogels nodig zijn om een van de redenen, genoemd in artikel 11.29, eerste lid, onder b; en

b. daarin een wijze van verrichten van activiteiten is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit afdoende is gewaarborgd dat:

1°. geen benutting of economisch gewin plaatsvindt van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn; en

2°. de activiteiten met betrekking tot die vogels zorgvuldig worden verricht.

4. Activiteiten worden in elk geval zorgvuldig verricht als:

- a. daarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de vogels; en
- b. in redelijkheid alles wordt gedaan of nagelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:
  - 1°. de vogels worden gedood;
  - 2°. nesten van de vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, of rustplaatsen van vogels worden vernield; en
  - 3°. eieren van de vogels worden vernield.

§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn

Artikel 11.31 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van die dieren;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van die dieren;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van die dieren; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en toepassing is gegeven aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
- b. de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel.

3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Artikel 11.32 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: bezit)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het verkopen, vervoeren voor verkoop, verhandelen, ruilen of te koop of te ruil aanbieden van dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn; en
- b. het voor het om een andere reden dan verkoop onder zich hebben of vervoeren van dieren of planten als bedoeld onder a.

2. Het verbod geldt niet, als:

- a. de dieren en planten aantoonbaar zijn gefokt of gekweekt;
- b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en toepassing is gegeven aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn;
- c. de activiteit deel uitmaakt van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel; of
- d. de dieren of planten uiterlijk op 10 juni 1994 aantoonbaar in overeenstemming met de op dat moment geldende regelgeving aan de natuur waren onttrokken.

Artikel 11.33 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: wijze vangen of doden)

Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten geldt voor het vangen of doden van dieren genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, of bijlage II bij het verdrag van Bern, en het aan de natuur onttrekken van dieren van soorten, genoemd in bijlage V, onder a, bij de habitatrichtlijn, of bijlage III bij het verdrag van Bern, door het gebruik van niet-selectieve middelen die de plaatselijke verdwijning of ernstige verstoring van de rust van populaties van soorten tot gevolg kunnen hebben, waartoe in ieder geval behoren:

- a. de middelen, genoemd in bijlage VI, onder a, bij de habitatrichtlijn; en
- b. de vervoermiddelen, genoemd in bijlage VI, onder b, bij de habitatrichtlijn.

Artikel 11.34 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn: in programma of omgevingsplan beschreven maatregelen)

Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten geldt niet voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in de artikelen 11.31 en 11.32 die:

- a. voor de toepassing van deze uitzondering is aangewezen en is beschreven in een programma of omgevingsplan; en
- b. wordt verricht overeenkomstig de in het programma of het omgevingsplan vastgestelde voorschriften en beperkingen.

Artikel 11.35 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn bij omgevingsverordening)

Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten geldt niet voor bij omgevingsverordening aangewezen flora- en fauna-activiteiten:

- a. als bedoeld in de artikelen 11.31, eerste lid, en 11.32, eerste lid, aanhef en onder b, voor dieren of planten van bij de omgevingsverordening aangewezen soorten, of met betrekking tot voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van bij de omgevingsverordening aangewezen soorten; of
- b. als bedoeld in artikel 11.33, met betrekking tot bij de omgevingsverordening aangewezen middelen.

Artikel 11.36 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn bij ministeriële regeling)

1. Vergunningvrije gevallen als bedoeld in artikel 11.35 worden aangewezen bij ministeriële regeling als Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bevoegd gezag is als bedoeld in artikel 11.4, eerste lid.

2. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten geldt in bij ministeriële regeling aangewezen gevallen niet voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.32, eerste lid, aanhef en onder a, voor dieren of planten van bij de ministeriële regeling aangewezen soorten, of met betrekking tot voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van bij de ministeriële regeling aangewezen soorten.

Artikel 11.37 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn)

1. Vergunningvrije gevallen als bedoeld in de artikelen 11.35 en 11.36 worden alleen aangewezen, als:

- a. er geen andere bevredigende oplossing dan het verrichten van de activiteit bestaat;
- b. de activiteit nodig is:
  - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;

- 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
  - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
  - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
  - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, of een beperkt bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben; en
    - c. de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.
2. Onverminderd het eerste lid, aanhef en onder a en c, wordt op grond van artikel 11.35 de bestrijding door de grondgebruiker van schadeveroorzakende dieren alleen als vergunningvrij aangewezen als:
- a. het bestrijden gebeurt op door de grondgebruiker gebruikte gronden, of in of aan door hem gebruikte opstallen, om schade die in het lopende of daarop volgende jaar dreigt op te treden in of aan die opstallen, of in het omringende gebied te voorkomen;
  - b. deze schade wordt veroorzaakt door dieren van in de omgevingsverordening of ministeriële regeling genoemde soorten en is aan te merken als:
    - 1°. schade aan de wilde flora of fauna, of natuurlijke habitats; of
    - 2°. ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom; en
  - c. de in de omgevingsverordening of ministeriële regeling genoemde diersoorten:
    - 1°. niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen; en
    - 2°. in de provincie schade veroorzaken.
3. Onverminderd het eerste lid, aanhef en onder a en c, wordt op grond van artikel 11.35 de bestrijding door gemeenten van overlast veroorzakende dieren alleen als vergunningvrij aangewezen als de bestrijding:
- a. plaatsvindt binnen de bebouwde kom;
  - b. plaatsvindt in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang; en
  - c. betrekking heeft op in de omgevingsverordening genoemde diersoorten die:
    - 1°. niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen; en
    - 2°. in de provincie overlast veroorzaken.

4. In de omgevingsverordening of ministeriële regeling waarin vergunningvrije gevallen worden aangewezen die betrekking hebben op het vangen of doden van dieren, wordt in ieder geval bepaald welke middelen voor het vangen of doden zijn toegestaan en worden alleen middelen toegestaan die nadelige gevolgen voor het welzijn van dieren voorkomen of, als dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk beperken.

5. Een aanwijzing van vergunningvrije gevallen als bedoeld in het tweede lid geldt ook voor het bestrijden van schadeveroorzakende dieren door de persoon of wildbeheereenheid die daarvoor een door de grondgebruiker verleende schriftelijke en gedagtekende toestemming heeft.

6. De beperking van de omvang van populaties van in het wild levende dieren als onderdeel van het duurzaam beheer van die populaties wordt niet als vergunningvrij aangewezen.

Artikel 11.38 (vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn op basis van aangewezen gedragscode)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt in bij ministeriële regeling aangewezen gevallen niet voor flora- en fauna-activiteiten als bedoeld in de artikelen 11.31 en 11.32, eerste lid, aanhef en onder b, die in een bij die regeling aangewezen gedragscode staan vermeld en die:

- a. aantoonbaar worden uitgevoerd in overeenstemming met die gedragscode; en
- b. plaatsvinden in het kader van:

1°. een bestendig beheer van of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

2°. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

3°. een bestendig gebruik; of

4°. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode wordt alleen bij ministeriële regeling aangewezen, als:

a. de daarin beschreven activiteiten die van invloed kunnen zijn op dieren of planten nodig zijn om een van de redenen, genoemd in artikel 11.37; en

b. daarin een wijze van verrichting van activiteiten is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit afdoende is gewaarborgd dat:

1°. geen benutting of economisch gewin plaatsvindt van dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern, of bijlage I bij het verdrag van Bern, en planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern; en

2°. de activiteiten met betrekking tot die dieren en planten zorgvuldig worden verricht.

3. Activiteiten worden in elk geval zorgvuldig verricht als:

- a. daarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de dieren en de planten; en
- b. in redelijkheid alles wordt gedaan of nagelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:
  - 1°. de dieren worden gedood;
  - 2°. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de dieren worden beschadigd of vernield;
  - 3°. eieren van de dieren worden vernield; en
  - 4°. de planten worden geplukt, afgesneden, ontworteld of vernield.

§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten

Artikel 11.39 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten geldt voor:

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage VII, onder A;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van die dieren als bedoeld onder a; en
- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage VII, onder B.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of op het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en toepassing is gegeven aan dezelfde eisen als die welke zijn opgenomen artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
- c. de activiteit deel uitmaakt van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel.

Artikel 11.40 (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere soorten in programma of omgevingsplan)

Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt niet voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.39 die:

- a. voor de toepassing van deze uitzondering is aangewezen en is beschreven in een programma of omgevingsplan; en
- b. wordt verricht in overeenstemming met de in het programma of het omgevingsplan vastgestelde voorschriften en beperkingen.

Artikel 11.41 (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere soorten bij omgevingsverordening)

Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt in bij omgevingsverordening aangewezen gevallen niet voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.39, voor dieren of planten van bij de omgevingsverordening aangewezen soorten, of met betrekking tot voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren van bij de omgevingsverordening aangewezen soorten.

Artikel 11.42 (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere soorten bij ministeriële regeling)

Vergunningvrije gevallen als bedoeld in artikel 11.41 worden aangewezen bij ministeriële regeling, als:

- a. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bevoegd gezag als bedoeld in artikel 11.4, eerste lid, is; of
- b. de flora- en fauna-activiteit wordt verricht door een grondgebruiker ter bestrijding van schadeveroorzakende dieren van de volgende soorten:
  - 1°. het konijn (*Oryctolagus cuniculus*); of
  - 2°. de vos (*Vulpes vulpes*).

Artikel 11.43 (begrenzing aanwijzing niet-vergunningsplichtige flora-en fauna-activiteiten andere soorten)

- 1. Vergunningvrije gevallen als bedoeld in de artikelen 11.41 en 11.42 worden alleen aangewezen, als:
  - a. er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
  - b. de activiteit nodig is:
    - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
    - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
    - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de met deze doeleinden benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten;

5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal dieren van een bepaalde soort te vangen of onder zich te hebben, of een beperkt, bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal planten van een bepaalde soort te plukken of onder zich te hebben;

6°. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

7°. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

8°. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

9°. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

10°. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

11°. in het kader van bestendig beheer van of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

12°. in het kader van bestendig beheer van of onderhoud aan de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; of

13°. in het algemeen belang; en

c. er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

2. Onverminderd het eerste lid, aanhef en onder a en c, wordt op grond van de artikelen 11.41 en 11.42 het bestrijden door de grondgebruiker van schadeveroorzakende dieren alleen als vergunningvrij aangewezen als:

a. het bestrijden gebeurt op door de grondgebruiker gebruikte gronden, of in of aan door hem gebruikte opstallen, om schade die in het lopende of daarop volgende jaar dreigt op te treden op deze gronden, in of aan deze opstallen, of in het omliggende gebied te voorkomen;

b. deze schade wordt veroorzaakt door dieren van in de omgevingsverordening of ministeriële regeling genoemde soorten en behoort tot in de omgevingsverordening of ministeriële regeling omschreven categorieën van schade; en

c. voor zover het artikel 11.41 betreft, de in de omgevingsverordening genoemde diersoorten:

1°. niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen;

2°. in de provincie schade veroorzaken; en

- 3°. niet overeenkomen met de in artikel 11.42, onder b, genoemde soorten.
3. Onverminderd het eerste lid, aanhef en onder a en c, wordt op grond van artikel 11.41 de bestrijding door gemeenten van overlast veroorzakende dieren alleen als vergunningvrij geval aangewezen als de bestrijding:
- a. plaatsvindt binnen de bebouwde kom;
  - b. plaatsvindt in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, of om een bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling omschreven ander algemeen belang; en
  - c. betrekking heeft op in de omgevingsverordening genoemde diersoorten die:
    - 1°. niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen; en
    - 2°. in de provincie overlast veroorzaken.
4. In een omgevingsverordening of ministeriële regeling waarin een vergunningvrije gevallen worden aangewezen die betrekking hebben op het doden of vangen van dieren, wordt in ieder geval bepaald welke middelen daarvoor zijn toegestaan, waarbij alleen middelen worden toegestaan die nadelige gevolgen voor het welzijn van dieren voorkomen of, als dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk beperken.
5. In een omgevingsverordening of ministeriële regeling waarin vergunningvrije gevallen worden aangewezen die betrekking hebben op het doden of vangen van wilde zwijnen, reeën, damherten of edelherten wordt bepaald:
- a. dat dit niet door middel van drijven plaatsvindt; en
  - b. of en onder welke voorwaarden een methode is toegestaan, waarbij één persoon wilde zwijnen opzettelijk verontrust met het oogmerk deze dieren binnen het schootsveld van één geweerdrager te drijven, opdat deze de dieren kan doden, en waarbij geen hond wordt ingezet.
6. Een aanwijzing als bedoeld in het tweede lid geldt ook voor bestrijding van schadeveroorzakende dieren door de persoon of wildbeheereenheid die daarvoor een door de grondgebruiker verleende schriftelijke en gedagtekende toestemming heeft.
7. De beperking van de omvang van populaties van in het wild levende dieren als onderdeel van het duurzaam beheer van die populaties wordt niet aangewezen als vergunningvrij geval.

Artikel 11.44 (vergunningvrije gevallen andere soorten op basis van aangewezen gedragscode)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 11.39, geldt niet voor bij ministeriële regeling aangewezen gevallen van activiteiten die in een bij die regeling aangewezen gedragscode staan vermeld en die :
- a. aantoonbaar worden uitgevoerd in overeenstemming met die gedragscode; en
  - b. plaatsvinden in het kader van:
    - 1°. een bestendig beheer van of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

- 2°. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
  - 3°. een bestendig gebruik; of
  - 4°. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.
2. Een gedragscode wordt alleen bij ministeriële regeling aangewezen als:
- a. de daarin beschreven activiteiten die van invloed kunnen zijn op dieren of planten nodig zijn om een van de redenen, genoemd in artikel 11.43, eerste lid, onder b; en
  - b. een wijze van verrichting van activiteiten is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit afdoende is gewaarborgd dat:
    - 1°. geen benutting of economisch gewin van dieren en planten plaatsvindt; en
    - 2°. de activiteiten met betrekking tot die dieren en planten zorgvuldig worden verricht.
3. Activiteiten worden in elk geval zorgvuldig verricht als:
- a. daarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op dieren of planten van de soorten, genoemd in bijlage VII, die zich bevinden in hun natuurlijke verspreidingsgebied; en
  - b. in redelijkheid alles wordt gedaan of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:
    - 1°. de dieren worden gedood;
    - 2°. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de dieren worden beschadigd of vernield;
    - 3°. eieren van de dieren worden vernield; of
    - 4°. de planten worden geplukt, afgesneden, ontworteld of vernield.

§ 11.2.5 Flora- en fauna-activiteiten: overige bepalingen omgevingsvergunning

Artikel 11.45 (aanwijzing vergunningplichtige activiteit: bijvoeren van specifieke soorten)

Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor het bijvoeren van in het wild levende edelherten, damherten, reeën, wilde zwijnen, fazanten, wilde eenden, houtduiven, hazen of konijnen.

Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige activiteit en vergunningvrije gevallen: uitzetten van dieren of eieren van dieren)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor het uitzetten van dieren of eieren van dieren.

2. Het verbod geldt niet voor het uitzetten van vis als bedoeld in artikel 1, tweede lid, van de Visserijwet 1963, of voor het uitzetten van eieren van deze vis.

3. Het verbod geldt niet in bij omgevingsverordening aangewezen gevallen voor dieren of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

4. Vergunningvrije gevallen als bedoeld in het derde lid worden aangewezen bij ministeriële regeling:

a. als Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bevoegd gezag als bedoeld in artikel 11.4, eerste lid, is; of

b. als het gaat om herintroductie van soorten.

§ 11.2.6 Jacht

Artikel 11.47 (uitoefening van de jacht door de jachthouder of anderen)

1. De verboden, bedoeld in de artikelen 11.22, eerste lid, onder a en d, 11.31, onder a en b, en 11.39, eerste lid, gelden niet voor het bij de uitoefening van de jacht vangen, doden of verontrusten en met het oog daarop opsporen van wild in het jachtveld van een jachthouder door:

a. de jachthouder;

b. degenen die in het gezelschap van de jachthouder zijn;

c. de jachttopzichter van de jachthouder die:

1°. beschikt over een door de jachthouder gegeven schriftelijke en gedagtekende toestemming;

2°. zorg draagt voor de bescherming van de jachtbelangen van de jachthouder;

3°. ook als buitengewoon opsporingsambtenaar is belast met de opsporing van de in artikel 1a van de Wet op de economische delicten strafbaar gestelde feiten die betrekking hebben op de daar genoemde bepalingen van de Omgevingswet en van de overige in de akte of aanwijzing als bedoeld in artikel 142, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering aangeduide strafbare feiten; of

d. een ander die beschikt over een daartoe door de jachthouder gegeven schriftelijke en gedagtekende toestemming, in het geval dat de jachthouder:

1°. een natuurlijke persoon is aan wie een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit of een valkeniersactiviteit is verleend die op het tijdstip van ondertekening van de toestemming geldig is;

2°. een rechtspersoonlijkheid bezittende organisatie van samenwerkende jachthouders is; of

3°. een bij ministeriële regeling aangewezen rechtspersoonlijkheid bezittende organisatie is, die naar het oordeel van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, gelet op haar doelstelling en gelet op de kennis en kunde waarover de organisatie beschikt, een duurzaam beheer van populaties in het wild levende dieren in voldoende mate verzekert.

2. De door de jachthouder gegeven schriftelijke en gedagtekende toestemming, bedoeld in het eerste lid, onder c en d:

- a. is voorzien van een aantekening van de korpschef, waaruit blijkt dat het jachtveld waarop de jacht wordt uitgeoefend, voldoet aan artikel 11.60, voor zover bij de uitoefening van de jacht gebruik wordt gemaakt van een geweer;
  - b. is voorzien van de namen, voornamen en geboortedata van degenen aan wie de toestemming wordt verleend; en
  - c. heeft een geldigheidsduur die uiterlijk verstrijkt op 31 maart volgend op de datum van ondertekening van de toestemming.
3. Voor een aan een jachtopzichter gegeven toestemming als bedoeld in het eerste lid, onder c, geldt niet het vereiste dat die is voorzien van een aantekening van de korpschef.
4. Voor een aan een ander dan de jachtopzichter gegeven toestemming als bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet het vereiste dat diens personalia worden vermeld, als:
- a. die ander de jacht uitoefent in het gezelschap van degene aan wie de jachthouder toestemming heeft verleend;
  - b. de jachthouder de uitoefening van de jacht door derden in die toestemming uitdrukkelijk heeft toegestaan; en
  - c. aan die ander een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit of een valkeniersactiviteit is verleend die op het tijdstip van uitoefening van de jacht geldig is.

Artikel 11.48 (redelijke wildstand)

De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van het in zijn jachtveld aanwezige wild als bedoeld in artikel 8.3, vierde lid, van de Omgevingswet te handhaven, of, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door dat wild te voorkomen.

Artikel 11.49 (weidelijkheidsregels)

1. De jacht wordt niet uitgeoefend:
  - a. voor zonsopgang en na zonsondergang;
  - b. op zondagen, de nieuwjaarsdag, de tweede paasdag, de Hemelvaartsdag, de tweede pinksterdag en de beide kerstdagen;
  - c. op begraafplaatsen;
  - d. vanaf of vanuit een voertuig;
  - e. vanaf of vanuit een vaartuig;
  - f. vanuit een luchtvaartuig; of
  - g. als de grond met sneeuw is bedekt.
2. De jacht wordt niet uitgeoefend op wild:
  - a. als dat zich als gevolg van hoge waterstand ophoudt op hoog gelegen gedeelten van het terrein;

- b. voor zover dat zich bevindt in of in de nabijheid van wakken of bijten in het ijs;
- c. voor zover dat als gevolg van onvoldoende bevedering niet in staat is te vliegen;
- d. dat als gevolg van weersomstandigheden in uitgeputte toestand verkeert; of
- e. binnen een straal van 200 m rond plaatsen waar voer of aas is of wordt verstrekt om dat wild te lokken.

Artikel 11.50 (uitzonderingen weidelijkheidsregels)

1. In afwijking van artikel 11.49, eerste lid, aanhef en onder a, mag de jacht op de wilde eend ook gedurende een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang worden uitgeoefend.

2. In afwijking van artikel 11.49, eerste lid, aanhef en onder e, mag de jacht ook worden uitgeoefend vanaf of vanuit een vaartuig dat vaart met een snelheid van ten hoogste 5 km/u.

3. In afwijking van artikel 11.49, eerste lid, aanhef en onder g, mag de jacht ook als de grond met sneeuw is bedekt worden uitgeoefend op:

- a. wilde eenden of houtduiven; of
- b. konijnen, hazen of fazanten, als deze dieren anders worden bejaagd dan voor de voet.

4. In afwijking van artikel 11.49, tweede lid, aanhef en onder e, mag de jacht ook worden uitgeoefend binnen een straal van 200 m rond plaatsen waar voer of aas is of wordt verstrekt om wild te lokken, als gebruik wordt gemaakt van een eendenkooi.

Artikel 11.51 (opening jacht)

De jacht op een wildsoort wordt alleen uitgeoefend als de jacht op die wildsoort bij ministeriële regeling is geopend.

Artikel 11.52 (afbakening mogelijkheid maatwerk: opening jacht)

- 1. Bij maatwerkregel wordt artikel 11.51 niet versoepeld.
- 2. Een maatwerkregel kan uitsluitend de jacht op wildsoorten sluiten, in de gehele provincie of een gedeelte daarvan, zolang bijzondere weersomstandigheden dat noodzakelijk maken.

Artikel 11.52a (einde duur huurovereenkomst op datum inschrijving ruilakte)

Bij het aangaan van een huurovereenkomst als bedoeld in artikel 8.3, eerste lid, onder d, van de Omgevingswet mag worden bedongen dat, als een onroerende zaak waarop de overeenkomst betrekking heeft, wordt opgenomen in een ruilakte als bedoeld in artikel 16.136, eerste lid, van de Omgevingswet, en deze akte voor het einde van de duur van de overeenkomst in de openbare registers is ingeschreven, de

huurovereenkomst, voor zover het die zaak betreft, eindigt met ingang van de datum waarop deze akte is ingeschreven.

§ 11.2.7 Faunabeheerplan, dierenwelzijn en middelen voor het vangen of doden van dieren

Artikel 11.53 (handelen volgens faunabeheerplan)

1. Het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht worden uitgevoerd volgens het faunabeheerplan dat voor het betrokken gebied door de faunabeheereenheid is vastgesteld.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op:
  - a. het beheer van populaties van exoten of verwilderde dieren; en
  - b. op het bestrijden van schadeveroorzakende exoten of verwilderde dieren.
3. Met een maatwerkvoorschrift wordt alleen van het eerste lid afgeweken als:
  - a. sprake is van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit die wordt verleend aan een faunabeheereenheid of anderen voor het beperken van de omvang van een populatie van dieren; en
  - b. door de specifieke kenmerken van de betrokken diersoort, of de aard of omvang van te verrichten activiteiten de noodzaak voor een faunabeheerplan voor die activiteiten ontbreekt.

Artikel 11.54 (voorkomen onnodig lijden van dieren)

Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Artikel 11.55 (verboden locaties voor middelen voor het vangen of doden van dieren)

1. Het is verboden zich buiten gebouwen te bevinden met een of meer van de volgende middelen of met materialen waarmee die middelen direct kunnen worden gemaakt, als moet worden aangenomen dat die middelen of materialen zullen worden gebruikt voor het doden of vangen van dieren:
  - a. hagelpatronen die metallisch lood bevatten;
  - b. klemmen, met uitzondering van klemmen die:
    - 1°. alleen geschikt en bestemd zijn voor het vangen en doden van mollen, zwarte ratten, bruine ratten of huismuizen; en
    - 2°. worden gebruikt bij het voorkomen van schade aan waterstaatswerken, veroorzaakt door muskus- en beverratten, door personen die in dienst zijn of handelen

in opdracht van een waterschap en die aantoonbaar de nodige kennis en vaardigheden bezitten om deze taak doeltreffend uit te voeren;

- c. vallen, met uitzondering van kastvallen;
- d. strikken;
- e. vangkooien, met uitzondering van vangkooien geschikt en bestemd voor het vangen van verwilderde katten en verwilderde duiven binnen de bebouwde kom;
- f. lijm;
- g. netten, geschikt en bestemd om te worden gebruikt voor het vangen van vogels; of
- h. rodenators.

2. Het is verboden zich in een veld te bevinden met een dier dat hem toebehoort of onder zijn toezicht staat en dat in het veld dieren opspoort, doodt, verwondt, vangt of bemachtigt, tenzij het betreft:

- a. de uitoefening van de jacht met dieren als bedoeld in artikel 11.58, eerste lid; of
- b. het vangen of doden van dieren overeenkomstig een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit of overeenkomstig de omgevingsverordening of ministeriële regeling waarbij op grond van dit hoofdstuk vergunningvrije gevallen zijn aangewezen.

3. Als met een maatwerkvoorschrift of maatwerkregel wordt afgeweken van het eerste lid, wordt rekening gehouden met het voorkomen van onnodig lijden bij het te doden of te vangen dier.

Artikel 11.56 (verboden handel in mistnetten)

Het is verboden netten, in banen, aan het stuk of in bepaalde vorm, vervaardigd van garens van synthetische of van kunstmatige vezels met een totale dikte van minder van 150 deniers (16,2 mg/m) en waarvan de maaswijdte, gemeten over het garen, van knoop tot knoop, kleiner is dan 35 mm, te vervoeren, te verkopen, te koop aan te bieden, te kopen of onder zich te hebben.

Artikel 11.57 (afbakening mogelijkheid maatwerk: handel in mistnetten)

Bij maatwerkregel of maatwerkvoorschrift kan alleen worden afgeweken van het artikel 11.56, als dit in overeenstemming is met de bij of krachtens de Benelux-overeenkomst op het gebied van de jacht en de vogelbescherming (Trb. 1970, 155) gestelde regels.

Artikel 11.58 (middelen voor de jacht)

- 1. Bij de uitoefening van de jacht worden geen andere middelen gebruikt dan:
  - a. geweren;
  - b. honden, maar geen lange honden;

c. aantoonbaar gefokte haviken (*Accipiter gentilis*) of slechtvalken (*Falco peregrinus*);

d. eendenkooien;

e. lokeenden of lokduiven, die niet blind of verminkt zijn;

f. fretten;

g. buidels; of

h. schermen.

2. De jacht wordt niet uitgeoefend als zich in het veld andere middelen bevinden die geschikt zijn voor het vangen of doden van dieren dan de in het eerste lid genoemde middelen.

3. Degene die zich in het veld bevindt met voor de jacht toegestane middelen of met andere middelen waarmee kan worden gejaagd, wordt geacht zich daarmee bij de uitoefening van de jacht in het veld te bevinden, tenzij het tegendeel blijkt.

4. De jacht wordt niet uitgeoefend met het geweer binnen de in het omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, of op terreinen die onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzen.

Artikel 11.59 (toegestane activiteiten met geweren)

Een geweer wordt ter uitvoering van de wet alleen gebruikt voor:

a. de uitoefening van de jacht;

b. de verrichting van een flora- en fauna-activiteit die betrekking heeft op het doden van dieren in overeenstemming met de daarvoor verleende omgevingsvergunning of in overeenstemming met de omgevingsverordening of ministeriële regeling waarbij op grond van dit hoofdstuk vergunningvrije gevallen zijn aangewezen;

c. het bestrijden van verwilderde dieren of exoten, als dat in opdracht van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit of van gedeputeerde staten gebeurt, of als de betrokken diersoorten zijn aangewezen bij ministeriële regeling;

d. het bestrijden van de zwarte rat, de bruine rat of de huismuis;

e. het schieten van kleiduiven; of

f. jachthondenproeven.

Artikel 11.60 (eisen omvang veld bij gebruik geweer)

1. Een geweer wordt ter uitvoering van de wet alleen gebruikt op een jachtveld met:

a. een aaneengesloten oppervlakte van ten minste 40 ha, per jachthouder die in zijn hoedanigheid als jachthouder is gerechtigd tot het uitoefenen van de jacht in dat jachtveld; en

b. afmetingen waarbinnen een cirkel met een straal van ten minste 150 m kan worden beschreven.

2. Als het ook anderen dan de jachthouder of de jachttopzichter, bedoeld in artikel 11.47, eerste lid, onder d, is toegestaan om in het jachtveld de jacht uit te oefenen, wordt de aaneengesloten oppervlakte van het jachtveld vermeerderd met 40 ha per ander aan wie het is toegestaan in dat jachtveld de jacht uit te oefenen.

3. Bij het berekenen van de oppervlakte van het jachtveld worden niet meegerekend:

a. gronden die liggen op een afstand van meer dan 350 m van het middelpunt van een cirkel met een straal van 150 m die het dichtst bij die gronden in het jachtveld kan worden beschreven;

b. andere gronden dan die, bedoeld onder a, die van het middelpunt, bedoeld onder a, uit in rechte lijn slechts bereikbaar zijn over grond die tot een ander jachtveld behoort;

c. openbare, verharde verkeerswegen, maar geen grindwegen;

d. begraafplaatsen; en

e. de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a, van het Besluit kwaliteit leefomgeving en onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzende terreinen.

4. Als afzonderlijke jachtvelden worden beschouwd, ook als zij grenzen aan gronden waarop het aan dezelfde persoon of personen is toegestaan de jacht uit te oefenen:

a. gronden als bedoeld in het derde lid, onder a of b;

b. delen van gronden waarbij de verbinding tussen deze delen op enig punt smaller is dan 50 m; en

c. delen van gronden die van elkaar worden gescheiden door een autosnelweg als bedoeld in artikel 1, onder c, van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 of door een water, breder dan 10 m, als de jachthouder niet is gerechtigd daarop de jacht uit te oefenen.

Artikel 11.61 (afbakening mogelijkheid maatwerk: omvang veld bij uitoefening jacht)

Bij maatwerkregel of maatwerkvoorschrift kan niet worden afgeweken van artikel 11.60 voor het geval dat het geweer wordt gebruikt bij de uitoefening van de jacht.

Artikel 11.62 (verzekering jachtgeweeractiviteiten)

1. Een geweer wordt ter uitvoering van de wet alleen gebruikt als de burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor de schade waartoe het gebruik van het geweer leidt, is gedekt door een verzekering, die is gesloten met een financiële onderneming die ingevolge artikel 2.48 van de Wet op het financieel toezicht in

Nederland het bedrijf van schadeverzekeraar met beperkte risico-omvang mag uitoefenen.

2. De verzekering geeft dekking van 1 april tot 1 april van het jaar daaropvolgend en geldt voor geheel Nederland.

3. De verzekering dekt de aansprakelijkheid voor een bedrag van ten minste € 1.000.000,- per gebeurtenis.

4. De polis, bedoeld in artikel 932 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, van de verzekering bevat in elk geval de volgende gegevens:

- a. naam en adres van de verzekeraar;
- b. naam en adres van de verzekeringnemer;
- c. het polisnummer;
- d. dagtekening en jaar van de ingang en van het einde van de dekking;
- e. de aanduiding van de personen die als verzekerden worden aangemerkt;
- f. het gebied waarin de verzekering van kracht is; en
- g. het verzekerde bedrag.

5. De houder van de omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit meldt een wijziging van deze gegevens van de polis onverwijld aan de korpschef.

Artikel 11.63 (specificaties geweren en munitie)

1. Een geweer en munitie worden ter uitvoering van de wet alleen gebruikt als is voldaan aan de eisen, bedoeld in dit artikel en in artikel 11.64.

2. Een geweer heeft een gladde loop met een kaliber van ten minste 24 en ten hoogste 12 of een getrokken loop met een nominaal kaliber van ten minste .22 inch of 5,58 mm.

3. Een enkelloops hagelgeweer heeft een magazijn dat ten hoogste twee patronen kan bevatten.

4. Een kogelgeweer heeft een magazijn dat ten hoogste twee patronen kan bevatten, tenzij het is voorzien van een grendelinrichting waarmee het wapen handmatig schot voor schot wordt geladen.

5. Een geweer is niet voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.

6. De munitie die wordt gebruikt in een geweer bestaat uit hagelkorrels met een doorsnede van 3,5 mm of minder of uit kogelpatronen, mits:

- a. de hagelkorrels geen metallisch lood bevatten; en
- b. de kogelpatronen geen militaire kogelpatronen zijn, met inbegrip van fosfor- of lichtspoorpatronen, kogelpatronen met volmantel of kogels die niet vervormen bij het treffen.

Artikel 11.64 (specificaties geweren en munitie voor bepaalde diersoorten)

1. Voor dieren van de volgende soorten voldoen de te gebruiken geweren en munitie ook aan de volgende eisen:
  - a. reeën: geweren met ten minste één getrokken loop en kogelpatronen voor getrokken loop waarvan de trefenergie ten minste 980 J op 100 m afstand van de loopmond bedraagt; en
  - b. edelherten, damherten en wilde zwijnen: geweren met ten minste één getrokken loop en kogelpatronen van een kaliber van ten minste 6,5 mm voor getrokken loop waarvan de trefenergie ten minste 2.200 J op 100 m afstand van de loopmond bedraagt.
2. Voor konijnen en houtduiven te gebruiken kogelpatronen hebben een kaliber van .22 inch of 5,58 mm.
3. Met betrekking tot hazen, fazanten en wilde eenden worden alleen hagelpatronen gebruikt.

Artikel 11.65 (afbakening mogelijkheid maatwerk: specificaties munitie)

Als bij maatwerkregel of maatwerkvoorschrift wordt afgeweken van de regels over de te gebruiken munitie in artikel 11.63, zesde lid, of artikel 11.64 wordt rekening gehouden met de belangen van de natuurbescherming, veiligheid, gezondheid en milieu.

Artikel 11.66 (verboden tijden en locaties gebruik van het geweer)

1. Het geweer wordt niet gebruikt:
  - a. voor zonsopgang en na zonsondergang;
  - b. binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, of op terreinen die onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzen;
  - c. binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 11.69, vierde lid;
  - d. vanaf of vanuit een rijdend voertuig; of
  - e. vanuit een luchtvaartuig.
2. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder a, mag het geweer bij de uitoefening van de jacht op wilde eenden, ook worden gebruikt gedurende een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang.

Artikel 11.67 (verboden locaties dragen van het geweer)

1. Een geweer of een gedeelte van een geweer wordt niet in het veld gedragen als de drager geen houder van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-

activiteit is, tenzij de drager om een andere reden het recht heeft daar een geweer te gebruiken.

2. De houder van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit draagt geen geweer op een terrein waarop hij niet het recht heeft een geweer te gebruiken.

Artikel 11.68 (valkeniersactiviteiten)

Een roofvogel wordt ter uitvoering van de wet alleen gebruikt voor:

- a. de uitoefening van de jacht;
- b. het verrichten van een flora- en fauna-activiteit die betrekking heeft op het doden van dieren in overeenstemming met de daarvoor verleende omgevingsvergunning of in overeenstemming met de omgevingsverordening of ministeriële regeling waarbij op grond van dit hoofdstuk vergunningvrije gevallen zijn aangewezen;
- c. het bestrijden van verwilderde dieren of exoten, als dat in opdracht van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit of van gedeputeerde staten gebeurt, of als de betrokken diersoorten zijn aangewezen bij ministeriële regeling; of
- d. het bestrijden van de zwarte rat, de bruine rat of de huismuis.

Artikel 11.69 (eendenkooien)

1. Het is verboden eendenkooien te gebruiken zonder daartoe een door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit erkend examen met goed gevolg te hebben afgelegd.

2. Een eendenkooi voldoet aan de volgende voorwaarden:
  - a. er is een open wateroppervlakte aanwezig van ten minste 200 m², waarin een cirkel met een straal van ten minste 7,50 m beschreven kan worden;
  - b. het water is ten minste 50 cm diep;
  - c. rondom het water ligt een rand van bos of struweel; en
  - d. in open verbinding met het water is ten minste één vangpijp aanwezig die onmiddellijk als vangmiddel kan worden gebruikt.
3. Het is verboden dieren met een eendenkooi te vangen, tenzij de gevangen dieren onverwijd na het vangen in vrijheid worden gesteld of worden gedood.
4. De eigenaar van een eendenkooi gebruikt voor de afpaling van de eendenkooi palen die zijn voorzien van het opschrift "Eendenkooi van x, met recht van afpaling op y m, gerekend uit het midden der kooi", waarbij wordt ingevuld voor:
  - x: de naam van de eigenaar van de eendenkooi;
  - y: het aantal meters waarop het afpalingsrecht betrekking heeft.

Artikel 11.70 (eisen voor erkenning examens voor jachtgeweeractiviteiten)

1. Een examen voor een jachtgeweeractiviteit komt alleen in aanmerking voor een erkenning als bedoeld in artikel 3.33 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, als het een theoretisch gedeelte en een praktisch gedeelte bevat die voldoen aan de eisen in het tweede en derde lid.

2. Het theoretisch gedeelte van het examen voor een jachtgeweeractiviteit bevat een toetsing op kennis van:

- a. het wild en dieren van andere soorten die schade kunnen veroorzaken aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren en van hierop gelijkende diersoorten;
- b. de leefomgeving van het wild en andere diersoorten, bedoeld in dit lid;
- c. het beheer van het wild;
- d. het beheer van het edelhert, de ree, het damhert en het wilde zwijn;
- e. de belangrijkste wettelijke voorschriften op het terrein van de jacht en de natuurbescherming;
- f. de belangrijkste wettelijke voorschriften over het voorhanden hebben van geweren en munitie;
- g. landbouw-, tuinbouw- en bosbouwgewassen die gevoelig zijn voor schade aangericht door wild en andere diersoorten, bedoeld in dit lid, en de perioden gedurende het jaar waarin deze schade zich kan voordoen;
- h. de maatregelen die kunnen worden genomen om schade aan landbouw-, tuinbouw- en bosbouwgewassen aangericht door wild en andere dieren, bedoeld in dit lid, te voorkomen;
- i. het geweer, de daarbij gebruikte munitie en het gebruik van het geweer;
- j. de middelen, bedoeld in de artikelen 11.29, vierde lid, 11.37, vierde lid, 11.43, vierde lid, en 11.58, eerste lid, onder b, c, d, e, f, g en h, van dit besluit, en in de artikelen 8.74m, 8.74n en 8.74o van het Besluit kwaliteit leefomgeving en het gebruik van deze middelen;
- k. kennis van de jachtmethoden en van de verzorging van voor consumptie bestemde dieren; en
- l. kennis van hetgeen een goed jager betaamt.

3. Het praktisch gedeelte van het examen voor jachtgeweeractiviteiten bevat een toetsing op schietvaardigheid en bekwaamheid in de omgang met vuurwapens, waarbij onderscheid kan worden gemaakt al naar gelang de aard van het gebruik van de munitie.

Artikel 11.71 (eisen voor erkenning examens voor valkeniersactiviteiten)

Een examen voor valkeniersactiviteiten komt alleen in aanmerking voor een erkenning als bedoeld in artikel 3.33 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, als het:

- a. een theoretisch gedeelte bevat met toetsing op kennis als bedoeld in artikel 11.68, tweede lid, onder a tot en met c, e, g, h en j tot en met l; en
- b. een praktisch gedeelte, waarin wordt getoetst op bekwaamheid in de omgang met roofvogels.

Artikel 11.72 (eisen voor erkenning examens voor het gebruik van eendenkooien)

Een examen voor het gebruik van eendenkooien komt alleen in aanmerking voor erkenning als bedoeld in artikel 3.33 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, als het een theoretisch gedeelte bevat met toetsing op kennis als bedoeld in artikel 11.68, tweede lid, onder a tot en met c, e, j, k en l.

Artikel 11.73 (eisen voor erkenning examens gesteld bij ministeriële regeling)

Een examen voor een jachtgeweeractiviteit, een examen voor een valkeniersactiviteit en een examen voor het gebruik van eendenkooien komt alleen in aanmerking voor een erkenning als bedoeld in artikel 3.33 van het Besluit kwaliteit leefomgeving als zij voldoen aan de bij ministeriële regeling gestelde nadere regels over:

- a. de wijze van toetsing van kennis, vaardigheid en bekwaamheid; en
- b. de wijze van beoordeling van examenresultaten.

Artikel 11.74 (erkenning organisaties die examens afnemen)

1. Een examen voor een jachtgeweeractiviteit, een examen voor valkeniersactiviteiten en een examen voor het gebruik van eendenkooien komt alleen in aanmerking voor een erkenning als bedoeld in artikel 3.33 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, als het wordt afgenomen door een door Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit erkende organisatie die voldoet aan de volgende eisen:

- a. zij bezit rechtspersoonlijkheid;
- b. de bestuursleden zijn naar evenredigheid afkomstig uit de kringen van jagers en natuurbescherming-landbouw;
- c. zij beschikt over een itembank met ten minste vijfhonderd meerkeuzevragen die betrekking hebben op de examens, waarvan de relatieve samenstelling overeenkomt met de eisen die ten aanzien van het examen worden gesteld;
- d. zij beschikt over een beeldbank met ten minste twee afbeeldingen van elk dier van een soort dat tot het wild behoort dat kan worden bejaagd en ten minste één afbeelding van de dieren van andere soorten, voor het vangen of doden waarvan, behoudens in op grond van artikel 5.2, eerste of tweede lid, van de wet aangewezen gevallen, een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is vereist; en

e. zij beschikt over:

1°. een kwaliteitssystem;

2°. een reglement waarin is vastgelegd aan welke eisen dient te worden voldaan om een examen te mogen afleggen, wanneer examens worden afgenomen, de wijze waarop het resultaat van het examen wordt beoordeeld, en wie gerechtigd is de examens bij te wonen; en

3°. een geschillenregeling.

2. Het bestuur van een organisatie die examens afneemt, verstrekt aan door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit met het toezicht belaste personen als bedoeld in artikel 12.9 van het Omgevingsbesluit desgevraagd inlichtingen over de inhoud van en de wijze van afnemen van examens en laat desgevraagd deze personen het afleggen van examens bijwonen.

Artikel 11.74a (inleveren omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit of een valkeniersactiviteit)

1. Een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit wordt binnen vijf dagen nadat een besluit tot intrekking bekend is gemaakt en binnen vijf dagen nadat een rechterlijke uitspraak waarin de bevoegdheid tot het gebruik van het geweer of is ontzegd voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden, ingeleverd bij de korpschef of degene die de omgevingsvergunning namens de korpschef heeft verleend.

2. Een omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit wordt binnen vijf dagen nadat een besluit tot intrekking bekend is gemaakt en binnen vijf dagen nadat een rechterlijke uitspraak waarin de bevoegdheid tot het gebruik van de roofvogel is ontzegd voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden, ingeleverd Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit of degene die namens de minister de omgevingsvergunning heeft verleend.

§ 11.2.8 Handel in en bezit van dieren en planten

Artikel 11.75 (verboden te handelen in strijd met cites-basisverordening)

1. Het is verboden te handelen in strijd met de artikelen 4, eerste lid, eerste zin, tweede lid, eerste zin, derde en vierde lid, 5, eerste en vierde lid, eerste zin, 6, derde lid, 8, eerste lid, in samenhang met het vijfde lid en 9, eerste, vierde en vijfde lid, van de cites-basisverordening.

2. Het is verboden te handelen in strijd met de voorwaarden en vereisten, bedoeld in artikel 11, derde lid, van de cites-basisverordening.

Artikel 11.76 (aanwijzing douanekantoren)

Dieren, planten, producten, nesten of eieren van dieren of producten van planten van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, of genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern, bijlage I bij het Verdrag van Bonn of bijlage A, B, C, of D bij de cites-basisverordening worden alleen via bij ministeriële regeling aangewezen douanekantoren Nederland binnen of buiten gebracht.

Artikel 11.77 (fytosanitaire certificaten)

In plaats van een uitvoervergunning als bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de cites-basisverordening wordt aanvaard een fyto sanitair certificaat dat is afgegeven door een bevoegde administratieve instantie van een andere lidstaat van de Europese Unie en dat voldoet aan artikel 17, tweede lid, van de cites-uitvoeringsverordening.

Artikel 11.78 (aanvullend verbod bezit van en handel in dieren en planten)

1. Gefokte vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn, die niet zijn genoemd in bijlage A, B, C of D bij de cites-basisverordening, of producten of eieren daarvan worden niet onder zich gehouden of verhandeld.

2. Dieren of planten van de soorten, genoemd in bijlage A, B, C of D bij de cites-basisverordening, producten of eieren van deze dieren, of producten van deze planten worden niet onder zich gehouden.

3. Dieren of planten van de soorten, genoemd in bijlage C of D bij de cites-basisverordening, producten of eieren van deze dieren, of producten van deze planten worden niet verhandeld.

4. Het tweede en het derde lid gelden niet voor:

- a. dieren en planten van de soorten, genoemd in bijlage IV bij de habitatrichtlijn;
- b. dieren en planten van de soorten, genoemd in bijlage I of II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn, niet zijnde soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn; en
- c. uit het wild afkomstige vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

Artikel 11.79 (uitzondering op bezits- en handelsverboden voor gefokte vogels)

1. Artikel 11.78, eerste, tweede en derde lid, geldt niet voor:

- a. het onder zich hebben of verhandelen van een aantoonbaar gefokte vogel van een soort als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, die niet is genoemd in bijlage A, B, C of D bij de cites-basisverordening, of producten of eieren daarvan;

- b. het onder zich hebben van een aantoonbaar gefokte vogel van een soort die is genoemd in bijlage A, B, C of D bij de cites-basisverordening; en
  - c. het verhandelen van een aantoonbaar gefokte vogel van een soort, genoemd in bijlage C of D bij de cites-basisverordening, of producten of eieren daarvan.
2. Voor een aantoonbaar gefokte vogel die behoort of mede behoort tot een soort als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn geldt het eerste lid alleen:
- a. als de vogel is voorzien van:
    - 1°. een gesloten pootring die voldoet aan bij ministeriële regeling gestelde eisen;
    - 2°. een gesloten pootring die, of een ander merkteken dat aantoonbaar rechtmatig is afgegeven door een bevoegde instantie van een andere staat dan Nederland, of een door een bevoegde instantie van een andere staat dan Nederland erkende organisatie, in overeenstemming met de wettelijke eisen van de betreffende staat, dan wel als het product of ei van een dergelijke vogel afkomstig is; of
    - 3°. een microchiptransponder in overeenstemming met artikel 66, tweede lid, van de cites-uitvoeringsverordening, voor een vogel die behoort tot een soort, genoemd in bijlage A, B, C of D bij de cites-basisverordening, tenzij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een verklaring heeft afgegeven dat een microchiptransponder wegens lichamelijke kenmerken van de betrokken dieren aantoonbaar niet veilig kan worden aangebracht;
  - b. voor een levende vogel die behoort tot een soort, genoemd in bijlage A bij de cites-basisverordening, als is voldaan aan artikel 11.85; en
  - c. voor een vogel die behoort tot een soort, genoemd in bijlage A, B, C of D bij de cites-basisverordening, als de vogel aantoonbaar met inachtneming van de cites-basisverordening en de cites-uitvoeringsverordening binnen het grondgebied van Nederland is gebracht of verkregen.
3. Voor een vogel die behoort tot een soort, genoemd in bijlage A, B, C of D, bij de cites-basisverordening en die geen soort als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn is, geldt het eerste lid:
- a. voor een levende gefokte vogel die behoort tot een soort, genoemd in bijlage A bij de cites-basisverordening, alleen als:
    - 1°. is voldaan aan het tweede lid, onder a, onder 1°, 2° of 3°, of als het product of ei van een dergelijke vogel afkomstig is,
    - 2°. is voldaan aan artikel 11.85; en
    - 3°. de vogel aantoonbaar met inachtneming van de cites-basisverordening en de cites-uitvoeringsverordening in Nederland is gebracht of verkregen;
  - b. voor een dode vogel, een product of een ei van een vogel, die of dat behoort tot een soort, genoemd in bijlage A bij de cites-basisverordening, alleen als die vogel of dat product of ei aantoonbaar met inachtneming van de cites-basisverordening en de cites-uitvoeringsverordening in Nederland is gebracht of verkregen; of
  - c. voor een vogel die behoort tot een soort, genoemd in bijlage B, C of D, bij de cites-basisverordening, alleen als:

1°. de vogel aantoonbaar is gefokt of het product of het ei van een dergelijke vogel afkomstig is of de vogel, het product of het ei aantoonbaar met inachtneming van de cites-basisverordening en de cites-uitvoeringsverordening binnen het grondgebied van Nederland zijn gebracht of verkregen; en

2°. de vogel behoort tot een soort, genoemd in bijlage B bij de cites-basisverordening en is voldaan aan artikel 11.85.

4. Het eerste, tweede en derde lid gelden niet voor:

a. het onder zich hebben in het veld van een levende vogel van een soort, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn:

1°. van het geslacht *Cygnus*; of

2°. van de orde roofvogels of uilen, tenzij degene die de vogel onder zich heeft de vogel op grond van het bij of krachtens de wet bepaalde mag gebruiken voor het vangen of doden van dieren; en

b. voor het onder zich hebben van een levende havik.

Artikel 11.80 (afbakening mogelijkheid maatwerk: gefokte havik)

1. Bij maatwerkregel kan niet worden afgeweken van artikel 11.78 voor het onder zich hebben van een levende havik.

2. Bij maatwerkvoorschrift kan alleen worden afgeweken van artikel 11.78 voor het onder zich hebben van een levende havik, als dat maatwerkvoorschrift inhoudt dat DNA-fingerprints worden overgelegd van zowel de oudervogels als de jonge vogel als bewijs dat de havik in gevangenschap is gefokt.

Artikel 11.81 (uitzondering op bezitsverbod voor andere dieren dan gefokte vogels en voor planten)

1. Artikel 11.78, tweede lid, geldt niet voor het onder zich hebben van:

a. een dood gewerveld dier, een ongewerveld dier of een plant, behorende tot een soort, genoemd in bijlage A bij de cites-basisverordening, of producten of eieren daarvan;

b. een levend, aantoonbaar gefokt gewerveld dier dat niet een vogel is als bedoeld in artikel 11.79, eerste lid, onder a of b, van een soort, genoemd in bijlage A bij de cites-basisverordening, of producten of eieren daarvan; of

c. een dier dat niet een vogel als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn is, of een plant van een soort, genoemd in bijlage B, C of D bij de cites-basisverordening, of producten of eieren daarvan.

2. Het eerste lid geldt alleen:

a. als het dier of de plant:

1°. aantoonbaar met inachtneming van de cites-basisverordening en de cites-uitvoeringsverordening in Nederland is gebracht of verkregen en, als sprake van een

aal (*Anguilla anguilla*), is voldaan aan het bij of krachtens de Visserijwet 1963 bepaalde; of

2°. een ongewerveld dier of een plant is en aantoonbaar in Nederland is gefokt, of gekweekt, of, als het een levend, gefokt gewerveld dier van een soort, genoemd in bijlage A bij de cites-basisverordening is, is voorzien van een microchiptransponder in overeenstemming met artikel 66, derde lid, van de cites-uitvoeringsverordening, tenzij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een verklaring heeft afgegeven dat een microchiptransponder wegens lichamelijke kenmerken van de betrokken dieren aantoonbaar niet veilig kan worden aangebracht;

b. als is voldaan aan artikel 11.85 en als desgevraagd inzage in de administratie wordt verschaft aan de met toezicht op de naleving van deze wet belaste ambtenaren; en

c. als sprake is van een levend uit het wild afkomstig dier van een soort, genoemd in bijlage B bij de cites-verordening, en als over dat dier een administratie wordt bijgehouden.

3. Het eerste lid, aanhef en onder a, geldt niet voor botten en daarvan of daarmee vervaardigde producten van de tijger (*Panthera tigris*) en hoorns en daarvan of daarmee vervaardigde producten van de soorten van de familie neushoorns (*Rhinocerotidea*).

4. Het eerste lid, aanhef en onder b, geldt niet voor dieren van soorten behorende tot de orde van de primaten (*Primates*) of de familie van de katachtigen (*Felidae*).

5. Het eerste lid, aanhef en onder c, geldt niet voor levende dieren van de soorten:

- a. Bengaalse kat (*Prionailurus bengalensis*);
- b. Canadese lynx (*Lynx canadensis*);
- c. caracal (*Caracal caracal*);
- d. poema (*Puma concolor*);
- e. roestkat (*Prionailurus rubiginosus*);
- f. rode lynx (*Lynx rufus*);
- g. jagoeaeroendi of otterkat (*Herpailurus yaguarondi*);
- h. leeuw (*Panthera leo*);
- i. fretkat (*Cryptoprocta ferox*); en
- j. soorten behorende tot de orde van de primaten (*Primates*).

Artikel 11.82 (uitzondering op handelsverbod voor andere dieren dan gefokte vogels en voor planten)

1. Artikel 11.78, derde lid, geldt niet voor het verhandelen van een dier, maar geen vogel als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn, of een plant van een soort, genoemd in bijlage C of D bij de cites-basisverordening, of producten of eieren daarvan.

2. Het eerste lid geldt alleen als het dier of de plant aantoonbaar:

- a. op het grondgebied van Nederland is gebracht of verkregen met inachtneming van de cites-basisverordening en de cites-uitvoeringsverordening; of
- b. in Nederland is gefokt, of gekweekt.

Artikel 11.83 (bezits- en handelsverbod wild, niet behorende tot cites-soorten)

1. Uit het wild afkomstige dieren van de volgende soorten worden niet onder zich gehouden of verhandeld:

- a. boommarter (*Martes martes*);
- b. bunzing (*Mustela putorius*);
- c. damhert (*Dama dama*);
- d. edelhert (*Cervus elaphus*);
- e. haas (*Lepus europaeus*);
- f. hermelijn (*Mustela erminea*);
- g. konijn (*Oryctolagus cuniculus*);
- h. ree (*Capreolus capreolus*);
- i. steenmarter (*Martes foina*);
- j. vos (*Vulpes vulpes*);
- k. wezel (*Mustela nivalis*); of
- l. wild zwijn (*Sus scrofa*).

2. Het eerste lid geldt niet voor het onder zich hebben of verhandelen van een dood dier of voor het onder zich hebben van een levend dier, als het dier:

- a. aantoonbaar is verkregen in Nederland op grond van een omgevingsvergunning voor een flora- of fauna-activiteit of in overeenstemming met de eisen verbonden aan een aanwijzing van de flora- en fauna-activiteit als vergunningvrij geval; of
- b. een dood dier is, aantoonbaar in het wild is gestorven buiten schuld of medeweten van degene die zich het dier heeft toegeëigend.

Artikel 11.84 (verbod op prepareren van wilde vogels)

1. Een uit het wild afkomstige vogel als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn wordt niet geprepareerd.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op degene die:

- a. aan Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit binnen drie dagen na ontvangst gegevens verstrekt over een vogel als bedoeld in het eerste lid, die hem ter preparatie wordt aangeboden, op een bij ministeriële regeling bepaalde wijze; en
- b. een door Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstrekt merkteken aanbrengt op de geprepareerde vogels.

Artikel 11.85 (administratieve verplichtingen voor het fokken van dieren of het kweken van planten)

1. Degene die een levend gefokt dier of een levende gekweekte plant onder zich heeft, houdt een administratie bij over dat dier of die plant die voldoet aan bij ministeriële regeling gestelde regels, als het dier of de plant behoort tot:

a. de soorten genoemd in bijlage IV bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;

b. de soorten, genoemd in bijlage A bij de cites-basisverordening, met uitzondering van de in bijlage X bij de cites-uitvoeringsverordening genoemde diersoorten en de hybriden daarvan;

c. de diersoorten, genoemd in bijlage B bij de cites-basisverordening, met uitzondering van:

1°. gefokte vogels, die van een gesloten pootring zijn voorzien; en

2°. de soorten, genoemd in bijlage VIII; of

d. de kunstmatig gekweekte hybriden van niet van een annotatie voorziene soorten genoemd in bijlage A bij de cites-basisverordening als voor die soorten een fytosanitair certificaat als bedoeld in artikel 17 van de cites-uitvoeringsverordening is afgegeven.

2. Degene die een administratie als bedoeld in het eerste lid bijhoudt, verschaft op verzoek inzage in die administratie aan de met het toezicht op de naleving van de wet, aangewezen ambtenaren.

3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op degene die een uit het wild afkomstig levend dier van een soort, genoemd in bijlage B bij de cites-basisverordening, onder zich heeft.

Artikel 11.86 (pootringen voor gefokte vogels)

1. Degene die een vogel van een soort als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn of genoemd in bijlage A bij de cites-basisverordening fokt, voorziet de vogel van een gesloten pootring.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op vogels van de soorten, genoemd in bijlage X bij de cites-uitvoeringsverordening.

3. De pootringen:

a. zijn afgegeven door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit of een door die minister aangewezen organisatie; en

b. voldoen aan bij ministeriële regeling gestelde regels.

Artikel 11.87 (verbod te handelen in strijd met EU-zeehondenregelgeving)

1. Het is verboden te handelen in strijd met artikel 3, eerste lid, van de zeehonden-basisverordening.

2. Het is verboden de producten, genoemd in de bijlage bij richtlijn 83/129/EEG van de Raad van 28 maart 1983 betreffende de invoer in de Lid-Staten van huiden van bepaalde zeehondenjongen en daarvan vervaardigde produkten (PbEG 1983, L 91), voor handelsdoeleinden binnen Nederland te brengen.

3. Het tweede lid geldt niet voor producten die afkomstig zijn van de traditionele jacht van de Inuit.

Artikel 11.88 (verbod te handelen in strijd met wildklemverordening)

Het is verboden te handelen in strijd met artikel 3, eerste lid, van de wildklemverordening.

§ 11.3.9 Exoten, verwilderde dieren en walvissen

Artikel 11.89 (verbod te handelen in strijd met invasieve-exoten-basisverordening)

1. Het is verboden te handelen in strijd met artikel 7, eerste lid, aanhef in samenhang met de onderdelen a, b, c, d, e, f, g of h, van de invasieve-exoten-basisverordening.

2. Het eerste lid geldt niet voor beheersmaatregelen als bedoeld in artikel 19 van de invasieve-exoten-basisverordening voor activiteiten als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder, b, d, e en f, van die verordening voor bij ministeriële regeling aangewezen diersoorten en onder de daarin vastgestelde voorwaarden bij:

a. bevissing van de dieren in Nederlandse binnenwateren en kustwateren, de opslag, de handel, het transport, het houden, het gebruik of de vernietiging van de opgeviste dieren, en alle onmiddellijk daarmee samenhangende handelingen; en

b. handelingen als bedoeld onder a ten aanzien van dieren die als beheersmaatregel zijn opgevoerd en in de handel zijn gebracht in andere lidstaten van de Europese Unie in overeenstemming met de in die lidstaten geldende wetgeving.

Artikel 11.90 (verbod walvisvangst)

Walvissen worden niet vanuit een Nederlands schip walvissen gevangen of gedood, of aan boord van een Nederlands schip verwerkt.

Artikel 11.91 (afbakening mogelijkheid maatwerkvoorschrift: eisen EU-verordeningen)

Bij maatwerkvoorschrift kan alleen worden afgeweken van de artikelen 11.75, 11.87 en 11.88, als dit in overeenstemming is met de bij of krachtens de cites-basisverordening, zeehondenbasisverordening en wildklemverordening gestelde regels.

§ 11.3.10 Houtopstanden, hout en houtproducten

Artikel 11.92 (toepassingsbereik)

Het bij en krachtens deze paragraaf bepaalde is van toepassing op houtopstanden, met uitzondering van:

- a. houtopstanden binnen de in het omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour houtkap, bedoeld in artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving;
  - b. houtopstanden op erven of in tuinen;
  - c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
  - d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, als deze niet ouder zijn dan 20 jaar;
  - e. kweekgoed;
  - f. uit populieren of wilgen bestaande:
    - 1°. wegbeplantingen;
    - 2°. beplantingen langs waterwegen; en
    - 3°. eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
  - g. het dunnen van een houtopstand;
  - h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, als zij:
    - 1°. ten minste eens per 10 jaar worden geoogst;
    - 2°. bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per beplantingseenheid, die bestaat uit aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2 m; en
    - 3°. zijn aangelegd na 1 januari 2013; en
- houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 a, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Artikel 11.93 (meldplicht vellen houtopstanden)

1. Ten minste 4 weken maar niet eerder dan een jaar voorafgaand aan het geheel of gedeeltelijk vellen van een houtopstand wordt daarvan een melding gedaan.
2. Het eerste lid geldt niet voor het periodiek vellen van vriend- of hakhout.

Artikel 11.94 (afbakening mogelijkheid maatwerk: kapverbod)

Bij maatwerkvoorschrift kan het vellen van een houtopstand ter bescherming van bijzondere natuurwaarden of landschappelijke waarden steeds voor ten hoogste vijf jaren verboden worden.

Artikel 11.95 (plicht tot herbeplanting)

1. Als een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, of op een andere manier teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand.

2. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, beplanting die niet is aangeslagen.

3. Rechthebbende is degene die krachtens eigendom of een beperkt recht het genot heeft van de grond.

4. Degene die de eigendom overdraagt van grond waarvoor een plicht tot herbeplanting geldt, of een beperkt recht op die grond vestigt of overdraagt, stelt de verkrijger op de hoogte van de plicht tot herbeplanting en neemt die plicht uitdrukkelijk op in de akte van levering.

Artikel 11.96 (afbakening mogelijkheid maatwerk: herbeplanting)

Het bij maatwerkvoorschrift toestaan van herbeplanting op andere grond dan de grond, bedoeld in artikel 11.95, eerste lid, kan:

a. als gedeputeerde staten bevoegd zijn: alleen als de herbeplanting voldoet aan bij omgevingsverordening gestelde eisen; en

b. als Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bevoegd is: alleen als:

1°. de grond die de eigenaar wil beplanten in hetzelfde gebied ligt als dat waar de geveldde houtopstand zich bevond;

2°. de grond die de eigenaar wil beplanten niet van mindere kwaliteit is dan die waarop de geveldde houtopstand zich bevond;

3°. de grond die de eigenaar wil beplanten ten minste een gelijke oppervlakte heeft als die waarop de geveldde houtopstand zich bevond;

4°. de geveldde houtopstand geen deel uitmaakte van een boskern; en

5°. de belangen van de landbouw en de bosbouw niet worden geschaad.

Artikel 11.97 (uitzondering op meldplicht vellen houtopstand en plicht tot herbeplanting)

1. De artikelen 11.93, en 11.95, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op:
a. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;

b. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van:

1°. een maatwerkvoorschrift of een maatwerkregel die de verplichting bevat de nodige preventieve of herstelmaatregelen te treffen die nodig zijn voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied;

2°. een maatwerkvoorschrift verbonden aan een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit of een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit; of

3°. regels gesteld in een ministeriële regeling of omgevingsverordening als bedoeld in de artikelen 11.20, 11.27, 11.28, 11.35, 11.36, 11.41 en 11.42;

c. het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;

d. het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt uitgevoerd in overeenstemming met een bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode; of

e. het vellen van een houtopstand, als:

1°. het vellen is te beschouwen als een activiteit als bedoeld in artikel 4.12, tweede lid, onder a tot en met k, van het Omgevingsbesluit of als een onderdeel van die activiteit;

2°. de houtopstand niet is aangelegd ter voldoening aan artikel 11.95, eerste lid, van de wet, artikel 4.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming of artikel 3, eerste lid, van de Boswet;

3°. voordat tot aanleg van de houtopstand was overgegaan, het tijdstip en de plaats van de aanleg bij Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit waren gemeld en de minister de ontvangst van de melding heeft bevestigd; en

4°. de houtopstand blijkt de melding binnen een periode van 40 jaar na het op het formulier vermelde tijdstip van aanleg in zijn geheel zou worden geveld.

2. De gedragscode, bedoeld in het eerste lid, onder d, waarborgt dat:

a. geen afbreuk wordt gedaan aan bijzondere natuurwaarden of landschappelijke waarden;

b. de te vellen houtopstanden geen deel uitmaken van een boskern;

c. herbeplanting op een bosbouwkundig verantwoorde wijze plaatsvindt;

d. de grond waarop herbeplanting plaatsvindt ten minste dezelfde kwaliteit heeft als de grond waarop de gevelde houtopstand zich bevond; en

e. de grond waarop de herbeplanting plaatsvindt ten minste een gelijke oppervlakte heeft als de grond waarop de gevelde houtopstand zich bevond.

Artikel 11.98 (verbod te handelen in strijd met EU-verordeningen over hout)

Het is verboden te handelen in strijd met:

a. artikel 4, eerste lid, van verordening (EG) nr. 2173/2005 van de Raad van de Europese Unie van 20 december 2005 inzake de opzet van een FLEGT-vergunningen-systeem voor de invoer van hout in de Europese Gemeenschap (Pb EU 2005, L 347); of

b. de artikelen 4 en 5 van verordening (EU) nr. 995/2010 tot vaststelling van de verplichtingen van marktdeelnemers die hout en houtproducten op de markt brengen (Pb EU 2010, L 295).

HOOFDSTUK 12 ACTIVITEITEN DIE HET CULTUREEL ERFGOED BETREFFEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 13 ACTIVITEITEN DIE HET WERELDERFGOED BETREFFEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 14 GELEGENHEID BIEDEN TOT ZWEMMEN EN BADEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 15 GRONDWATERONTTREKKINGEN EN ONTGRONDINGEN OP LAND EN IN REGIONALE WATEREN (ONTGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 16 AFVAL VAN SCHEPEN IN BINNENWATEREN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 17 OVERIGE EN SLOTBEPALINGEN (ONGEWIJZIGD)

BIJLAGEN

B

In bijlage I, onder B, wordt in de alfabetische volgorde het volgende onderdeel ingevoegd:

CITES-uitvoeringsverordening: verordening (EG) nr. 865/2006 van de Commissie van 6 mei 2006, houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer (PbEU 2006, L 166);.

C

De volgende bijlagen worden toegevoegd:

BIJLAGE VII BIJ ARTIKEL 11.39 VAN DIT BESLUIT (ANDERE BESCHERMDE DIER- EN PLANTENSOORTEN)

Onderdeel A (behorende bij artikel 3.38, eerste lid, onder a)

Zoogdieren

Aardmuis

Boommarter

Bosmuis

Bunzing

Damhert

Das

Dwergmuis

Dwergspitsmuis

Edelhert

Eekhoorn

Egel

Eikelmuis

Gewone bosspitsmuis

Gewone zeehond
Grote bosmuis
Grijze zeehond
Haas
Hermelijn
Huisspitsmuis
Konijn
Molmuis
Ondergrondse woelmuis
Ree
Rosse woelmuis
Steenmarter
Tweekleurige bosspitsmuis
Veldmuis
Veldspitsmuis
Vos
Waterspitsmuis
Wezel
Wild zwijn
Woelrat

Amfibieën

Alpenwatersalamander
Bruine kikker
Gewone pad
Kleine watersalamander
Meerkikker
Middelste groene kikker
Vinpootsalamander
Vuursalamander
Reptielen
Adder
Hazelworm
Levendbarende hagedis
Ringslang

Vissen

Beekdonderpad
Beekprik
Elrits
Europese rivierkreeft
Gestippelde alver
Grote modderkruiper
Kwabaal

Dagvlinders

Aardbeivlinder
Bosparelmoervlinder
Bruin dikkopje
Bruine eikenpage
Donker pimpernelblauwtje
Duinparelmoervlinder
Gentiaanblauwtje
Grote parelmoervlinder
Grote vos
Grote vuurvlinder
Grote weerschijnvlinder
Iepenpage
Kleine heivlinder
Kleine ijsvogelvlinder
Kommavlinder
Pimpernelblauwtje
Sleedoornpage
Spiegeldikkopje
Veenbesblauwtje
Veenbesparelmoervlinder
Veenhooibeestje
Veldparelmoervlinder
Zilveren maan

Libellen

Beekkrombout
Bosbeekjuffer
Donkere waterjuffer
Gevlekte glanslibel
Gewone bronlibel
Hoogveenglanslibel
Kempense heidelibel
Speerwaterjuffer

Kevers

Vliegend hert

Onderdeel B (behorende bij artikel 3.38, eerste lid, onder c)

Akkerboterbloem
Akkerdoornzaad
Akkerogentroost
Beklierde ogentroost
Berggamander
Bergnactorchis
Blaasvaren
Blauw guichelheil
Bokkenorchis
Bosboterbloem
Bosdravik
Brave hendrik
Brede wolfsmelk
Breed wollegras
Bruinrode wespenorchis
Dennenorchis
Dreps
Echte gamander

Franjementiaan
Geelgroene wespenorchis
Geplooid vrouwenmantel
Getande veldsla
Gevlekt zonneroosje
Glad biggenkruid
Gladde zegge
Groene nachtorchis
Groensteel
Groot spiegelklokje
Grote bosaardbei
Grote leeuwenklauw
Honingorchis
Kalkboterbloem
Kalketrip
Karthuizeranjer
Karwijselie
Kleine ereprijs
Kleine Schorseneer
Kleine wolfsmelk
Kluwenklokje
Knollathyrus
Knolspirea
Korensla
Kranskarwij
Kruiptijm
Lange zonnedaauw
Liggende ereprijs
Moerasgamander
Muurbloem
Naakte lathyrus
Naaldenkervel
Pijlscheefkalk
Roggelelie
Rood peperboompje
Rozenkransje

Ruw parelzaad
Scherpkruid
Schubvaren
Schubzegge
Smalle raai
Spits havikskruid
Steenbraam
Stijve wolfsmelk
Stofzaad
Tengere distel
Tengere veldmuur
Trosgamander
Veenbloembies
Vliegenorchis
Vroege ereprijs
Wilde averuit
Wilde ridderspoor
Wilde weit
Wolfskers
Zandwolfsmelk
Zinkviooltje
Zweedse kornoelje

**BIJLAGE VIII BIJ ARTIKEL 11.85, EERSTE LID, ONDER C, ONDER 2°, VAN DIT
BESLUIT (VAN ADMINISTRATIEPLICHT UITGEZONDERDE SOORTEN)**

Lama guanicoe (Goeanaco)
Rhea americana (Nandoe)
Anas formosa (Baikaltaling)
Coscoroba (Coscoroba)
Dendrocygna arborea (Westindische fluiteend)
Sarkidiornis melanotos (Knobbeleend)
Argusianus argus (Argusfazant)
Gallus sonneratii (Sonnerats hoen)
Lophura erythrophthalma (Kuifloze vuurrugfazant)
Lophura ignita (Gekuifde vuurrugfazant)
Pavo muticus (Groene pauw)
Polyplectron bicalcaratum (Spiegelpauw)

Polyplectron germaini (Germain's spiegelpauw)
Polyplectron malacense (Maleise spiegelpauw)
Gallucolumba luzonica (Luzondolksteekduif)
Agapornis canus (Grijskopagapornis)
Agapornis fischeri (Fischers agapornis)
Agapornis lilianae (Nyasa-agapornis)
Agapornis nigrigenis (Zwartwangagapornis)
Agapornis personatus (Zwartmaskeragapornis)
Agapornis roseicollis (Perzikkopagapornis)
Agapornis taranta (Zwartvleugelagapornis)
Alisterus scapularis (Australische koningsparkiet)
Amazona amazonica (Oranjevleugelamazone)
Amazona farinosa (Gepoederde amazone)
Aprosmictus erythropterus (Roodvleugelparkiet)
Ara ararauna (Blauwgele ara)
Aratinga acuticaudata (Blauwkopparkiet)
Aratinga leucophthalmus (Witoogparkiet)
Aratinga pertinax (Maisparkiet)
Bolborhynchus lineola (Catharinaparkiet)
Brotogeris chrysopterus (Oranjevleugelparkiet)
Cyanoramphus auriceps (Geelvoorhoofd kakariki)
Forpus coelestis (Blauwe muspapegaai)
Forpus conspicillatus (Gebrilde muspapegaai)
Forpus cyanopygius (Mexicaanse muspapegaai)
Forpus passerinus (Groene muspapegaai)
Forpus xanthops (Geelwangmuspapegaai)
Forpus xanthopterygius (Spix' muspapegaai)
Lathamus discolor (Zwaluwparkiet)
Loriculus vernalis (Indische hangparkiet)
Myiopsitta monachus (Monniksparkiet)
Nandayus nenday (Nandayparkiet)
Neophema chrysostoma (Blauwvleugelparkiet)
Neophema elegans (Prachtparkiet)
Neophema pulchella (Turkooisparkiet)
Neophema splendida (Splendidparkiet)
Neopsephotus bourkii (Bourke's parkiet)
Northiella haematogaster (Roodbuikparkiet)
Pionites melanocephala (Zwartkopcaique)
Pionus maximiliani (Maximiliaans papegaai)
Pionus menstruus (Zwartoorpapegaai)
Platycercus adalaidae (Adelaiderosella), *P. elegans* x *P. flaveoleus*
Platycercus adscitus (Bleekkoprosella)

Platycercus barnardi (Barnards rosella)
Platycercus caledonicus (Geelbuikrosella)
Platycercus elegans (Pennantrosella)
Platycercus eximius (Prachtrosella)
Platycercus flaveolus (Strogele rosella)
Platycercus icterotis (Stanleyrosella)
Platycercus venustus (Zwartkoprosella)
Platycercus zonarius (Port Lincolnrosella)
Polytelis alexandrae (Prinses van Walesparkiet)
Polytelis anthopeplus (Regentparkiet)
Polytelis swainsonii (Barrabandparkiet)
Psephotus haematonotus (Roodrugparkiet)
Psephotus varius (Regenboogparkiet)
Psittacula alexandri (Roseborstparkiet)
Psittacula cyanocephala (Pruimenkopparkiet)
Psittacula derbiana (Lord Derby's parkiet)
Psittacula eupatria (Grote Alexanderparkiet)
Psittacula roseata (Bloesemkopparkiet)
Psittacus erithacus (Grijze roodstaartpapegaai)
Purpureicephalus spurius (Roodkapparkiet)
Pyrrhura picta (Bonte parkiet)
Poephila cincta (Gordelamadine)
Iguana (Groene leguaan)
Boa constrictor (met uitzondering van de Boa constrictor occidentalis)
Corallus hortulanus (Tuinboa)
Python molurus bivittatus
Python regius (Koningspython)
Python reticulatus (Netpython)
Python sebae (Rotspython)
Ambystoma mexicanum (Axolotl)
Tridacna crocea
Tridacna maxima
ordo Antipatharia
ordo Coenothecalia
ordo Scleractinia
familia Tubiporidae
familia Milleporidae
familia Stylasteridae

Artikel II (WIJZIGING BESLUIT KWALITEIT LEEFOMGEVING)

Het Besluit kwaliteit leefomgeving wordt gewijzigd als volgt:

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 2 OMGEVINGSWAARDEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 3 SPECIFIEKE TAKEN

Afdeling 3.1 Taken ter uitvoering van de kaderrichtlijn mariene strategie (ongewijzigd)

Afdeling 3.2 Kwaliteit (ongewijzigd)

Afdeling 3.3 Beheer van watersystemen (ongewijzigd)

Afdeling 3.4 Ontwerp, bouw en beheer openbare vuilwaterriolen en ontwerp en bouw zuiveringstechnische werken (ongewijzigd)

A

Afdeling 3.5 komt te luiden:

Afdeling 3.5 Bescherming habitats en soorten

§ 3.5.1. Algemeen

Artikel 3.18 (rekening houden met economische, sociale, culturele en lokale omstandigheden)

Een bestuursorgaan houdt bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden op het gebied van natuurbescherming en het beheer van natuurgebieden rekening met de economische, sociale en culturele belangen, en met de regionale en lokale bijzonderheden.

Artikel 3.19 (maatregelen voor behoud of herstel habitats en soorten)

1. Het provinciebestuur draagt zorg voor het treffen van de maatregelen die nodig zijn voor:

a. de bescherming, de instandhouding of het herstel van biotopen en leefgebieden in voldoende gevarieerdheid voor alle in Nederland van nature in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder de vogelsoorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en de niet in die bijlage genoemde geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten;

b. het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de van nature in Nederland in het wild voorkomende soorten dieren en planten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn, van de in Nederland voorkomende typen natuurlijke habitats, genoemd in bijlage I bij de habitatrichtlijn, en van de in Nederland voorkomende habitats van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn; en

c. het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende van nature in Nederland in het wild voorkomende dier- en plantensoorten, genoemd in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vierde lid, onder a, onder 4°, van de wet.

2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, zijn zodanig afgestemd op de maatregelen van de provinciebesturen van de andere provincies, dat tezamen met die maatregelen de doelstellingen voor geheel Nederland kunnen worden bereikt.

§ 3.5.2 Natura 2000-gebieden

Artikel 3.20 (eisen aan aanwijzingsbesluit)

1. Een besluit tot aanwijzing van een Natura 2000-gebied als bedoeld in artikel 2.43, eerste lid, van de wet bevat instandhoudingsdoelstellingen voor in ieder geval:

- a. de leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig ter uitvoering van de vogelrichtlijn; of
  - b. de natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig ter uitvoering van de habitatrichtlijn.
2. In het besluit wordt de geometrische begrenzing van het gebied vastgelegd.

Artikel 3.21 (instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen)

Het provinciebestuur of, in de gevallen, bedoeld in artikel 2.19, vierde lid, van de wet, Onze in artikel 3.24 aangewezen minister, draagt zorg voor het treffen van de voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied of het onder zijn taak vallende gedeelte daarvan nodige:

- a. instandhoudingsmaatregelen als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn en artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; en
- b. passende maatregelen als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn, waaronder:
  - 1°. het besluit om de toegang tot een Natura 2000-gebied op grond van artikel 2.44, eerste lid, van de wet te beperken of te verbieden;
  - 2°. de feitelijke handelingen, bedoeld in artikel 10.10a van de wet; en
  - 3°. het in en rondom een Natura 2000-gebied aanbrengen van de nodige kentekenen die de aanwijzing als Natura 2000-gebied en de rechtsgevolgen daarvan kenbaar maken.

Artikel 3.22 (toegangsbeperking)

1. De toegang tot een Natura 2000-gebied wordt niet op grond van artikel 2.44, eerste lid, van de wet beperkt of verboden voor de eigenaar van een in het gebied gelegen onroerende zaak en voor degene die een zakelijk of persoonlijk gebruiksrecht heeft, voor zover door het verbod of de beperking de toegang tot de onroerende zaak ernstig zou worden belemmerd.

2. In een besluit om de toegang tot een Natura 2000-gebied te beperken of te verbieden wordt de geometrische begrenzing vastgelegd van het gebied waarvoor de beperking of het verbod geldt.

Artikel 3.23 (begrenzing gebied bij compenserende maatregelen)

Als een compenserende maatregel als bedoeld in artikel 5a.1, tweede lid, of 8.74b, tweede lid, onder c, voorziet in de ontwikkeling of verbetering van leefgebieden voor vogels, natuurlijke habitats of habitats voor soorten buiten een Natura 2000-gebied, zorgt Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ervoor dat deze

leefgebieden of habitats een Natura 2000-gebied of een onderdeel van een Natura 2000-gebied worden.

Artikel 3.24 (aanwijzing voor maatregelen verantwoordelijke ministers)

De zorg voor het nemen van maatregelen voor Natura 2000-gebieden of gedeelten daarvan als bedoeld in artikel 2.18, eerste lid, onder f, onder 2°, van de wet berust bij:

a. Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat, voor een Natura 2000-gebied of gedeelte daarvan dat een oppervlaktewaterlichaam is dat is aangewezen in bijlage II, onder 1, bij het Omgevingsbesluit;

b. Onze Minister van Defensie, voor een Natura 2000-gebied of gedeelte daarvan dat voor militaire doeleinden worden gebruikt;

c. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit:

1°. voor een Natura 2000-gebied of gedeelte daarvan dat wordt beheerd door een van Onze andere Ministers dan die, genoemd onder a en b; of

2°. als het gaat om de maatregelen, bedoeld in artikel 3.19, tweede lid, voor een Natura 2000-gebied of gedeelte daarvan dat wordt beheerd door een van Onze andere Ministers dan Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

§ 3.5.3 Bijzondere nationale natuurgebieden

Artikel 3.25 (aanwijzing – gevallen waarin)

Een besluit tot aanwijzing van een bijzonder nationaal natuurgebied als bedoeld in artikel 2.43, tweede lid, van de wet wordt alleen genomen, als:

a. het gebied is opgenomen op een lijst als bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de habitatrichtlijn;

b. het gebied onderwerp is van een procedure als bedoeld in artikel 5 van de habitatrichtlijn;

c. in het gebied leefgebieden voor vogels, natuurlijke habitats of habitats van soorten worden ontwikkeld of verbeterd ter uitvoering van een compenserende maatregel als bedoeld in artikel 5a.1, tweede lid, onder c, of 8.74b, tweede lid, onder c; of

d. bescherming van het gebied nodig is voor:

1°. de instandhouding of het herstel van biotopen en leefgebieden voor in Nederland natuurlijk in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en de niet in die bijlage genoemde geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten, of

2°. het behoud of herstel van een gunstige staat van instandhouding van de natuurlijke habitats, de habitats van soorten of de soorten, genoemd in respectievelijk de bijlagen I, II, IV of V bij de habitatrichtlijn.

Artikel 3.26 (eisen aanwijzingsbesluit)

1. Een besluit tot aanwijzing van een bijzonder nationaal natuurgebied als bedoeld in artikel 2.43, tweede lid, van de wet bevat instandhoudingsdoelstellingen voor in ieder geval:

a. de leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig ter uitvoering van de vogelrichtlijn; of

b. de natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig ter uitvoering van de habitatrichtlijn.

2. In het besluit wordt de geometrische begrenzing van het gebied vastgelegd.

Artikel 3.27 (toegangsbeperking)

1. Een besluit om de toegang tot een bijzonder nationaal natuurgebied op grond van artikel 2.43, tweede lid, van de wet te beperken of verbieden wordt genomen als dat nodig is voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied.

2. De toegang wordt niet beperkt of verboden voor de eigenaar van een in het gebied gelegen onroerende zaak en voor degene die een zakelijk of persoonlijk gebruiksrecht heeft, voor zover door het verbod of de beperking de toegang tot de onroerende zaak ernstig zou worden belemmerd.

3. In het besluit om de toegang te beperken of te verbieden wordt de geometrische begrenzing vastgelegd van het gebied waarvoor de beperking of het verbod geldt.

Artikel 3.28 (te gedogen maatregelen)

1. Feitelijke handelingen als bedoeld in artikel 10.10a, van de wet worden verricht, als dat nodig is voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen voor een bijzonder nationaal natuurgebied.

2. Zo nodig worden in en rondom een bijzonder nationaal natuurgebied de nodige kentekenen aangebracht die de aanwijzing als bijzonder nationaal natuurgebied en de rechtsgevolgen daarvan kenbaar maken.

§ 3.5.4 Overige bepalingen

Artikel 3.29 (aanwijzing nationaal park)

1. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit kan een gebied als nationaal park aanwijzen, als:

a. het een aaneengesloten gebied met een oppervlakte van ten minste 1.000 ha betreft:

1°. waarin zich een of meer ecosystemen bevinden die niet wezenlijk zijn aangetast door menselijk gebruik;

2°. waarin zich dier- en plantensoorten, geomorfologische locaties en habitats bevinden die een bijzonder natuurwetenschappelijk, educatief en recreatief belang vertegenwoordigen; of

3°. dat een natuurlijk landschap van grote schoonheid omvat;

b. het behoud van de wezenlijke kenmerken van het gebied is verzekerd;

c. het gebied is opengesteld voor bezoekers voor educatieve, culturele en recreatieve doeleinden, waarbij aan de openstelling voorwaarden en beperkingen kunnen worden verbonden met het oog op het behoud van de wezenlijke kenmerken van het gebied; en

d. het gebied zich duidelijk onderscheidt van eerder aangewezen nationale parken.

2. Aanwijzing gebeurt alleen op verzoek van gedeputeerde staten van de provincie of de provincies waarin het gebied ligt.

3. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit kan een aanwijzing als bedoeld in het eerste lid wijzigen of intrekken als het gebied geheel of gedeeltelijk niet langer voldoet aan het eerste lid, onder a tot en met d, of aan beleidsregels van de minister over de aanwijzing van nationale parken.

Artikel 3.30 (aanwijzing bevoegde instantie)

1. Als EU-verordeningen of richtlijnen over het verhandelen, het om een andere reden dan verkoop onder zich hebben of het binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen van dieren, planten, hout en producten daarvan, of op de introductie of verspreiding van invasieve uitheemse soorten, verplichten tot het aanwijzen van een bevoegde instantie die is belast met de uitvoering van de verordening of richtlijn, is Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit deze instantie.

2. Het eerste lid is alleen van toepassing als de minister geen andere instantie als bevoegde instantie heeft aangewezen.

Artikel 3.31 (verstrekking fytosanitaire certificaten en etiketten voor cites)

Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstrekt op aanvraag:

- a. voor planten van bij ministeriële regeling aangewezen soorten fyto-sanitair certificaten in overeenstemming met artikel 17, tweede lid, van de cites-uitvoeringsverordening;
- b. etiketten als bedoeld in de artikelen 52, eerste lid, en 66, zesde lid, van de cites-uitvoeringsverordening.

Artikel 3.32 (erkenning examens gebruik jachtgeweer, roofvogels en eendenkooien)

1. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit erkent een examen voor een jachtgeweeractiviteit, een examen voor een valkeniersactiviteit en een examen voor het gebruik van een eendenkooi alleen als de examens voldoen aan de eisen in de artikelen 11.70, 11.71, 11.72 en 11.73 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

2. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wijst de examens aan die zijn erkend door de bevoegde autoriteit van een andere staat en die gelijkwaardig zijn aan een door hem erkend examen.

Artikel 3.33 (erkenning organisatie examens gebruik jachtgeweer, roofvogels en eendenkooien)

Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit erkent een organisatie die examens voor een jachtgeweeractiviteit, examens voor een valkeniersactiviteit of examens voor het gebruik van een eendenkooi afneemt alleen als de organisatie voldoet aan de eisen in artikel 11.74 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Artikel 3.34 (provinciale taak invasieve exoten)

Het provinciebestuur draagt zorg voor het uitvoeren van uitroeiingsmaatregelen, beheermaatregelen en herstelmaatregelen als bedoeld in de artikelen 17, 19 en 20 van de invasieve-exoten-basisverordening met betrekking tot de in bijlage VA genoemde soorten.

HOOFDSTUK 4 PROGRAMMA'S

Afdeling 4.1 Programma's kwaliteit van de buitenlucht (ongewijzigd)

Afdeling 4.2 Waterprogramma's (ongewijzigd)

Afdeling 4.3 Actieplannen geluid (ongewijzigd)

Afdeling 4.4 Beheerplannen Natura 2000-gebieden

B

Artikel 4.26 komt te luiden:

Artikel 4.26 (beheerplan Natura 2000)

1. Een beheerplan Natura 2000 als bedoeld in artikel 3.8, derde lid, of artikel 3.9, derde lid, van de wet bevat, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, bedoeld in artikel 3.20, eerste lid, in ieder geval een beschrijving van de voor het Natura 2000-gebied:

- a. nodige instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen; en
- b. beoogde resultaten van de maatregelen, bedoeld onder a.

2. Een beheerplan is een programma als bedoeld in artikel 3.16 van de Omgevingswet.

3. In een beheerplan wordt een activiteit die op grond van artikel 11.17 van het Besluit activiteiten leefomgeving vergunningvrij is en die stikstofdepositie veroorzaakt op in het programma aanpak stikstof opgenomen Natura 2000-gebieden alleen aangewezen, als:

- a. voor de activiteit volgens het register, bedoeld in artikel 10.40, voldoende stikstofontwikkelingsruimte beschikbaar is; en
- b. de noodzakelijke stikstofontwikkelingsruimte aan de betrokken activiteit wordt toegeedeeld.

C

Afdeling 4.5 komt te luiden:

Afdeling 4.5 Programmatische aanpak stikstof

§ 4.5.1 Aanwijzing en inhoud programmatische aanpak stikstof

Artikel 4.27 (aanwijzing en periode programmatisch aanpak stikstof)

Het programma aanpak stikstof is een programma als bedoeld in artikel 3.16 van de Omgevingswet.

Artikel 4.28 (inhoud programmatische aanpak stikstof)

1. Het programma aanpak stikstof bevat voor ieder in het programma opgenomen Natura 2000-gebied een beschrijving van:

- a. de omvang van de stikstofdepositie aan het begin van de periode waarvoor het programma geldt, onderscheiden naar de bijdrage aan de depositie door de belangrijkste sectoren en onderscheiden naar depositie afkomstig uit buitenlandse dan wel binnenlandse bronnen;
- b. de staat van instandhouding van de voor stikstof gevoelige habitats;
- c. de ruimte voor stikstofdepositie, eventueel met een fasering in de tijd, en de indicatoren waaruit kan worden afgeleid of de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstof gevoelige typen natuurlijke habitats en habitats van soorten in dat gebied worden bereikt;
- d. de verwachte autonome ontwikkeling van de stikstofemissie door bronnen binnen en buiten dat gebied en de gevolgen daarvan voor de omvang van stikstofdepositie in dat gebied;
- e. de getroffen of te treffen maatregelen die bijdragen aan:
  - 1°. vermindering van de stikstofdepositie in dat gebied; en
  - 2°. het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstof gevoelige habitats in dat gebied;
- f. de verwachte sociaaleconomische effecten en de weging van de haalbaarheid en betaalbaarheid van de maatregelen, bedoeld onder e;
- g. de verwachte gevolgen van de maatregelen, bedoeld onder e, op de omvang van de stikstofdepositie, respectievelijk het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen in dat gebied;
- h. de uitgangspunten voor het bepalen van de stikstofontwikkelingsruimte, voor de verdeling van de stikstofontwikkelingsruimte over Natura 2000-activiteiten en voor de reservering van stikstofontwikkelingsruimte voor die activiteiten;

i. de ecologische beoordeling van het programma; en
j. de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de in artikel 10.41 gestelde eisen aan de monitoring van het programma.

2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, onder e, onder 1°, zijn gericht op een ambitieuze en realistische vermindering van de stikstofdepositie, afkomstig van in Nederland aanwezige bronnen.

Artikel 4.29 (maatregelen programmatische aanpak)

Tot de maatregelen, bedoeld in artikel 4.28, eerste lid, onder e, behoren:

a. maatregelen voorzien in bindende besluiten van de Raad van de Europese Unie, van het Europees Parlement en de Raad gezamenlijk of van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, die ook strekken tot vermindering van de emissies van stikstof of tot verbetering van de kwaliteit van onderdelen van de fysieke leefomgeving;

b. maatregelen van bestuursorganen van provincies of het Rijk ter vermindering van de stikstofdepositie; en

c. gebiedsgerichte maatregelen van bestuursorganen van gemeenten, waterschappen, provincies of het Rijk ter vermindering van de effecten van stikstofdepositie en voor het behoud of zo nodig herstel van de voor stikstof gevoelige natuurlijke habitats en habitats van soorten.

Artikel 4.30 (verdeling stikstofontwikkelingsruimte programmatische aanpak stikstof over eerste en tweede helft periode)

1. In het programma aanpak stikstof wordt aangegeven welke stikstofontwikkelingsruimte gedurende ieder tijdvak van drie jaar binnen de periode waarop het programma betrekking heeft kan worden verdeeld over Natura 2000-activiteiten en wordt gereserveerd voor in het programma aangewezen Natura 2000-activiteiten.

2. In het programma worden een evenwichtige verdeling en reservering van de stikstofontwikkelingsruimte gedurende de periode gewaarborgd.

Artikel 4.31 (inhoud ecologische beoordeling programmatische aanpak stikstof)

1. De ecologische beoordeling van het programma aanpak stikstof, bedoeld in artikel 4.28, eerste lid, onder i, omvat voor ieder in het programma opgenomen Natura 2000-gebied de beoordeling in hoeverre de maatregelen, bedoeld in artikel 4.28, eerste lid, onder e:

a. bijdragen aan het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstof gevoelige habitats in dat gebied;

- b. voorkomen dat verslechtering optreedt van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied;
  - c. voorkomen dat storende factoren optreden voor de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen voor zover die factoren, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, een significant effect kunnen hebben; en
  - d. zekerheid bieden dat de natuurlijke kenmerken van dat gebied niet worden aangetast.
2. Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met:
- a. de verwachte ontwikkeling van de stikstofdepositie;
  - b. de verdeling van stikstofontwikkelingsruimte over Natura 2000-activiteiten als aangegeven in het programma; en
  - c. de stikstofdepositie van activiteiten waarop de artikelen 11.19, 11.20 en 11.2.6 van het Besluit activiteiten leefomgeving en artikel 8.74c, tweede lid, van dit besluit van toepassing zijn.

§ 4.5.2 Toedeling en reservering stikstofontwikkelingsruimte

Artikel 4.32 (toedeling stikstofontwikkelingsruimte)

Met uitzondering van de stikstofontwikkelingsruimte die in het programma is toegedeeld aan in het programma aangewezen Natura 2000-activiteiten als bedoeld in artikel 11.17 van het Besluit activiteiten leefomgeving, kan de stikstofontwikkelingsruimte voor een in het programma opgenomen Natura 2000-gebied in overeenstemming met de uitgangspunten, bedoeld in artikel 4.28, eerste lid, onder h, worden toegedeeld in:

- a. een beheerplan als bedoeld in de artikelen 3.8, derde lid, en 3.9, derde lid, van de wet, voor zover in het beheerplan een Natura 2000-activiteit die op grond van artikel 11.17 van het Besluit activiteiten leefomgeving vergunningvrij is, wordt aangewezen;
- b. een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit; en
- c. een gemeentelijk programma aanpak stikstof als bedoeld in de artikel 4.39.

Artikel 4.33 (reservering stikstofontwikkelingsruimte)

- 1. Stikstofontwikkelingsruimte wordt niet toegedeeld voor zover dat in strijd zou komen met in het programma aanpak stikstof of bij ministeriële regeling vastgestelde reserveringen.
- 2. Reservering van stikstofontwikkelingsruimte is alleen mogelijk voor Natura 2000-activiteiten:
  - a. die aantoonbaar van nationaal of provinciaal belang zijn; en

b. waarvan aannemelijk is dat daarvoor stikstofontwikkelingsruimte wordt toegeedeeld in een besluit als bedoeld in artikel 4.32.

3. De omvang van de stikstofontwikkelingsruimte die voor Natura 2000-activiteiten wordt gereserveerd, is zodanig dat deze niet onnodig ten koste gaat van de stikstofontwikkelingsruimte voor toedeling aan andere Natura 2000-activiteiten.

4. Een reservering vervalt geheel of gedeeltelijk, nadat het bevoegd gezag voor een besluit als bedoeld in artikel 4.32 aan Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft medegedeeld dat de gereserveerde stikstofontwikkelingsruimte tijdens de periode waarvoor het programma geldt, geheel of gedeeltelijk niet zal worden toegeedeeld.

D

Afdeling 4.6 komt te luiden:

Afdeling 4.6 Programma met vergunningvrije Natura 2000-activiteiten of flora- en fauna-activiteiten

Artikel 4.34 (strekking programma en betrokkenheid bevoegd gezag omgevingsvergunning)

1. Een programma dat activiteiten aanwijst die op grond van artikel 11.17, 11.26, 11.34 of 11.40 van het Besluit activiteiten leefomgeving vergunningvrij zijn:

a. heeft geheel of ook betrekking op de inrichting, het beheer of het gebruik van een Natura 2000-gebied en bevat maatregelen om de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied te bereiken; of

b. heeft tot doel, ook met het oog op een evenwichtige en duurzame economische ontwikkeling:

1°. de belasting van natuurwaarden van Natura 2000-gebieden door bepaalde schadelijke factoren te verminderen en de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken; of

2°. het beheer, de bescherming, het behoud of het herstel van de van nature in Nederland in het wild voorkomende soorten dieren of planten of de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats of habitats van soorten of het verbeteren van de staat van instandhouding van die soorten.

2. Bij het aanwijzen van activiteiten worden met betrekking tot het voldoen aan de onder meer uit de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn voortvloeiende eisen van de artikelen 4.35, 4.36, 4.37 en 4.38 de opvattingen in acht genomen van het bestuursorgaan dat, als geen toepassing wordt gegeven aan artikel 11.17, 11.26, 11.34 of 11.40 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bevoegd is te beslissen op

aanvragen om omgevingsvergunningen voor de betrokken Natura 2000-activiteiten of flora- en fauna-activiteiten.

Artikel 4.35 (eisen aan programma met vergunningvrije Natura 2000-activiteiten)

1. In een programma wordt een Natura 2000-activiteit die op grond van artikel 11.17 van het Besluit activiteiten leefomgeving vergunningvrij is, alleen aangewezen als:

a. een passende beoordeling als bedoeld in artikel 8.74b is uitgevoerd, waaruit de zekerheid is verkregen dat die activiteit de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten als de activiteit een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn is; en

b. rekening is gehouden met de mogelijke gevolgen van de activiteit voor het Natura 2000-gebied gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied, als de activiteit geen project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn is.

Artikel 4.36 (eisen aan programma met vergunningvrije flora- en fauna-activiteiten – soorten vogelrichtlijn)

In een programma wordt een flora- en fauna-activiteit die op grond van artikel 11.26 van het Besluit activiteiten leefomgeving vergunningvrij is, alleen aangewezen als:

a. er geen andere bevredigende oplossing voor deze activiteit bestaat;

b. de activiteit nodig is:

1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;

2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;

3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;

4°. ter bescherming van flora en fauna;

5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt; of

6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

b. de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betrokken vogelsoort; en

c. in het programma zijn beschreven:

1°. de middelen, installaties of methoden die voor het vangen of doden kunnen worden gebruikt, waarbij alleen het gebruik wordt toegestaan van in de artikelen 8.74m en 8.74n genoemde middelen, installaties of methoden;

2°. de en locatie waarvoor de activiteit is toegestaan;

- 3°. de soorten van vogels, of hun nesten, rustplaatsen of eieren, waarvoor de activiteit is toegestaan; en
- 4°. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Artikel 4.37 (eisen aan programma met vergunningvrije flora- en fauna-activiteiten – soorten habitatrichtlijn)

In een programma wordt een flora- en fauna-activiteit die op grond van artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving vergunningvrij is, alleen aangewezen als:

- a. er geen andere bevredigende oplossing voor deze activiteit bestaat;
- b. de activiteit nodig is:
  - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
  - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
  - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
  - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
  - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben; en
- c. de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan; en
- d. in het programma de middelen zijn beschreven die voor het vangen of doden kunnen worden gebruikt.

Artikel 4.38 (eisen aan programma met vergunningvrije flora- en fauna -activiteiten – andere soorten)

In een programma wordt een flora- en fauna-activiteit die op grond van artikel 11.40 van het Besluit activiteiten leefomgeving vergunningvrij is, alleen aangewezen als:

- a. er geen andere bevredigende oplossing voor deze activiteit bestaat;
- b. de activiteit nodig is:

- 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen; veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten;
- 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- 6°. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- 7°. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- 8°. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- 9°. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- 10°. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- 11°. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- 12°. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; of
- 13°. in het algemeen belang;
  - c. de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan; en
  - d. in het programma de middelen zijn beschreven die voor het vangen of doden kunnen worden gebruikt.

Artikel 4.39 (gemeentelijke programmatische aanpak stikstof)

1. Het college van burgemeester en wethouders kan een programma vaststellen dat:

a. betrekking heeft op bestaand stedelijk gebied, een bestaand bedrijventerrein of een haven- en industriegebied; en

b. gericht is op:

1°. een duurzame ruimtelijke en economische ontwikkeling van dat gebied; en

2°. vermindering van de stikstofdepositie door activiteiten in dat gebied op voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden.

2. Het programma kan voorschriften bevatten over de beslissing op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit die stikstofdepositie op daarvoor gevoelige natuurlijke habitats en habitats van soorten in een Natura 2000-gebieden veroorzaakt en kan voorzien in verdeling van stikstofdepositieruimte als:

a. het programma op grond van artikel 3.15 is aangewezen;

b. voor Natura 2000-activiteiten waarop het programma betrekking heeft:

1°. op grond van een passende beoordeling als bedoeld in artikel 8.74b de zekerheid verkregen dat deze activiteiten de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet aantasten, als de activiteiten projecten als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn zijn; en

2°. rekening is gehouden met de mogelijke gevolgen voor het Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied, als de activiteiten geen projecten als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn zijn;

c. is voorzien in een zodanige monitoring en bijsturing van het programma, dat de uitkomst van de beoordeling, bedoeld onder b, onder 1°, en de conclusie over de gevolgen, bedoeld onder b, onder 2°, op het moment van de beslissing op de aanvraag om een omgevingsvergunning voor die activiteiten redelijkerwijs nog steeds aan die beslissing ten grondslag kan worden gelegd; en

d. het programma gezamenlijk met gedeputeerde staten wordt vastgesteld.

3. Het programma kan op voorhand stikstofontwikkelingsruimte toedelen aan toekomstige Natura 2000-activiteiten in het gebied waarop het betrekking heeft en die stikstofdepositie veroorzaken op in het programma aanpak stikstof, bedoeld in artikel 3.9, vierde lid, van de wet, opgenomen Natura 2000-gebieden, als volgens het register, bedoeld in artikel 10.40, voldoende stikstofontwikkelingsruimte beschikbaar is.

HOOFDSTUK 5 OMGEVINGSPLANNEN

Afdeling 5.1 Instructieregels met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ongewijzigd)

Afdeling 5.2 Instructieregels over de uitoefening van taken voor de fysieke leefomgeving

E

Aan afdeling 5.2 worden de volgende artikelen toegevoegd:

Artikel 5.165a (bebouwingscontour jacht)

In een omgevingsplan wordt voor de toepassing van de artikelen 11.58, vierde lid, en 11.60, derde lid, aanhef en onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving een bebouwingscontour jacht aangewezen rond stedelijk gebied en rond lintbebouwing langs wegen, waterwegen of waterkeringen.

Artikel 5.165b (bebouwingscontour houtkap)

In een omgevingsplan wordt voor de toepassing van artikel 11.92, aanhef en onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving een bebouwingscontour houtkap aangewezen rond stedelijk gebied.

F

Aan hoofdstuk 5 wordt de volgende afdeling toegevoegd:

Afdeling 5.4 Eisen aan omgevingsplan met vergunningvrije Natura 2000-activiteiten of flora- en fauna-activiteiten

Artikel 5.167 (strekking omgevingsplan met vergunningvrije activiteiten en betrokkenheid bevoegd gezag omgevingsvergunning)

1. Een omgevingsplan dat activiteiten aanwijst die op grond van artikel 11.17, 11.26, 11.34 of 11.40 van het Besluit activiteiten leefomgeving vergunningvrij zijn, heeft geheel of ook betrekking op de inrichting, het beheer of het gebruik van een Natura 2000-gebied en bevat maatregelen om de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied te bereiken.
2. Bij het aanwijzen worden met betrekking tot het voldoen aan de onder meer uit de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn voortvloeiende eisen van de artikelen 5.168, 5.169, 5.170 en 5.171 de opvattingen in acht genomen van het bestuursorgaan dat, als geen toepassing wordt gegeven aan artikel 11.17, 11.26, 11.34 of 11.40 van het Besluit

activiteiten leefomgeving, bevoegd is te beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen voor de betrokken Natura 2000-activiteiten of flora- en fauna-activiteiten.

Artikel 5.168 (eisen aan omgevingsplan met vergunningvrije Natura 2000-activiteiten)

In een omgevingsplan wordt een Natura 2000-activiteit die op grond van artikel 11.17 van het Besluit activiteiten leefomgeving vergunningvrij is, alleen aangewezen als:

- a. een passende beoordeling als bedoeld in artikel 8.74b is uitgevoerd, waaruit de zekerheid is verkregen dat die activiteit de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten, als het een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn is; of
- b. rekening is gehouden met de mogelijke gevolgen van de activiteit voor het Natura 2000-gebied gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied, als de activiteit geen project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn is.

Artikel 5.169 (eisen aan omgevingsplan met vergunningvrije flora- en fauna 2000-activiteiten – soorten vogelrichtlijn)

In een omgevingsplan wordt een flora- en fauna-activiteit alleen voor toepassing van artikel 11.26. van het Besluit activiteiten leefomgeving aangewezen als:

- a. er geen andere bevredigende oplossing voor deze activiteit bestaat;
- b. de activiteit nodig is:
  - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
  - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
  - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
  - 4°. ter bescherming van flora en fauna;
  - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt; of
  - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- b. de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betrokken vogelsoort; en
- c. in het omgevingsplan zijn beschreven:
  - 1°. de middelen, installaties of methoden die voor het vangen of doden kunnen worden gebruikt, waarbij alleen het gebruik wordt toegestaan van in de artikelen 8.74m en 8.74n genoemde middelen, installaties of methoden;
  - 2°. de tijd en locatie waarvoor de activiteit is toegestaan;

- 3°. de soorten van vogels, of hun nesten, rustplaatsen of eieren, waarvoor de activiteit is toegestaan; en
- 4°. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Artikel 5.170 (eisen aan omgevingsplan met vergunningvrije flora- en fauna 2000-activiteiten – soorten habitatrichtlijn)

In een omgevingsplan wordt een flora- en fauna-activiteit die op grond van artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving vergunningvrij is, alleen aangewezen als:

- a. er geen andere bevredigende oplossing voor deze activiteit bestaat;
- b. de activiteit nodig is:
  - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
  - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
  - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
  - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
  - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben; en
- c. de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan; en
- d. in het omgevingsplan de middelen zijn beschreven die voor het vangen of doden kunnen worden gebruikt.

Artikel 5.171 (eisen aan omgevingsplan met vergunningvrije flora- en fauna 2000-activiteiten – andere soorten)

In een omgevingsplan wordt een flora- en fauna-activiteit die op grond van artikel 11.40 van het Besluit activiteiten leefomgeving vergunningvrij is, alleen aangewezen als:

- a. er geen andere bevredigende oplossing voor deze activiteit bestaat;
- b. de activiteit nodig is:

- 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen; veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten;
- 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- 6°. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- 7°. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- 8°. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- 9°. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- 10°. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- 11°. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- 12°. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; of
- 13°. in het algemeen belang;
  - c. de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan; en
  - d. in het omgevingsplan de middelen zijn beschreven die voor het vangen of doden kunnen worden gebruikt.

G

Na hoofdstuk 5 wordt een nieuw hoofdstuk ingevoegd, luidende

HOOFDSTUK 5a PLANNEN EN NATURA 2000

Artikel 5a.1 (passende beoordeling plannen)

1. Een plan als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn wordt alleen vastgesteld, als uit de passende beoordeling, bedoeld in artikel 16.53a, eerste lid, van de wet de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten.

2. In afwijking van het eerste lid kan, als uit de passende beoordeling de vereiste zekerheid niet is verkregen, het plan toch worden vastgesteld, als is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- a. er zijn geen alternatieve oplossingen;
- b. het plan is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard; en
- c. het plan bevat de nodige compenserende maatregelen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

3. In afwijking van het tweede lid, aanhef en onder b, geldt, als het plan significante gevolgen kan hebben voor een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort in een Natura 2000-gebied, de voorwaarde dat het plan nodig is vanwege:

- a. argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, met de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, of
- b. andere dwingende redenen van openbaar belang, na advies van de Europese Commissie.

HOOFDSTUK 6 WATERSCHAPSVERORDENINGEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 7 OMGEVINGSVERORDENINGEN

Afdeling 7.1 Instructieregels met het oog op de evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ongewijzigd)

Afdeling 7.2 Instructieregels met het oog op het behoud van werelderfgoed en cultureel erfgoed (ongewijzigd)

Afdeling 7.3 Instructieregels met het oog op natuurbescherming

§ 7.3.1. Natuurnetwerk Nederland

H

In artikel 7.6, eerste lid, wordt 'artikel 1.12, tweede lid, van de Wet natuurbescherming' vervangen door: artikel 2.43, vierde lid, van de wet.

§ 7.3.2. Instructieregels Natura 2000-gebieden (gereserveerd)

§ 7.3.2. Instructieregels Natura 2000-gebieden (gereserveerd)

HOOFDSTUK 8 OMGEVINGSVERGUNNINGEN

Afdeling 8.1 Omgevingsvergunning afwijkactiviteit (ongewijzigd)

Afdeling 8.2 Omgevingsvergunning beperkingenactiviteit met betrekking tot infrastructuur (ongewijzigd)

Afdeling 8.3 Omgevingsvergunning bouwactiviteit (ongewijzigd)

Afdeling 8.4 Omgevingsvergunning mijnbouwactiviteit (ongewijzigd)

Afdeling 8.5 Omgevingsvergunning milieu-belastende activiteit (ongewijzigd)

I

Afdeling 8.6 komt te luiden:

Afdeling 8.6 Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit en flora- en fauna-activiteit

§ 8.6.1. Natura 2000-activiteiten

§ 8.6.1.1 Toepassingsbereik en oogmerk

Artikel 8.74a (toepassingsbereik en oogmerk)

Deze paragraaf is van toepassing op vergunningplichtige Natura 2000-activiteiten en is opgenomen met het oog op de natuurbescherming.

§ 8.6.1.2 Beoordelingsregels aanvraag Natura 2000-activiteit

Artikel 8.74b (beoordelingsregels Natura 2000-activiteit)

1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een Natura 2000-activiteit die een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn is, wordt deze alleen verleend als uit de passende beoordeling, bedoeld in artikel 16.53a, eerste lid, van de wet, de zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.

2. In afwijking van het eerste lid kan, ondanks het feit dat uit de passende beoordeling de vereiste zekerheid niet is verkregen, de omgevingsvergunning worden verleend, als is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- a. er zijn geen alternatieve oplossingen;
- b. het project, is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard; en
- c. de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

3. Als het project significante gevolgen kan hebben voor een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort in een Natura 2000-gebied, geldt, in afwijking van het tweede lid, onder b, de voorwaarde dat het project nodig is vanwege:

- a. argumenten die verband houden met de gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, of
- b. andere dwingende redenen van openbaar belang, na advies van de Europese Commissie.

4. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een Natura 2000-activiteit die geen project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn is, wordt bij de beslissing op de aanvraag om een omgevingsvergunning rekening gehouden met de gevolgen die de activiteit kan hebben voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied.

Artikel 8.74c (aanvullende beoordelingsregels bij stikstofdepositie)

1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een activiteit die stikstofdepositie veroorzaakt op stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied dat is opgenomen in het programma aanpak stikstof, bedoeld in artikel 3.9, vierde lid, van de wet, wordt de vergunning alleen verleend, als:

- a. voor de activiteit volgens het register, bedoeld in artikel 10.40, voldoende stikstofontwikkelingsruimte beschikbaar is; en
- b. de noodzakelijke stikstofontwikkelingsruimte aan de betrokken activiteit wordt toegedeeld.

2. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een Natura 2000-activiteit, wordt gedurende de periode waarvoor het programma aanpak stikstof geldt, bij de beoordeling van de aanvraag niet de stikstofdepositie betrokken die de Natura 2000-activiteit veroorzaakt op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied als:

- a. de Natura 2000-activiteit voor de stikstofdepositie voldoet aan de voorwaarde, bedoeld in artikel 11.19, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving in samenhang met het tweede en derde lid, van dat artikel; of
- b. de Natura 2000-activiteit een activiteit als bedoeld in artikel 11.19, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving is, die wordt verricht op een grotere afstand dan de in dat onderdeel genoemde afstand.

3. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een Natura 2000-activiteit die stikstofdepositie veroorzaakt op een Natura 2000-gebied waarop het programma aanpak stikstof van toepassing is, wordt bij de beoordeling van de aanvraag geen rekening gehouden met het feit dat direct in verband met deze Natura 2000-activiteit een andere Natura 2000-activiteit op een andere locatie wordt beperkt of beëindigd, als gevolg waarvan de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied afneemt.

4. In afwijking van het eerste en het derde lid kan bij de beoordeling van de aanvraag om de omgevingsvergunning ervan worden uitgegaan dat het project met zekerheid de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet aantast, als:

- a. uit de passende beoordeling blijkt dat door in rechtstreekse samenhang met het project getroffen maatregelen verzekerd is dat per saldo nergens in het Natura 2000-gebied de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats als gevolg van dat project toeneemt; en

b. de gevolgen van de onder a bedoelde maatregelen niet al zijn betrokken bij de ecologische beoordeling, bedoeld in artikel 4.31.

5. Het vierde lid wordt alleen toegepast, als naar het oordeel van het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit en naar het oordeel van het bevoegd gezag voor het beheerplan voor het Natura 2000-gebied, bedoeld in artikel 3.9, derde lid, van de wet, waarvoor de activiteit gevolgen kan hebben:

- a. sprake is van uitzonderlijke omstandigheden; en
- b. een goede werking van het programma verzekerd blijft.

Artikel 8.74d (gemeentelijke programmatische aanpak stikstof)

1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een Natura 2000-activiteit waarop een gemeentelijk programma aanpak stikstof als bedoeld in artikel 4.39 van toepassing is, wordt de omgevingsvergunning verleend als de Natura 2000-activiteit aan de in het programma vastgestelde voorschriften en beperkingen voldoet.

2. Het eerste lid geldt niet voor een projectbesluit waarin is bepaald dat:

- a. het projectbesluit geldt als een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit; en
- b. het eerste lid niet van toepassing is op dat projectbesluit.

§ 8.6.1.3 Voorschriften omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit

Artikel 8.74e (voorschrift compensatie)

Aan een omgevingsvergunning die in overeenstemming met artikel 8.74b, tweede lid, voor een Natura 2000-activiteit wordt verleend, wordt een voorschrift verbonden dat de plicht inhoudt om compenserende maatregelen als bedoeld in artikel 8.74b, tweede lid, onder c, te treffen.

Artikel 8.74f (voorschrift bij gemeentelijke programmatische aanpak stikstof)

Aan een omgevingsvergunning die in overeenstemming met artikel 4.39 voor een Natura 2000-activiteit wordt verleend, worden de voorschriften en de beperkingen, die zijn vastgesteld in het gemeentelijke programma aanpak stikstof verbonden.

§ 8.6.2 Flora- en fauna-activiteiten

Artikel 8.74g (toepassingsbereik en oogmerk)

Deze paragraaf is van toepassing op flora- en fauna-activiteiten en is opgenomen met het oog op de natuurbescherming.

Artikel 8.74h (flora- en fauna-activiteit: soorten vogelrichtlijn)

1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, 11.23, eerste lid, 11.24, eerste lid, of 11.25 van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als:

- a. er geen andere bevredigende oplossing dan het verrichten van de activiteit bestaat;
- b. de activiteit nodig is:
  - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
  - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
  - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
  - 4°. ter bescherming van flora en fauna;
  - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt; of
  - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan; en
- c. de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van deze soort.

2. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving tot beperking van de omvang van een populatie van vogels worden bij de toepassing van het eerste lid, aanhef en onder b, alleen de belangen, bedoeld in dat onderdeel, onder 1°, 2°, 3° en 4°, in aanmerking genomen.

3. Een omgevingsvergunning als bedoeld in het tweede lid wordt alleen verleend aan een faunabeheereenheid, tenzij de noodzaak ontbreekt voor het verrichten van de activiteit door tussenkomst van een faunabeheereenheid, in welk geval de omgevingsvergunning ook kan worden verleend aan een wildbeheereenheid of aan anderen. De faunabeheereenheid kan bij schriftelijke en gedagtekende toestemming de haar toegestane handelingen door een wildbeheereenheid of anderen laten uitoefenen.

4. Een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.25, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving die

betrekking heeft op het gebruik van motorboten op open zee wordt alleen verleend als is voldaan aan de in bijlage IV, onder b, tweede gedachtestreepje, tweede zin, bij de vogelrichtlijn genoemde voorwaarden.

Artikel 8.74i (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten habitatrichtlijn)

1. Voor zover een aanvraag een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.31, eerste lid, 11.32, eerste lid, of 11.33, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving wordt deze alleen verleend als:

a. er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;

b. de activiteit nodig is:

1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;

2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;

3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of

5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben; en

c. er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

2. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.31, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving tot beperking van de omvang van een populatie van dieren van soorten als bedoeld in dat lid, worden bij de toepassing van het eerste lid, aanhef en onder b, alleen de belangen, bedoeld in dat onderdeel onder 1°, 2° en 3°, in aanmerking genomen.

3. Een omgevingsvergunning als bedoeld in het tweede lid wordt alleen verleend aan een faunabeheereenheid, tenzij de noodzaak ontbreekt voor het verrichten van de activiteiten door tussenkomst van een faunabeheereenheid, in welk geval de

omgevingsvergunning ook kan worden verleend aan een wildbeheereenheid of aan anderen. De faunabeheereenheid kan bij schriftelijke en gedagtekende toestemming de haar toegestane handelingen door een wildbeheereenheid of anderen laten uitoefenen.

Artikel 8.74j (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: andere soorten)

1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.39 van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als:

- a. er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- b. de activiteit nodig is:

1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;

2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;

3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of

5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de omgevingsverordening of ministeriële regeling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

6°. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

7°. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

8°. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

9°. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

10°. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

11°. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

12°. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

13°. in het algemeen belang; en

c. er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

2. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.39, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving tot beperking van de omvang van een populatie van dieren van soorten als bedoeld in dat lid, worden bij de toepassing van het eerste lid, aanhef en onder b, alleen de belangen, genoemd in dat onderdeel onder 1°, 2°, 3°, 7°, 9° en 13° in aanmerking genomen.

3. Een omgevingsvergunning als bedoeld in het tweede lid wordt alleen verleend aan een faunabeheereenheid, tenzij de noodzaak ontbreekt voor het verrichten van de activiteiten door tussenkomst van een faunabeheereenheid, in welk geval de omgevingsvergunning ook kan worden verleend aan een wildbeheereenheid of aan anderen. De faunabeheereenheid kan bij schriftelijke en gedagtekende toestemming de haar toegestane handelingen door een wildbeheereenheid of anderen laten uitoefenen.

Artikel 8.74k (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: bijvoeren)

Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.45 van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend:

a. bij bijzondere weersomstandigheden; of

b. bij een tijdelijk natuurlijk voedseltekort waardoor het welzijn van de dieren in het geding is.

Artikel 8.74l (voorschrift flora- en fauna-activiteit soorten vogelrichtlijn: algemeen)

Aan een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, 11.23, eerste lid, 11.24, eerste lid, of 11.25 van het Besluit activiteiten leefomgeving worden voorschriften verbonden, die inhouden:

a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden;

b. de tijd en locatie waarvoor de omgevingsvergunning geldt;

c. de soorten van vogels, of hun nesten, rustplaatsen of eieren waarvoor de omgevingsvergunning geldt; en

d. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Artikel 8.74m (voorschrift soorten vogelrichtlijn: toegestane middelen)

1. De in een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, 11.23, eerste lid, 11.24, eerste lid, of 11.25 van het Besluit activiteiten leefomgeving voorgeschreven middelen kunnen alleen zijn:

- a. geweren;
- b. honden, maar geen lange honden;
- c. aantoonbaar gefokte haviken (*Accipiter gentilis*), slechtvalken (*Falco peregrinus*) en woestijnbuizerds;
- d. kastvallen;
- e. vangkooien;
- f. vangnetten;
- g. eendenkooien;
- h. bal-chatri; en
- i. slag-, snij- of steekwapens.

2. In een omgevingsvergunning wordt aan het gebruik van de woestijnbuizerd als voorschrift verbonden dat degene die de woestijnbuizerd gebruikt beschikt over een omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit.

3. In een omgevingsvergunning wordt aan het gebruik van de bal-chatri als voorschrift verbonden dat hierbij:

- a. geen gebruik wordt gemaakt van levende lokdieren;
- b. op voorhand wordt gewaarborgd dat de bal-chatri onder permanent direct toezicht staat van een deskundige; en
- c. gevangen dieren niet onnodig lang vastzitten en niet onnodig worden verwond.

4. In een omgevingsvergunning wordt aan het gebruik van slag-, snij- of steekwapens als voorschrift verbonden dat het gebruik van deze middelen alleen is toegestaan:

- a. voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels;
- b. door personen die aantoonbaar de nodige kennis en vaardigheden bezitten om deze activiteit humaan en doeltreffend uit te voeren; en
- c. als er redelijkerwijs geen alternatief middel voor handen is met minder mogelijke nadelige gevolgen voor het welzijn van het desbetreffende dier.

Artikel 8.74n (voorschrift soorten vogelrichtlijn: toegestane methoden of installaties)

1. De in een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, 11.23, eerste lid, 11.24, eerste lid, of 11.25 van het Besluit activiteiten leefomgeving voorgeschreven methoden of installaties voor het vangen of doden van vogels kunnen alleen zijn:

- a. het doden met gebruikmaking van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld, met inbegrip

van het gebruik maken van alle middelen of installaties die noodzakelijk zijn om die middelen toe te passen;

b. het vangen door middel van bijeendrijven, waaronder in ieder geval wordt begrepen het gebruik van de vangkraal in combinatie met een middel als bedoeld onder a;

c. het vangen of doden met gebruikmaking van lokvogels;

d. het vangen of doden met gebruikmaking van een middel waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt;

e. het doden met gebruikmaking van een geweer, waarbij op grond van een maatwerkvoorschrift of maatwerkregel wordt gehandeld in afwijking van de in de artikelen 11.60, 11.63, 11.64 en 11.66 van het Besluit activiteiten leefomgeving gestelde eisen met betrekking tot:

1°. de omvang van het jachtveld;

2°. het gebruik van middelen op, aan of bij het geweer, zoals een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of een ander instrument om in de nacht te schieten;

3°. de munitie; of

4°. het gebruik van het geweer:

– voor zonsopgang of na zonsondergang;

– binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a, of terreinen die onmiddellijk aan de bebouwingscontour grenzen;

– binnen de afpalingskring van een eendenkooi;

– vanaf of vanuit een rijdend voertuig; of

– vanuit een luchtvaartuig;

f. het doden door middel van cervicale dislocatie; en

g. het vangen of doden met gebruikmaking van lokvoer.

2. Een vergunningvoorschrift dat betrekking heeft op het vangen of doden met gebruikmaking van lokvogels, kan alleen betrekking hebben op levende lokvogels als:

a. het eksters, kauwen, zwarte kraaien, ganzen, eenden of spreeuwen betreft, die worden gebruikt voor het vangen van eksters, kauwen, zwarte kraaien, ganzen, eenden, dan wel spreeuwen met vangkooien, kastvallen of vangnetten;

b. de vogels zijn gefokt;

c. de vangkooien en kastvallen zodanig zijn vervaardigd dat in de kooi of val geen lichamen contact mogelijk is tussen de lokvogel en het te vangen dier;

d. de vogels niet verminkt of blind zijn; en

e. de vogels beschikken over voldoende voedsel, water, lucht, beschutting en bewegingsruimte.

3. In een omgevingsvergunning wordt aan het gebruik van de methode van cervicale dislocatie als voorschrift verbonden dat het gebruik van deze methode alleen:

a. is toegestaan voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels van een omvang kleiner dan of gelijk aan eenden;

- b. door personen plaatsvindt, die aantoonbaar de nodige kennis en vaardigheden bezitten om deze activiteit humaan en doeltreffend uit te voeren; en
- c. is toegestaan als redelijkerwijs geen alternatief middel voor handen is met minder mogelijke nadelige gevolgen voor het welzijn van het desbetreffende dier.

Artikel 8.74o (voorschrift flora- en fauna-activiteit soorten habitatrichtlijn en andere soorten: toegestane middelen)

1. Aan een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.31, eerste lid, 11.33 of 11.39 van het Besluit activiteiten leefomgeving worden voorschriften verbonden over de te gebruiken middelen.
2. Als de omgevingsvergunning wordt verleend vanwege een belang als bedoeld in artikel 8.74h, eerste lid, onder b, onder 3°, of artikel 8.74j, eerste lid, onder b, onder 2°, worden slechts middelen voorgeschreven die nadelige gevolgen voor het welzijn van vogels en dieren voorkomen, of als dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk beperken.

Artikel 8.74p (voorschrift flora- en fauna-activiteit soorten habitatrichtlijn en andere soorten: niet drijven van groot wild)

In een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.39 van het Besluit activiteiten leefomgeving die betrekking heeft op het doden of vangen van wilde zwijnen, reeën, damherten of edelherten worden voorschriften opgenomen die bepalen:

- a. dat dit niet door middel van drijven plaatsvindt; en
- b. of en onder welke voorwaarden een methode is toegestaan, waarbij één persoon wilde zwijnen opzettelijk verontrust met het oogmerk deze dieren binnen het schootsveld van één geweerdrager te drijven, opdat deze de dieren kan doden, en waarbij geen hond wordt ingezet.

J

Na afdeling 8.6 worden de volgende afdelingen ingevoegd:

Afdeling 8.6a Omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteiten

Artikel 8.6a.1 (beoordelingsregels jachtgeweeractiviteit)

1. Een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit wordt alleen verleend als de aanvrager:
  - a. met goed gevolg een examen voor een jachtgeweeractiviteit heeft afgelegd dat is erkend door Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, of dat is erkend

door de bevoegde autoriteit van een andere staat en door Onze Minister als gelijkwaardig aan door hem erkende examens is aangemerkt;

b. de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt;

c. jachthouder is van een jachtveld dat voldoet aan de daaraan gestelde eisen, bedoeld in artikel 11.60 van het Besluit activiteiten leefomgeving, en lid is van de wildbeheereenheid waarbinnen zijn jachtveld ligt, of toestemming heeft van een jachthouder met dat lidmaatschap tot uitoefening van de jacht in zijn jachtveld; en

d. een geldig bewijs van de verzekering, bedoeld in artikel 11.62 van het Besluit activiteiten leefomgeving, heeft overgelegd.

2. Een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit wordt, ondanks voldoening aan de eisen, bedoeld in het eerste lid, geweigerd, als:

a. er grond is om aan te nemen dat de aanvrager van de bevoegdheid een geweer en munitie voorhanden te hebben, van de bevoegdheid om de jacht uit te oefenen, of van de hem toekomende bevoegdheden in het kader van het beheer van populaties van in het wild levende dieren of het bestrijden van schadeveroorzakende dieren misbruik zal maken, of zodanig gebruik zal maken dat hij een gevaar voor zichzelf, de openbare orde of de veiligheid kan gaan vormen;

b. er grond is om aan te nemen dat de aanvrager nalatig zal zijn te doen wat een goed jager betaamt bij de uitoefening van de jacht;

c. aan de aanvrager de bevoegdheid om de jacht uit te oefenen is ontzegd bij een rechterlijke uitspraak die voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden, en de tijd waarvoor die bevoegdheid is ontzegd nog niet is verstreken;

d. de aanvrager in de twee jaar voorafgaande aan de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit wegens één van de bij of krachtens de wet strafbaar gestelde feiten, of wegens een feit dat strafbaar is gesteld bij de Wet dieren, voor zover het gedragingen als bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, 2.10, 2.13, 2.14 of 2.15 van die wet is veroordeeld, dan wel tegen hem daarvoor een strafbeschikking is uitgevaardigd, of als hem wegens overtreding van het krachtens de voornoemde artikelen van de Wet dieren bepaalde een bestuurlijke boete als bedoeld in artikel 8.7 van de Wet dieren is opgelegd; of

e. de aanvrager in de acht jaar voorafgaand aan de beslissing op de aanvraag bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak is veroordeeld wegens het plegen van een misdrijf als omschreven in de artikelen 92, 95, 95a, 108 tot en met 110, 115 tot en met 117, 121, 121a, 123 tot en met 124a, 131, 140 tot en met 141a, 142, 157, 164, 166, 168, 170, 179, 180, 242 tot en met 247, 248f, 249, 250, 273f, 274, 279, 281 tot en met 282b, 284 tot en met 285b, 287 tot en met 292, 300 tot en met 303, 307, 312, 317, 350, 352 of 381 tot en met 387 van het Wetboek van Strafrecht, of wegens het plegen van een misdrijf op grond van de Wet wapens en munitie of op grond van de Opiumwet.

3. Voor de berekening van periode van acht jaar, bedoeld in het tweede lid, onder e, telt de periode waarin een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf is ondergaan, niet mee.

4. Een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit wordt in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder a, niet geweigerd als de aanvrager niet met gunstig gevolg een examen voor een jachtgeweeractiviteit heeft afgelegd, als hem vanwege het met gunstig gevolg behalen van een krachtens de Jachtwet erkend jachtexamen:
- a. in de periode van 1 januari 1977 tot en met 31 maart 2002 een jachtakte als bedoeld in de Jachtwet is uitgereikt; of
  - b. in de periode van 1 april 2002 tot en met 30 september 2004 een jachtakte als bedoeld in de Flora- en faunawet is uitgereikt.

Artikel 8.6a.2 (afwijking aanvrager zonder woonplaats in Nederland)

Artikel 8.6a.1, tweede lid, onder c, geldt niet als de aanvrager van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit:

- a. geen woonplaats in Nederland heeft; en
- b. genoegzaam aantoont dat hij gerechtigd is de jacht uit te oefenen in het land waarin hij zijn woon- of verblijfplaats heeft.

Artikel 8.6a.3 (voorschrift bij aanvrager zonder woonplaats)

Als toepassing wordt gegeven aan artikel 8.6a.2, wordt aan een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit het voorschrift verbonden dat de houder zich bij het gebruik van het geweer bevindt in gezelschap van een in Nederland woonachtige houder van een geldige omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit.

Artikel 8.6a.4 (beperking geldigheidsduur)

1. De geldigheidsduur van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit wordt beperkt tot ten hoogste een jaar, binnen een periode die loopt van 1 april tot 1 april van het daaropvolgende jaar.
2. In de omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit wordt bepaald dat de omgevingsvergunning haar geldigheid verliest op het tijdstip waarop een rechterlijke uitspraak de bevoegdheid tot het gebruik van een geweer ter uitvoering van de wet is ontzegd voor tenuitvoerlegging vatbaar wordt.
3. Als toepassing wordt gegeven aan artikel 8.6a.2, wordt de geldigheidsduur van de omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit beperkt tot ten hoogste zes opeenvolgende in de vergunning vermelde dagen.

Afdeling 8.6b Omgevingsvergunning valkeniersactiviteiten

Artikel 8.6b.1 (beoordelingsregels valkeniersactiviteit)

1. Een omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit wordt alleen verleend als de aanvrager:

a. met goed gevolg een examen voor een valkeniersactiviteit heeft afgelegd dat is erkend door Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, of dat is erkend door de bevoegde autoriteit van een andere staat en door Onze Minister als gelijkwaardig aan door hem erkende examens is aangemerkt; en

b. de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt;

2. Een omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit, wordt ondanks voldoening aan de eisen, bedoeld in het eerste lid, geweigerd, als:

a. er grond is om aan te nemen dat de aanvrager van de bevoegdheid een roofvogel voorhanden te hebben, van de bevoegdheid om de jacht uit te oefenen, of van de hem toekomende bevoegdheden in het kader van populatiebeheer en schadebestrijding misbruik zal maken, of zodanig gebruik zal maken dat hij een gevaar voor zichzelf, de openbare orde of de veiligheid kan gaan vormen;

b. er grond is om aan te nemen dat de aanvrager nalatig zal zijn te doen wat een goed jager betaamt bij de uitoefening van de jacht;

c. aan de aanvrager de bevoegdheid om de jacht uit te oefenen is ontzegd bij een rechterlijke uitspraak die voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden, en de tijd waarvoor die bevoegdheid is ontzegd nog niet is verstreken;

d. de aanvrager in de twee jaar voorafgaande aan de aanvraag om de omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit wegens één van de bij of krachtens de wet strafbaar gestelde feiten, of wegens een feit dat strafbaar is gesteld bij de Wet dieren, voor zover het betreft gedragingen als bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, 2.10, 2.13, 2.14 of 2.15 van die wet is veroordeeld, of tegen hem daarvoor een strafbeschikking is uitgevaardigd, of als hem wegens overtreding van het krachtens de voornoemde artikelen van de Wet dieren bepaalde een bestuurlijke boete als bedoeld in artikel 8.7 van de Wet dieren is opgelegd; of

e. de aanvrager in de acht jaar voorafgaand aan de beslissing op de aanvraag bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak is veroordeeld wegens het plegen van een misdrijf als omschreven in de artikelen 92, 95, 95a, 108 tot en met 110, 115 tot en met 117, 121, 121a, 123 tot en met 124a, 131, 140 tot en met 141a, 142, 157, 164, 166, 168, 170, 179, 180, 242 tot en met 247, 248f, 249, 250, 273f, 274, 279, 281 tot en met 282b, 284 tot en met 285b, 287 tot en met 292, 300 tot en met 303, 307, 312, 317, 350, 352 of 381 tot en met 387 van het Wetboek van Strafrecht, of wegens het plegen van een misdrijf op grond van de Wet wapens en munitie of op grond van de Opiumwet.

3. Voor de berekening van periode van acht jaar, bedoeld in het tweede lid, onder e, telt de periode waarin een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf is ondergaan, niet mee.

Artikel 8.6b.2 (beperking geldigheidsduur)

1. De geldigheidsduur van een omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit wordt beperkt tot ten hoogste vijf jaar, binnen een periode die loopt van 1 april tot 1 april van het vijfde daaropvolgende jaar.

2. In de omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit wordt bepaald dat de omgevingsvergunning haar geldigheid verliest op het tijdstip waarop een rechterlijke uitspraak de bevoegdheid tot het gebruik van een roofvogel uitvoering van de wet is ontzegd voor tenuitvoerlegging vatbaar wordt.

Afdeling 8.7 Omgevingsvergunning ontgrondingenactiviteit (ongewijzigd)

Afdeling 8.8 Omgevingsvergunning rijksmonumentenactiviteit (ongewijzigd)

Afdeling 8.9 Omgevingsvergunning wateractiviteit (ongewijzigd)

Afdeling 8.10 Actualisering, wijziging en intrekking

K

Na artikel 8.102 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 8.103 (specifieke gronden intrekking of wijziging omgevingsvergunning voor activiteiten die de natuur betreffen)

1. Het bevoegd gezag voor een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit, een flora- en fauna-activiteit, een jachtgeweeractiviteit of een valkeniersactiviteit kan die omgevingsvergunning intrekken of wijzigen, als:

- de omgevingsvergunning in strijd met wettelijke voorschriften is verleend; of
- de omstandigheden na het tijdstip waarop de omgevingsvergunning is verleend zodanig zijn gewijzigd, dat deze niet, niet zonder beperkingen of voorwaarden, of onder andere beperkingen of voorwaarden zou zijn verleend, als deze omstandigheden op het tijdstip waarop de omgevingsvergunning is verleend zouden hebben bestaan.

2. Het bevoegd gezag trekt een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit, in ieder geval in of wijzigt een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit in ieder geval als dat nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

3. Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning voor een flora- of fauna-activiteit, een jachtgeweeractiviteit of een valkeniersactiviteit ook intrekken, als de houder van de omgevingsvergunning, nadat die is verleend, onherroepelijk is veroordeeld:

a. voor een overtreding van een in de paragrafen 11.2.2 tot en met 11.3.9 van het Besluit activiteiten leefomgeving gestelde regel of een daarover gesteld maatwerkvoorschrift of gestelde maatwerkregel, of als daarvoor tegen hem een strafbeschikking is uitgevaardigd;

b. wegens handelen in strijd met een andere omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit, een jachtgeweeractiviteit of een valkeniersactiviteit; of

c. wegens een feit strafbaar gesteld bij de Wet dieren voor zover het gedragingen als bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, 2.10, 2.13, 2.14 of 2.15 van die wet betreft, of tegen hem deswege een strafbeschikking is uitgevaardigd of hem wegens overtreding van het krachtens de voornoemde artikelen van de Wet dieren bepaalde een bestuurlijke boete als bedoeld in artikel 8.7 van de Wet dieren is opgelegd.

Artikel 8.104 (specifieke gronden intrekking omgevingsvergunning voor jachtgeweeractiviteiten en valkeniersactiviteiten)

1. Het bevoegd gezag voor een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit trekt die omgevingsvergunning in ieder geval in, als:

a. de bij aan aanvraag om die omgevingsvergunning verstrekte gegevens zodanig onjuist of onvolledig blijken, dat, als de juiste gegevens waren verstrekt, de vergunning zou zijn geweigerd;

b. blijkt dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, bedoeld in artikel 11.62 van het Besluit activiteiten leefomgeving, niet langer met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens dat artikel en artikel 11.62, tweede tot en met zevende lid, van datzelfde besluit is gedekt;

c. de houder misbruik heeft gemaakt van wapens of munitie dan wel van de bevoegdheid om wapens of munitie voorhanden te hebben, of als er andere aanwijzingen zijn dat aan hem het voorhanden hebben van wapens of munitie niet langer kan worden toevertrouwd; of

d. na de verlening van de omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit de houder onherroepelijk is veroordeeld wegens het plegen van een misdrijf als omschreven in de artikelen 92, 95, 95a, 108 tot en met 110, 115 tot en met 117, 121, 121a, 123 tot en met 124a, 131, 140 tot en met 141a, 142, 157, 164, 166, 168, 170, 179, 180, 242 tot en met 247, 248f, 249, 250, 273f, 274, 279, 281 tot en met 282b, 284 tot en met 285b, 287 tot en met 292, 300 tot en met 303, 307, 312, 317, 350, 352 of 381 tot en met 387 van het Wetboek van Strafrecht, of wegens het plegen van een misdrijf op grond van de Wet wapens en munitie of op grond van de Opiumwet.

2. Het eerste lid, aanhef en onder a, is van overeenkomstige toepassing op de omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit.

3. Het bevoegd gezag voor een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit of een valkeniersactiviteit kan die omgevingsvergunning intrekken, als:

a. er grond is om aan te nemen dat de houder van zijn bevoegdheid om de jacht uit te oefenen misbruik maakt;

b. de houder nalatig is te doen wat een goed jager betaamt bij de uitoefening van de jacht;

c. er grond is om aan te nemen dat de houder van zijn bevoegdheden in het kader van beheer van populaties van in het wild levende dieren en bestrijding van schadeveroorzakende dieren misbruik maakt.

HOOFDSTUK 9 PROJECTBESLUITEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 10 MONITORING EN INFORMATIE

Afdeling 10.1 Waarborgen van de veiligheid (ongewijzigd)

Afdeling 10.2 Milieu en gezondheid (ongewijzigd)

Afdeling 10.3 (ongewijzigd)

Afdeling 10.4 Tegengaan van klimaatverandering (ongewijzigd)

L

Afdeling 10.5 komt te luiden:

Afdeling 10.5 Natuur

Artikel 10.38 (monitoring staat van instandhouding en doelen)

1. Door monitoring wordt bewaakt:

a. de staat van instandhouding van:

- 1°. de vogelsoorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en de niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten;
  - 2°. de natuurlijke habitats en de habitats van soorten, genoemd in de bijlagen I en II bij de habitatrichtlijn; en
  - 3°. de dier- en plantensoorten, genoemd in de bijlagen IV en V bij de habitatrichtlijn; en
- b. de voortgang van de inspanningen voor het behalen van de doelstellingen uit de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn.
2. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is belast met de uitvoering van de monitoring van de staat van instandhouding van de habitats en soorten.
  3. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en gedeputeerde staten gezamenlijk zijn belast met de monitoring van de voortgang van de inspanningen voor het behalen van de doelstellingen uit de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn.

Artikel 10.39 (registratie stikstofontwikkelingsruimte programmatische aanpak stikstof)

1. Het bevoegd gezag dat een besluit neemt over het toedelen van stikstofontwikkelingsruimte als bedoeld in artikel 4.32 verzamelt de volgende gegevens:
  - a. de toegedeelde stikstofontwikkelingsruimte van de op grond van het programma beschikbare stikstofontwikkelingsruimte;
  - b. de na het wijzigen of intrekken van een besluit beschikbaar gekomen, niet-benutte stikstofontwikkelingsruimte;
  - c. het vervallen van een op grond van artikel 4.33, eerste lid, gemaakte reservering van stikstofontwikkelingsruimte, als in een besluit als bedoeld in artikel 4.32 stikstofontwikkelingsruimte is toegedeeld.
2. In afwijking van het eerste lid, draagt het bestuursorgaan dat op grond van artikel 4.25 of 4.31 van het Omgevingsbesluit bevoegd is om te adviseren over en in te stemmen met een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit zorg voor de in het eerste lid bedoelde gegevensverzameling, als stikstofontwikkelingsruimte wordt toegedeeld in:
  - a. een door burgemeester en wethouders genomen besluit als bedoeld in artikel 4.32, eerste lid, onder c;
  - b. een door een andere minister dan Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit of Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat of een door burgemeester en wethouders genomen projectbesluit dat geldt als omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit als bedoeld in artikel 4.32, eerste lid, onder b.
3. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verzamelt de volgende gegevens:

- a. de reservering van stikstofontwikkelingsruimte krachtens artikel 4.33, eerste lid; en
- b. het geheel of gedeeltelijk vervallen van een reservering op grond van aan verklaring als bedoeld in artikel 4.33, vijfde lid.

Artikel 10.40 (register stikstofontwikkelingsruimte programmatische aanpak stikstof)

- 1. Er is een register stikstofontwikkelingsruimte programmatische aanpak stikstof.
- 2. Het register wordt beheerd door Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- 3. Het register bevat de gegevens, bedoeld in artikel 10.39.
- 4. Het register wordt voortdurend geactualiseerd.

Artikel 10.41 (monitoring programmatische aanpak stikstof)

- 1. De monitoring van de voortgang, de uitvoering en het doelbereik van het programma aanpak stikstof vindt in ieder geval plaats in het derde en het zesde jaar van de periode waarvoor het programma geldt.
- 2. De monitoring betreft in ieder geval:
  - a. de gevolgen van de maatregelen voor de stikstofdepositie;
  - b. de mate waarin gebruik is gemaakt van de stikstofdepositieruimte;
  - c. in het derde jaar van de periode: de vraag of er reserveringen van stikstofontwikkelingsruimte zijn die kunnen vervallen met toepassing van artikel 4.38, vijfde lid, omdat die stikstofontwikkelingsruimte tijdens de periode waarvoor het programma geldt, geheel of gedeeltelijk niet zal worden toegedeeld en; en
  - d. in het zesde jaar van de periode: de omvang en kwaliteit van de voor stikstof gevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden die in het programma zijn opgenomen in relatie tot de daarvoor vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen.
- 3. De voor de monitoring noodzakelijke gegevens worden verzameld door:
  - a. de bestuursorganen die zijn belast met de uitvoering van de in het programma beschreven maatregelen, voor zover het gaat om de voortgang en gevolgen van die maatregelen;
  - b. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, voor zover het gaat om de gebruikmaking van de stikstofdepositieruimte;
  - c. de bestuursorganen die bevoegd zijn voor de in artikel 4.33, eerste lid, bedoelde besluiten, voor zover het gaat om de mogelijkheid om reserveringen te laten vervallen; en
  - d. de bestuursorganen die verantwoordelijk zijn voor de vaststelling van het beheerplan, bedoeld in de artikelen 3.8, derde lid, en 3.9, derde lid, van de wet, voor zover het gaat om de ontwikkeling van de staat van instandhouding van de voor stikstof gevoelige habitats.

4. Voor de monitoring van de gevolgen voor de stikstofdepositie wordt gebruik gemaakt van de beste beschikbare gegevens over de ontwikkeling van de stikstofemissies en stikstofdepositie en de factoren die aan deze ontwikkeling hebben bijgedragen.

5. Het verslag van de beoordeling in het derde jaar bevat gegevens over:

a. de stikstofontwikkelingsruimte die in de tweede helft van de periode beschikbaar zal zijn; en

b. de stikstofontwikkelingsruimte die naar verwachting in het daaropvolgende programma beschikbaar zal zijn, in het bijzonder in de eerste helft van de periode waarvoor dat programma geldt.

6. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat zijn belast met de uitvoering van de monitoring.

Artikel 10.42 (monitoring toepassing externe saldering)

Het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit en het bevoegd gezag voor het beheerplan van het Natura 2000-gebied, bedoeld in artikel 3.9, derde lid, van de wet waarvoor de activiteit gevolgen kan hebben, dragen zorg voor een actueel overzicht van de gevolgen voor de stikstofdepositie van de activiteiten waarvoor toepassing is gegeven aan artikel 8.74c, vierde lid.

Artikel 10.43 (verzameling gegevens verzekering jachtgeweer)

De korpschef verzamelt de gegevens die de polis van de verzekering, bedoeld in artikel 11.62 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bevat.

HOOFDSTUK 11 DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 12 SLOTBEPALINGEN (ONGEWIJZIGD)

BIJLAGEN

M

Bijlage I wordt als volgt gewijzigd:

a. In onderdeel A worden in de alfabetische volgorde de volgende begripsbepalingen ingevoegd:

instandhoudingsmaatregel: maatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn en artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn;

passende maatregel: maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn;

programma aanpak stikstof: programma als bedoeld in artikel 3.9, vierde lid, van de wet;

stikstofdepositieruimte: ruimte als bedoeld in artikel 3.16, eerste lid, van de wet, uitgedrukt in mol stikstof per ha per jaar, die in het kader van het programma aanpak stikstof beschikbaar is voor stikstofdepositie op een in het programma opgenomen Natura 2000-gebied die het gevolg is van wijziging of uitbreiding van de bestaande activiteiten of van het verrichten van nieuwe Natura 2000-activiteiten;

stikstofontwikkelingsruimte: deel van de stikstofdepositieruimte dat beschikbaar is voor toedeling in of reservering voor besluiten als bedoeld in artikel 4.33, eerste lid;

voor stikstof gevoelige habitats: voor stikstof gevoelige leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt;.

b. In onderdeel B worden in de alfabetische volgorde de volgende begripsbepalingen ingevoegd:

CITES-uitvoeringsverordening: verordening (EG) nr. 865/2006 van de Commissie van 6 mei 2006, houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer (PbEU 2006, L 166);

N

De volgende bijlage wordt na bijlage V ingevoegd:

BIJLAGE VA BIJ ARTIKEL 3.33 VAN DIT BESLUIT (SOORTEN INVASIEVE EXOTEN WAARTEGEN PROVINCIEBESTUUR MAATREGELEN NEEMT)

NEDERLANDSE NAAM	WETENSCHAPPELIJKE NAAM
<i>Zoogdieren</i>	
Amerikaanse voseekhoorn	<i>Sciurus niger</i>
Grijze eekhoorn	<i>Sciurus carolinensis</i>
Indische mangoeste	<i>Herpestes javanicus</i>

NEDERLANDSE NAAM	WETENSCHAPPELIJKE NAAM
Muntjak	<i>Muntiacus reevesi</i>
Pallas' eekhoorn	<i>Callosciurus erythraeus</i>
Rode neusbeer	<i>Nasua nasua</i>
Siberische grondeekhoorn	<i>Tamias sibiricus</i>
Wasbeer	<i>Procyon lotor</i>
<i>Vogels</i>	
Heilige ibis	<i>Threskiornis aethiopicus</i>
Huiskraai	<i>Corvus splendens</i>
Rosse stekelstaart	<i>Oxyura jamaicensis</i>
<i>Vissen</i>	
Amoergrondel	<i>Percottus glenii</i>
Blauwband	<i>Pseudorasbora parva</i>
<i>Reptielen / amfibieën</i>	
Amerikaanse brulkikker	<i>Rana catesbeiana</i>
Lettersierschildpad	<i>Trachemys scripta</i>
<i>Insecten</i>	
Aziatische hoornaar	<i>Vespa velutina</i>
<i>Terrestrische planten</i>	
Kudzu	<i>Pueraria montana var. Lobata</i>
Perzische berenklaauw	<i>Heracleum persicum</i>
Sosnowsky's berenklaauw	<i>Heracleum sosnowskyi</i>
Struikaster	<i>Baccharis halimifolia</i>
Schijnambrosia	<i>Parthenium hysterophorus</i>
Gestekelde duizendknoop	<i>Persicaria perfoliata</i>

NEDERLANDSE NAAM	WETENSCHAPPELIJKE NAAM
<i>Water- en oeverplanten</i>	
Grote waternavel	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>
Kleine waterteunisbloem	<i>Ludwigia peploides</i>
Moeraslantaarn	<i>Lysichiton americanus</i>
Parelvederkruid	<i>Myriophyllum aquaticum</i>
Verspreidbladige waterpest	<i>Lagarosiphon major</i>
Waterhyacint	<i>Eichhornia crassipes</i>
Waterteunisbloem	<i>Ludwigia grandiflora</i>
Waterwaaier	<i>Cabomba caroliniana</i>

ARTIKEL III (WIJZIGING OMGEVINGSBESLUIT)

Het Omgevingsbesluit wordt gewijzigd als volgt:

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 2 OMGEVINGSPLAN, WATERSCHAPSVERORDENING EN OMGEVINGSVERORDENING

HOOFDSTUK 3 AANWIJZING VAN LOCATIES VOOR RIJKSTAKEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 4 BEVOEGD GEZAG OMGEVINGSVERGUNNING EN BETROKKENHEID VAN ANDERE BESTUURSORGANEN

Afdeling 4.1 Bevoegd gezag omgevingsvergunning

A

In artikel 4.6, eerste lid, onder e, wordt "op grond van artikel 1.3, vijfde lid, van de Wet natuurbescherming" vervangen door "in artikel 4.12, tweede en derde lid".

B

Artikel 4.12 komt te luiden:

Artikel 4.12 (bevoegd gezag Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit enkel- en meervoudige aanvraag)

1. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit beslist op een enkel- of meervoudige aanvraag om een omgevingsvergunning als de aanvraag alleen betrekking heeft op een Natura 2000-activiteit of een flora- en fauna-activiteit van nationaal belang.

2. Als Natura 2000-activiteiten en flora- en fauna-activiteiten van nationaal belang worden aangewezen:

a. activiteiten voor het aanleggen, uitbreiden, inrichten, wijzigen, gebruiken, beheren of onderhouden van:

1°. autowegen, autosnelwegen, vaarwegen, hoofdspoorwegen of bijzondere spoorwegen, voor zover deze wegen worden beheerd door het Rijk en voor zover de activiteiten rechtstreeks samenhangen met het vervoer en transport via deze wegen of de inpassing in de fysieke leefomgeving;

2°. primaire waterkeringen in beheer bij het Rijk en doorgangen in deze waterkeringen, voor zover de activiteiten rechtstreeks samenhangen met de waterveiligheid of de inpassing in de fysieke leefomgeving;

3°. militaire terreinen en terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.146, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, voor zover de activiteiten rechtstreeks samenhangen met militaire doeleinden of de inpassing in de fysieke leefomgeving;

4°. militaire luchthavens als bedoeld in artikel 8.1, eerste lid, onder c, van de Wet luchtvaart;

5°. de luchthaven Schiphol en overige burgerluchthavens van nationale betekenis als bedoeld in artikel 8.1, tweede lid, van de Wet luchtvaart, voor zover de activiteiten rechtstreeks samenhangen met het vervoer en transport via deze luchthavens of met de inpassing in de fysieke leefomgeving;

6°. het gastransportnet, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder n, van de Gaswet en de daarmee verbonden tussen- of bewerkingsstations; en

7°. hoogspanningsverbindingen met een spanning van ten minste 220 kV en de daarmee verbonden schakel- en transformatorstations en andere hulpmiddelen;

b. activiteiten die rechtstreeks samenhangen met:

1°. het voorkomen of tegengaan van landwaartse verplaatsing van de kustlijn als bedoeld in artikel 2.19, tweede lid, onder b, van de wet;

2°. landaanwinning in de territoriale zee; of

3°. het opsporen, winnen of opslaan van:

- i. delfstoffen als bedoeld in artikel 1, onder a, van de Mijnbouwwet die zich bevinden op een diepte van meer dan 100 m beneden de oppervlakte van de aardbodem; of
- ii. aardwarmte als bedoeld in artikel 1, onder b, van de Mijnbouwwet die zich bevindt op een diepte van meer dan 500 m beneden de oppervlakte van de aardbodem;
- c. activiteiten van het Rijk die nodig zijn voor de ontwikkeling, werking en bescherming van de hoofdwateren, bedoeld in bijlage II, onder 1, onder A;
- d. militaire activiteiten buiten de onder a, onder 3°, bedoelde terreinen, en buiten de onder a, onder 4°, bedoelde militaire luchthavens;
- e. vluchten met opsporings- of reddingshelikopters buiten de reguliere routes;
- f. uitoefening van de volgende vormen van commerciële visserij of vanwege onderzoek uitgevoerde visserij:
  - 1°. niet-handmatige schaal- en schelpdiervisserij, met inbegrip van het invangen van schelpdierenzaad en van schelpdiercultures en het uitzetten van schelpdieren, en
  - 2°. sleepnetvisserij in zoute wateren;
  - g. lozing van afvalwater in de Waddenzee;
  - h. activiteiten van buitenlandse mogendheden;
  - i. activiteiten die rechtstreeks uitvoering geven aan het op 19 april 1839 te Londen gesloten Tractaat tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk België betreffende de scheiding der wederzijdse grondgebieden (Trb. 1966, nr. 161) raken;
  - j. activiteiten van of namens een lid van het Koninklijk Huis of op terreinen waar de Kroondrager gerechtigd is tot het uitoefenen van de jacht; en
  - k. activiteiten die geheel of grotendeels plaatsvinden in:
    - 1°. het grensgebied, bedoeld in artikel 1 van de op 14 mei 1962 te Bennekom tot stand gekomen aanvullende Overeenkomst bij het Eems-Dollardverdrag (Trb. 1962, nr. 54),
    - 2°. de exclusieve economische zone, of
    - 3°. andere niet-provinciaal ingedeelde gebieden.
- 3. Als flora- en fauna-activiteiten van nationaal belang worden aangewezen:
  - a. activiteiten als bedoeld in artikel 11.23, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving;
  - b. activiteiten als bedoeld in artikel 11.32, eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving;
  - c. activiteiten als bedoeld in artikel 11.24 of 11.32, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, als sprake is van:
    - 1°. het vangen of onder zich hebben van zieke of gewonde dieren ten behoeve van vervoer in een motorvoertuig dat is ingericht en bestemd om te worden gebruikt voor het vervoer van zieke of gewonde dieren;
    - 2°. het zich toe-eigenen en onder zich hebben van een dood uit het wild afkomstig dier, dat buiten schuld of medeweten van degene die zich het dier toe-eigent is gestorven, met het oog op het prepareren ervan;

- 3°. het onder zich hebben van een geprepareerd uit het wild afkomstig dier; of
  - 4°. het onder zich hebben van dieren of planten die vanuit een ander land binnen het grondgebied van Nederland zijn gebracht;
  - d. activiteiten als bedoeld in artikel 11.25 waarbij gebruik wordt gemaakt van motorboten op open zee als bedoeld in bijlage IV, onder b, tweede gedachtestreep, tweede zin, bij de vogelrichtlijn
  - e. activiteiten als bedoeld in artikel 11.31, eerste lid, 11.32, eerste lid, aanhef en onder b, of 11.39, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, als sprake is van het vangen en onder zich hebben van bruinvissen, gewone dolfinnen, gewone zeehonden, grijze zeehonden, tuimelaars, witflankdolfinnen of witsnuitdolfinnen ten behoeve van:
    - 1°. het opvangen en verzorgen van zieke of gewonde dieren van deze soorten in een opvangcentrum; of
    - 2°. het doen van wetenschappelijk onderzoek; en
  - f. activiteiten als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving als sprake is van:
    - 1°. herintroductie van soorten;
    - 2°. het uitzetten van dieren voor de bestrijding van ziekten, plagen of onkruiden; of
    - 3°. het uitzetten van dieren samen met de in onder 2° bedoelde dieren, als prooidieren voor die dieren.
4. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit beslist op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit.

Afdeling 4.2 Betrokkenheid van andere bestuursorganen of instanties bij aanvraag om een omgevingsvergunning of maatwerkvoorschrift

C

In artikel 4.25, eerste lid, onder e, wordt "op grond van artikel 1.3, vijfde lid, van de Wet natuurbescherming" vervangen door "in artikel 4.12".

D

In artikel 4.31, eerste lid, wordt "die is aangewezen op grond van artikel 1.3, vijfde lid, van de Wet natuurbescherming" vervangen door "van nationaal belang als bedoeld in artikel 4.12, tweede lid".

HOOFDSTUK 5 PROJECTPROCEDURE (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 6 VOORKEURSRECHT(ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 7 BIJZONDERE INSTRUMENTEN VOOR HET INRICHTEN VAN GEBIEDEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 8 FINANCIËLE BEPALINGEN (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 9 SCHADE

E

Aan hoofdstuk 9 wordt het volgende artikel toegevoegd:

Artikel 9.3 (aanwijzing diersoorten voor tegemoetkoming schade)

Voor de schade aangericht door dieren van de volgende soorten verlenen gedeputeerde staten een tegemoetkoming in schade als bedoeld in artikel 15.17, eerste lid, van de wet:

- a. soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;
- b. soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- c. soorten, genoemd in bijlage VII, onder A, bij het Besluit activiteiten leefomgeving.

HOOFDSTUK 10 PROCEDURES (ONGEWIJZIGD)

Afdeling 10.1 Omgevingsplan (ongewijzigd)

Afdeling 10.2 Taken en instructies (ongewijzigd)

F

Na afdeling 10.2 wordt een afdeling ingevoegd, luidende:

Afdeling 10.2a Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden

Artikel 10.2a.1 (actualisatie aanwijzingsbesluiten)

1. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit draagt zorg voor de actualisatie van de besluiten tot aanwijzing van een Natura 2000-gebied, bedoeld in artikel 2.43, eerste lid, van de wet, en van de besluiten tot aanwijzing van een bijzonder nationaal natuurgebied, bedoeld in artikel 2.43, tweede lid, van de wet.

2. Bij de actualisatie wordt rekening gehouden met de inzichten die voortkomen uit de monitoring, bedoeld in artikel 10.38.

Artikel 10.2a.2 (adviesaanvraag en melding compenserende maatregelen Natura 2000-gebieden aan Europese Commissie)

1. Een advies van de Europese Commissie als bedoeld in artikel 5a.1, derde lid, onder b, of 8.74b, derde lid, onder b, van het Besluit kwaliteit leefomgeving wordt door Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gevraagd, op verzoek van het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit of voor de vaststelling van een plan als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn.

2. Het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit of voor de vaststelling van een plan als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn, meldt de compenserende maatregelen, bedoeld in artikel 5a.1, tweede lid, of 8.74b, tweede lid, onder c, van het Besluit kwaliteit leefomgeving aan Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

3. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit stelt de Europese Commissie van de compenserende maatregelen op de hoogte.

Afdeling 10.3 Omgevingsvisies (ongewijzigd)

Afdeling 10.4 Programma's

G

In artikel 10.18, tweede lid, wordt "artikel 2.1, eerste lid, van de Wet natuurbescherming" vervangen door "artikel 2.43, eerste lid, van de wet".

H

Artikel 10.19 komt als volgt te luiden:

Artikel 10.19 (actualisatie programma aanpak stikstof)

Het programma aanpak stikstof, bedoeld in artikel 3.9, vierde lid, van de wet, wordt elke zes jaar geactualiseerd.

I

Het opschrift van afdeling 10.5 komt te luiden:

Afdeling 10.5 Meldingen, maatwerkvoorschriften en bekendmakingen natuur.

J

Aan afdeling 10.5 worden de volgende artikelen toegevoegd:

Artikel 10.20a (kennisgeving wijziging grenswaarden stikstofdepositie)

Als artikel 11.19, tweede lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving van toepassing is, doet Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hiervan elektronisch mededeling op een bij ministeriële regeling aangewezen internetadres.

Artikel 10.20b (bekendmaking kwantificering instandhoudingsdoelstellingen en rode lijsten)

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit draagt zorg voor bekendmaking in de Staatscourant van:

- a. een kwantificering van instandhoudingsdoelstellingen als bedoeld in artikel 2.19, vierde lid, onder a, onder 2°, van de wet; en
- b. rode lijsten met bedreigde of speciaal gevaar lopende dier- en plantensoorten als bedoeld in artikel 2.19, vierde lid, onder a, onder 3°, van de wet.

Afdeling 10.6 Omgevingsvergunning

K

Na artikel 10.21 wordt het volgende artikel ingevoegd:

Artikel 10.21a (aanvraag omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit en een valkeniersactiviteit los)

Een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit of voor een valkeniersactiviteit wordt los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten.

Afdeling 10.8 Verstrekken en beschikbaar stellen van gegevens

L

Na artikel 10.36 wordt de volgende paragraaf ingevoegd:

§ 10.8.3a Natuur

Artikel 10.36a (rapportages vogelrichtlijn en habitatrictlijn)

1. Gedeputeerde staten verstrekken aan Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gegevens over:

a. door gedeputeerde staten of provinciale staten genomen besluiten of getroffen maatregelen ter uitvoering van de vogelrichtlijn en van de habitatrictlijn; en

b. de staat van instandhouding van:

1°. de vogelsoorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende vogelsoorten, en

2°. de natuurlijke habitats, de habitats van soorten en de dier- en plantensoorten, genoemd in de bijlagen I, II, IV en V bij de habitatrictlijn.

2. De gegevens worden verstrekt ten behoeve van:

a. de toepassing van artikel 4, eerste lid, van de vogelrichtlijn en van artikel 4, eerste lid, in samenhang met artikel 11 van de habitatrictlijn;

b. de verslaglegging, bedoeld in artikel 9, derde lid, van de vogelrichtlijn en artikel 16, tweede lid, van de habitatrichtlijn;

c. de verslaglegging, bedoeld in artikel 12 van de vogelrichtlijn en artikel 17 van de habitatrichtlijn.

3. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstrekt de gegevens, bedoeld in het eerste lid, en de gegevens, bedoeld in de artikelen 7, vierde lid, laatste zin, en 10, tweede lid, van de vogelrichtlijn aan de Europese Commissie.

Artikel 10.36b (rapportage uitvoering invasieve-exoten-basisverordening)

1. Gedeputeerde staten verstrekken aan Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit uiterlijk op 1 juni 2025, en daarna steeds na zes jaar, gegevens over de uitvoering van de maatregelen voor de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve exoten van de in bijlage VA bij het Besluit kwaliteit leefomgeving genoemde soorten.

2. De door gedeputeerde staten verstrekte gegeven hebben betrekking op:

a. de aard en de doeltreffendheid van de genomen maatregelen en de gevolgen van deze maatregelen voor niet-doelsoorten;

b. de maatregelen die zijn genomen om het publiek te informeren over de aanwezigheid van invasieve uitheemse soorten en over acties die burgers verzocht worden te ondernemen; en

c. als deze gegevens aanwezig zijn: de kostprijs van de onder a en b bedoelde maatregelen.

3. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstrekt de gegevens aan de Europese Commissie.

Artikel 10.36c (rapportage aan Tweede en Eerste Kamer over natuurnetwerk Nederland)

1. Gedeputeerde staten verstrekken aan Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gegevens over de voortgang van de totstandkoming en instandhouding van het natuurnetwerk Nederland.

2. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit informeert op basis van de gegevens van gedeputeerde staten de beide Kamers der Staten-Generaal over de voortgang van de totstandkoming en instandhouding van het natuurnetwerk Nederland.

Artikel 10.36d (verstrekking gegevens verzekering jachtgeweer)

De korpschef verstrekt op verzoek gegevens uit de gegevensverzameling, bedoeld in artikel 11.42 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, over de nakoming van een verzekering als bedoeld in artikel 11.62 van het Besluit activiteiten leefomgeving, aan:

- a. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Onze Minister van Justitie en Veiligheid;
- b. de personen belast met de opsporing van de bij of krachtens de wet strafbaar gestelde feiten; en
- c. hen die aannemelijk maken dat zij betrokken zijn bij schade die grond kan opleveren voor toepassing van artikel 8.4 van de Omgevingswet.

Afdeling 10.9 Kaarten (ongewijzigd)

HOOFDSTUK 11 MILIEUEFFECTRAPPORTAGE (ONGEWIJZIGD)

HOOFDSTUK 12 ADVIESORGANEN EN ADVISEURS

M

Aan hoofdstuk 12 worden de volgende afdelingen toegevoegd:

Afdeling 12.3 Wetenschappelijke autoriteit CITES

Artikel 12.8 (samenstelling autoriteit)

1. De wetenschappelijke autoriteit CITES bestaat uit ten minste vijf en ten hoogste negen leden, de voorzitter daaronder begrepen.
2. De leden bezitten ook deskundigheid op het gebied van natuurbescherming, welzijn van dieren en opvang van dieren.

Afdeling 12.4 Toezicht kwaliteit examens gebruik jachtgeweer, roofvogels en eendenkooien

Artikel 12.9 (aanwijzing toezichthouders kwaliteit examens)

1. Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wijst personen aan die zijn belast met het toezicht op de kwaliteit van examens voor een

jachtgeweeractiviteit, examens voor een valkeniersactiviteit en examens voor het gebruik van eendenkooien.

2. De in het eerste lid bedoelde personen worden gekozen uit de kring van Commissarissen van de Koning en burgemeesters.

3. Een persoon als bedoeld in het eerste lid ziet erop toe dat de organisatie die examens afneemt, bedoeld in artikel 11.72 van het Besluit activiteiten leefomgeving, voldoet aan de in artikel 11.72, eerste lid, van dat besluit gestelde eisen en dat de examens worden afgenomen in overeenstemming met de in de artikelen 11.70, 11.71, 11.72 en 11.73 van dat besluit gestelde eisen.

4. Een persoon als bedoeld in het derde lid informeert Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over bevindingen die van belang zijn voor de erkenning van examens die zijn afgenomen door die organisatie.

N

Na hoofdstuk 12 wordt het volgende hoofdstuk ingevoegd:

HOOFDSTUK 12a. FAUNABEHEERENHEDEN EN -PLANNEN

Artikel 12a.8 (faunabeheereenheid)

1. Een faunabeheereenheid heeft de rechtsvorm van een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid of een stichting.

2. In het bestuur van een faunabeheereenheid zijn in ieder geval vertegenwoordigd:

- a. de jachthouders uit het werkgebied van de faunabeheereenheid; en
- b. maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in de regio waartoe het werkgebied van de faunabeheereenheid behoort.

3. Vertegenwoordigers van andere dan de in het tweede lid bedoelde maatschappelijke organisaties en wetenschappers op het gebied van faunabeheer kunnen op uitnodiging van het bestuur van de faunabeheereenheid deelnemen aan de vergaderingen van het bestuur en het bestuur adviseren.

Artikel 12a.9 (faunabeheerplan)

1. Een faunabeheerplan bevat in ieder geval passende en doeltreffende maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade aangericht door in het wild levende dieren.

2. Een faunabeheerplan wordt onderbouwd door trendtellingen van de populaties van in het wild levende dieren in het gebied waarop het faunabeheerplan van toepassing is om een planmatige en doelmatige aanpak van het faunabeheer te bewerkstelligen.

3. Een faunabeheerplan heeft geen betrekking op het beheer van populaties van exoten of verwilderde dieren en op de bestrijding van schadeveroorzakende exoten of verwilderde dieren.

4. Voor diersoorten die bij ministeriële regeling zijn aangewezen vanwege de omvang van hun leefgebieden, stellen faunabeheereenheden met een binnen een leefgebied vallend werkgebied gezamenlijk het faunabeheerplan vast.

Artikel 12a.10 (voorbereiding, openbaarmaking en verantwoording faunabeheerplan)

1. De faunabeheereenheid hoort de binnen haar werkgebied werkzame wildbeheereenheden over het ontwerp van het faunabeheerplan.

2. De faunabeheereenheid maakt het faunabeheerplan openbaar, zodra dit door het bevoegd gezag op grond van artikel 8.1, tweede of vijfde lid, van de wet is goedgekeurd.

3. De faunabeheereenheid brengt jaarlijks verslag uit van de uitvoering van het faunabeheerplan aan het bevoegd gezag voor de goedkeuring van het faunabeheerplan waarin de faunabeheereenheid werkzaam is.

4. Houders van een omgevingsvergunning voor jachtgeweeractiviteiten verstrekken aan de faunabeheereenheid gegevens over de aantallen dieren, onderscheiden naar soort, die zij binnen het werkgebied van de faunabeheereenheid hebben gedood.

5. De faunabeheereenheden maken een overzicht van de door houders van een omgevingsvergunning voor jachtgeweeractiviteiten verstrekte gegevens en de gegevens uit het jaarlijkse verslag betrekking hebbend op hun totale werkgebied, openbaar.

Artikel 12a.11 (Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bevoegd gezag)

Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit beslist over de goedkeuring van een faunabeheerplan en is bevoegd tot het stellen van de nadere regels over faunabeheereenheden en faunabeheerplannen, bedoeld in artikel 8.1, derde lid, van de wet, als deze betrekking hebben op terreinen waar de Kroondrager gerechtigd is tot het uitoefenen van de jacht.

HOOFDSTUK 13 HANDHAVING EN UITVOERING

O

Aan hoofdstuk 13 wordt de volgende afdeling toegevoegd:

Afdeling 13.4 Bestuurlijke boetes

Artikel 13.29 (bestuurlijke boete bij overtreding cites-regels)

1. Als regels als bedoeld in artikel 18.15a, eerste lid, van de wet bij overtreding waarvan Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een bestuurlijke boete kan opleggen worden aangewezen:

a. artikel 11.75 van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor zover het de volgende handelingen betreft:

1°. het binnenbrengen in de Gemeenschap van een specimen in strijd met artikel 4, derde en vierde lid, van de cites-basisverordening;

2°. handelen in strijd met een voorwaarde of vereiste, verbonden aan een vergunning of certificaat op grond van artikel 11, derde lid, van de cites-basisverordening, voor zover de voorwaarde of het vereiste ziet op de administratie, de verstrekking van gegevens of het merken van dieren, planten of eieren; en

3°. handelen in strijd met de artikelen 33, eerste lid, onder c, en 40, eerste lid, onderdeel d, van de cites-uitvoeringsverordening; en

b. de artikelen 11.85 en 11.86 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

2. De bestuurlijke boete bedraagt ten hoogste 50% van het bedrag dat is vastgesteld voor de eerste categorie, bedoeld in artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht.

3. In afwijking van het tweede lid bedraagt de op grond van 7.6, tweede lid, vast te stellen bestuurlijke boete ten hoogste het bedrag dat is vastgesteld voor de eerste categorie, bedoeld in artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht, als ten tijde van het begaan van de overtreding nog geen vijf jaar zijn verstreken sinds een eerder aan de overtreder opgelegde bestuurlijke boete voor een overtreding, behorende tot eenzelfde categorie van gedragingen als bedoeld in het eerste lid, onherroepelijk is geworden.

HOOFDSTUK 14 DIGITALE VOORZIENINGEN (ongewijzigd)

HOOFDSTUK 13 OVERGANGSRECHT (ongewijzigd)

HOOFDSTUK 14 SLOTBEPALINGEN (ongewijzigd)

BIJLAGEN

P

In bijlage I, onder B, wordt in de alfabetische volgorde het volgende onderdeel ingevoegd:
CITES-uitvoeringsverordening: verordening (EG) nr. 865/2006 van de Commissie van 6 mei 2006, houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer (PbEU 2006, L 166);.

Artikel IV

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties